

RESEPTIO ¹/₀₄

KIRKON ULKOASIAIN OSASTON TEOLOGISTEN ASIAIN TIEDOTUSLEHTI

Luterilaisen maailmanliiton
10. yleiskokous Winnipegissä
Kanadassa 21.-31.7.2004 ³

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokous Winnipegissä 21.-31.7.2003
For the Healing of the World

Matti Repo: "Maailman tervehtymisen puolesta"	3
Matti Repo: Yleiskatsaus yleiskokoukseen	5
Christian Krause ja Ishmael Noko: Kirje jäsenkirkkoille	14
LML:n 10. yleiskokouksen sanoma	17
Jukka Paarma ja Risto Cantell: Mihin Winnipegin sanoma haastaa meitä?	36
Eero Huovinen: Keskustelu vanhurskauttamisopista Winnipegissä	41
Risto Saarinen: Luterilaisen maailmanliiton teologiset oppikeskustelut	43
Risto Ahonen: Missio ja uskontodialogi Winnipegin suositusten valossa	46
Mika Pajunen: Jumalanpalveluselämä Winnipegissä	49
Kaisa Rauma: Raamattutyöskentely	57
Liisa-Maria Voipio-Pulkki: Karismaattisuuden haaste lääkärin näkökulmasta	61
Kati Myllymäki: Väkivalta, HIV/AIDS ja muuttuvat perhearvot	65
Pauliina Kainulainen: Elämän puun lehdet tekevät terveeksi	68
Pauliina Kainulainen: Luomakunnan sunnuntai erämaakirkkona	71
Irma Ertman: Maallikon ajatuksia maallisista kysymyksistä	73
Kristiina Erkkilä ja Riikka Myllys: Kirkko ja seurakuntalaiset vastustamaan naisiin kohdistuvaa väkivaltaa	76
Kåre Sævi: Transforming Economic Globalisation	80
Jaakko Kauko: Kansainvälinen ilämölö	82
Mari Malkavaara: Uutisvälähdyksiä yleiskokouksesta	85

EKUMEENISIA KOULUTUSMAHDOLLISUUKSIA

Tapani Saarinen: Helsinki – Gettysburg – mahdollisuuksia ja uusia näköaloja	102
Katja Himanen: KUO:n jatko-opiskelijastipendiaattina Chicagossa	104
Haettavana olevat stipendit	105

ISSN 1235-8878

RESEPTIto/Kirkon ulkoasiain osasto, teologiset asiat
osoite: PL 185, 000161 Helsinki, p. 09-1802 287, fax 09-1802 230
yhteystieto: Helsingin yliopisto, p. 09-191 23025, 191 23033
toimitus: TT Matti Repo, dos. Matti Kotiranta (toimitussihteeri),
dos. Antti Raunio; taitto Seija Nieminen

"Maailman tervehtymisen puolesta"

Matti Repo

Luterilaisen maailmanliiton 10. yleiskokous pidettiin Kanadan Winnipegissä 21.-31.7.2003. Kokouksen teemaksi oli valittu *For the Healing of the World*. Teeman sujuva suomentaminen on vaikeaa, sillä *healing*-käsite kattaa useita merkityksiä, alkaen yksilöiden terveeksi tekemisestä yhteisöjen eheyttämiseen ja aina koko luomakunnan huokausten hoitamiseen. Yksi kristillisen kielenkäytön linja viittaa karismaattisiin ihmeenparantumiin, toinen kansanryhmien katkerien muistojen lääkitsemiseen, kolmas ekumeenisten haavojen umpeutumiseen.

Moninaisuudesta tietoisena Kirkon ulkoasiain neuvosto päätti tukeutua vanhan Kirkkoraamatun Ilmestyskirjan sanamuotoon elämän puusta, jonka lehdet ovat "kansojen tervehtymiseksi" (Ilm. 22:2). Sanavalinta osoittanee kirkkomme kiinnittävän katseensa Jumalan lupajallisiin lupauksiin ja näkevän hänen olevan kaiken terveeksi tekemisen lähde.

Winnipegistä lähetetyn sanoman lukuisat sitoumukset haastavat kirkkoa toimimaan itsekin "tervehtymisen puolesta". Sitoumukset muotoiltiin monin paikoin sanoilla, jotka *healingin* tavoin kääntyvät hankalasti suomeksi. Tuleeko *empowerment* ymmärtää voiman vai vallan saamisena? Tarkoittaako *transformation* muodon muuttamista vai perinpohjaista toisenlaiseksi tekemistä? Sanoilla ei ole ainoastaan sävy, vaan ne kantavat myös teologista latausta. Voiko kirkon kutsumuksen suuntaa ilmaista mahdollisimman laaja-alaisilla ja "sisäänsä sulkevilla" (*inclusive*) termeillä? Merkitykseltään rajatut ja täsmälliset käsitteet auttaisivat kohdentamaan toimia sellaiseen, mihin voidaan vaikuttaa. Ekumeenisessä liikkeessä on kiusaus vahvistaa laadittujen tekstien voimaa puhaltamalla niihin niin paljon henkeä, että ne kohoavat irti todellisuudesta.

Winnipegin kokouksessa päätettiin Luterilaisen maailmanliiton nimenmuutoksesta. Aikaisempaan nimeen liitettiin

määräite "kirkkojen kommuunio" (*Lutheran World Federation – A Communion of Churches*). Sanaan kommuunio (kreikan *koinonia*) asetettiin ekumeenisessa liikkeessä varsinkin 1990-luvulla suuria odotuksia. Merkityksistä rikkaan käsitteen toivottiin yhdistävän kristittyjä; kohtaavathan siinä sekä Kristus-yhteyden, ehtoollisyhteyden, seurakuntayhteyden, voimavarojen jakamisen ja rakenteellisen yhteyden näkökulmat. Mutta ilman tarkkaa erittelyä, mistä on kysymys, ei ekumenian ole ollut yhtään helpompaa edetä.

Sama koskee myös Luterilaista kommuunioita. Maailmanliiton suuntaa etsittiin Winnipegissä, mutta jo kokousteeman laaja-alaisuus viittasi siihen, että tulos hajaantuu moniin eri tarpeisiin. Yleiskokous valitsi uuden presidentin ja asetti komitean tekemään ehdotuksen uudeksi pääsihteeriksi, mutta sen oli vaikea antaa ohjeita tulevan kuusivuotiskauden toiminnalle. "Maailman tervehtymistä" tarvitaan niin monella taholla.

Kommuunio kuitenkin vahvistui yleiskokouksessa: monipuolinen ja rikas jumalanpalveluselämä sekä uusi laulukirja kiinnittivät edustajia uskon syvimpiin salaisuuksiin. Yhteinen rukous ja päivittäinen osallisuus ehtoollisen sakramentista yhdistivät hengellisellä tavalla maailman eri puolilta koolle tulleita. Kenties Luterilaisen maailmanliiton tulisikin toiminnassaan tähdentää yhteisön hengellistä luonnetta ja teologista työskentelyä, vaikka monet muut seikat herättäisivät helpommin välitöntä mielenkiintoa. Monille kirkkoille LML saattaa näyttäytyä avustusjärjestönä ja sen kommuunioluonne tulkitaan taloudellisten voimavarojen jakamiseksi. Tämän tärkeän tehtävän ohella ei tulisi jättää teologista tutkimusta tai oppikeskusteluja vähäisemmälle huomiolle.

Tämän RESEPTION sivuilla kirkkomme valtuuskunnan jäsenet arvioivat Winnipegin yleiskokousta. Tarkoitus on yhtäältä auttaa pohtimaan kirkkomme pyrkimyksiä Maailmanliiton jäsenenä, mutta toisaalta myös tuoda seurakuntien käyttöön aineksia "tervehtymisen puolesta".

Yleiskatsaus yleiskokoukseen

Matti Repo

Kirkkomme valtuuskunta ja kokoukseen valmistautuminen

Winnipegissä kokouksessa kirkkoamme edustivat arkkipiispa Jukka Paarma johdolla FT Kristiina Erkkilä, ulkoasiainneuvos Irma Ertman, piispa Eero Huovinen, FM Maria Immonen, pastori Veli-Pekka Järvinen, pastori Pauliina Kainulainen, ylilääkäri Kati Myllymäki, teol. yo Riikka Myllys, pastori Mika Pajunen, diakonissa Kaisa Rauma, teologisten asiain sihteerit Matti Repo, professori Risto Saarinen, opiskelija Kåre Særs ja ylilääkäri Liisa-Maria Voipio-Pulkki.

Neuvonantajina toimivat Risto Ahonen, Markku Porvari, Seppo Rissanen ja Leo Siliämaa. Kirkon ulkoasiain osastolta kokoukseen osallistui Risto Cantell, ja Helsingin hiippakunnan tuomiokapituli Jari Jolkkonen. Stuertina edusti kirkkoamme Jaakko Kauko. Kirkon tiedotuskeskuksesta kokoukseen ottivat osaa Ingmar Lindquist, Mari Malkavaara, Pirjo Almusa ja Ville Talola, Koti-

maa-lehdestä puolestaan toimittajat Mari Teinilä ja Johannes Ijäs.

Delegaation valmistelua johti työryhmä Immonen – Pajunen – Voipio-Pulkki. Työryhmä ideoi ja toteutti kirkkohallituksen ulkoasiain osaston viranhaltijoiden kanssa yhteensä neljä valmistelukokousta, joista kaksi oli kaksipäiväisiä seminaareja. Osaksi valmistautuminen tapahtui yhdessä Euroopan kirkkojen konferenssin yleiskokoukseen (Trondheim 2003) lähtevien delegaattien kanssa.

Valmistautuminen oli tarpeellista monesta syystä. Ensinnäkin suurin osa kokoukseen osallistujista oli ensikertalaisia, joilla ei ollut selvyyttä Luterilaisen maailmanliiton rakenteesta tai toiminnasta saati yleiskokouksen luonteesta ja sen käytännöstä. Toiseksi useimmilta puuttui kokemus siitä, miten kirkkomme on aiemmissa kokouksissa toiminut ja mitä pidempiaikaisia pyrkimyksiä sillä on maailmanliitossa ollut. Oli tärkeää hahmottaa kirkon yhteisiä prioriteetteja, joskaan sellaisia ei tähän kokoukseen

ollut niin helppo nimetä kuin edelliseen, vuonna 1997 Hong Kongissa pidettyyn kokoukseen. Haluttiin kuitenkin pyrkiä siihen, että vanhurskauttamisoppia koskevia oppikeskusteluja katolisen kirkon kanssa jatketaan, että maailmanliiton *World Service* jatkaa itsenäisen komitean johtamana ja että Hong Kongissa aloitettu lähetysteologian työstäminen johtaa parhaaseen lopputulokseen. Näiden päämäärien ajamista varten olisivat monet kokousedustajat tarvinneet valmiita henkilösuhteiden verkostoja, joita kuitenkin saattoi olla vain pidempään maailmanliiton toimintaan osallistuneilla. Kokouksen jälkeen heräsi kysymys, pitäisikö delegaateiksi nimetä aina osaksi myös aiemmin mukana olleita.

Kokemuksen arvostaminen on toisaalta jännityksessä niiden pyrkimysten kanssa, jotka tähtäävät nuorten, naisten ja maallikoiden osuuden lisäämiseen. Koska kirkkojen on jatkuvuuden, päätöksenteon ja toiminnan kannalta mielekästä nimittää kokousedustajiksi johtavassa asemassa olevia henkilöitä, on joukossa paljon miehiä ja piispoja. Kiintiöiden tasaa-miseksi näyttää olevan tapana nimittää nuorten kiintiöön naisia, mikä puolestaan vääristää sen kokoonpanoa. Kuvaa-vaa on, että välittömästi ennen yleiskokousta järjestettyyn nuorten esikokoukseen osallistuneista kaikkiaan 68 nuoresta oli naisia 52 ja miehiä 16.

Esikokoukset osana valmistautumista

Osa delegaateista osallistui myös Euroopan alueen esikokoukseen helmikuun lopussa Wienissä (Huovinen, Immonen, Pajunen, Repo) ja sen yhteydessä pidettyyn Pohjoismaiden esikokoukseen (edellisten lisäksi Cantell ja Paarma). Heinäkuiseen nuorten esikokoukseen

Guelphissa Toronton läheisyydessä osallistuivat Kauko, Myllys, Pajunen ja Särs.

Esikokousten merkitys yleiskokoukseen valmistavina oli yhtäältä hämärä, toisaalta selkeä. Vaikka niissä käytiin läpi kokouksen käytännön tekniikkaa ja sääntöjä sekä kuultiin suuntaa-antavia raportteja tähänastisesta toiminnasta, ne jättivät jonkinlaiseen epätietoisuuteen siitä, mihin suuntaan yleiskokous voi maailmanliittoa ohjata sekä siitä, mitä teemaksi valittu *For the Healing of the World* oikein tarkoittaa sen toiminnan kannalta.

Teeman laajuus ja pyrkimys laajaan kattavuuteen vaivasikin koko yleiskokousta ja heijastui lopulta myös sen sanomaan (*Message*). Kokousedelegaatteja olisi epäilemättä auttanut teeman ja maailmanliiton toiminnan yhteenkuuluvuuden hahmottamisessa, mikäli kuusivuotisraportti *From Hong Kong to Winnipeg* olisi ilmestynyt jo esikokousten käyttöön keväällä. Nyt se jaettiin vasta Winnipegissä, eikä edustajilla käytännössä ollut mahdollisuutta lukea sitä. Raportti oli kuitenkin ensimmäisenä versiona olemassa jo maailmanliiton neuvoston kokouksessa edellisessä syyskuussa, jolloin neuvoston komiteat ehdottivat siihen muutamia muutoksia. Sen jälkeen LML:n viranhaltijat hioivat tekstiä niin pitkään, ettei valmis työ ennätänyt jätkevöittämään itse kokouksen työskentelyä.

Yleiskokous päättävänä elimenä

Joka kuudes vuosi kokoontuva yleiskokous on Luterilaisen maailmanliiton korkein päättävä elin. Kokousten väliaikana johdossa on maailmanliiton neuvosto ja sen eksekutiivikomitea. Yleiskokous päättää LML:n konstituutiosta, antaa yleiset suuntaviivat sen toiminnalle, va-

litsee presidentin sekä neuvoston jäsenet ja tekee toimeenpanevia päätöksiä presidentin, pääsihteerin ja rahastonhoitajan raporttien perusteella.

Maailmanliiton konstituution mukaan jokaisella jäsenkirkolla on oikeus saada yleiskokoukseen vähintään yksi edustaja. Jäsenkirkkoja on 136 kaikkiaan 76 maassa. Kun Kanadan viranomaiset pidättivät viisumin kaikkiaan 50 kokousedelegaattilta, lähinnä kehitysmaiden kansalaisilta, jäivät monet kirkot aluksi kokonaan vaille edustajia. Yksistään Intiasta jäi viisumia vaille 27 edustajaa. Tämä herätti kysymyksen, miten päätösvaltainen kokous on, ja miten se onnistuu ilmentämään "luterilaista kommuuniota", jollaiseksi maailmanliitto haluaa itseään kutsuttavan ja kehitettävän.

Kokouksen *Credentials and Elections Committee*, jonka tehtävänä on tarkastaa valtuutukset ja hoitaa vaalien äänenlaskenta, päätti tiedustella nopeasti kirkoilta, jotka eivät olleet saaneet Winnipegiin edustajaa mutta esim. neuvonantajan tai stuerin, voiko kirkon johto nimetä tällaisen henkilön edustajakseen. Vastauksia faksattiin useista kirkkoista, ja näin saatiin lähes kaikille kirkkoille edustus kokoukseen. Mutta tätä menettelyä ei huomattu tuoda välillä yleiskokoukselle tiedoksi. Kun uudet nimitykset luettiin, salissa nousi melkoinen hämminki – monet sellaiset kirkot, joilta oli jäänyt joku edustajista vaille viisumia, kokivat tulleen pimitetyksi merkittävästä informaatiosta. Monet läsnä olevat kirkot katsoivat, että heilläkin olisi pitänyt olla mahdollisuus täydentää delegaatiotaan neuvonantajien tai stuerien joukosta.

Tässä vaiheessa tuntui siltä, että kokous ja sen johto olivat yhtä hämmentyneitä siitä, miten tulisi edetä – mikä päätös olisi laillinen, mikä taas syntyisi lyhytnä-

köisesti hetken kuumenneesta ilmapii-ristä. Samat valtuudet nimittävät uusia delegaatteja läsnä olevista annettiin kuitenkin pikaisesti muillekin, ja monet kirkot paikkasivat rivejään. Alun perin Winnipegin kokouksessa piti olla 436 delegaattia, ja lopulta siihen osallistui 380 kirkkojen nimeämää edustajaa. Yhteensä kokouksessa oli väkeä 825 henkeä.

Edustajien jälkeen äänenlaskukomitea työskenteli presidentin valinnan parissa. Äänin 267-111 valittiin seuraavan kuusivuotiskauden presidentiksi Yhdysvaltain ev.-lut. kirkon johtava piispa Mark S. Hanson. Hänen vastaehdokkaansa oli pastori Susan C. Johnson, Kanadan ev.-lut. kirkon varapresidentti. Ehdokkaiden asettaminen oli sinänsä myös hämmentävä kokemus, sillä etukäiteisten käytäväpuheiden mukaan koko Pohjois-Amerikka on Hansonin kannalla. Keski-Euroopan kirkkojen edustajien alakokouksissa oli kuitenkin katsottu, ettei ole mielekästä järjestää vaalia ellei ole sopivaa vastaehdokasta, ja sellaisen tulee luonnollisesti olla nainen. Niinpä Johnson nostettiin kokouksen aikana ehdokkaaksi. Hanson kuitenkin sovitteli: "As men and as men in leadership, we need to be silent and listen to women and let women lead."

Neuvostoon valittiin Pohjoismaista papisedustajina professori Niels Henrik Gregersen (Tanska), piispa Eero Huovinen, pastori Kristin Thorunn Tómasdóttir (Islanti) ja piispa Anders Wejryd (Ruotsi) sekä maallikkoedustajina Riikka Myllys (Suomi) ja asianajaja Helge Aarseth (Norja). Riikka Myllys on Pohjoismaiden yhteinen nuorisoesustaja. – Neuvoston ensimmäisessä kokouksessa piispa Huovinen valittiin myös LML:n Pohjoismaiden alueen varapresidentiksi.

Työntäyteiset päivät

Winnipeg'n kokouspäivät olivat pitkiä ja työntäyteisiä. Kirkkomme delegaattit ovat palautteessaan yksissä tuumin ilmaisseet edustustehtävän olleen raskas. Monet pitivät kokousta tarpeettoman pitkänä, yksikin viikko saattaisi olla riittävä, mikäli ohjelmaa karsittaisiin. Mutta nytkin työtä tehtiin aamuvarhaisesta iltamyöhään, turismille ei jäänyt aikaa. Ainoastaan yhtenä päivänä oli joillakin mahdollisuus päästä pienelle retkelle kaupungin ulkopuolelle, kun kokousvieraat osallistuivat jumalanpalveluksiin paikallisissa seurakunnissa. Useimmat osallistuivat luterilaisiin tai anglikaanisiin messuihin kaupungissa; Kanadan luterilaisillahan on oma Porvoon kaltainen sopimuksensa anglikaanisen kirkon kanssa. Jumalanpalvelusten jälkeen oli järjestetty ulkoilmajuhla kaupungin puistossa Red- ja Assiniboine-jokien yhtymäkohdassa (*The Forks*), mutta helle pakotti monet etsimään virkistystä hyvin ilmastoiduista ravintoloista.

Monet kirkkomme kokousedustajat kiinnittivät huomiota kokoustekniikan horjumuuteen. Äänestys oli vaivalloista eri väristen lippujen nostamista ja sisälsi mahdollisuuksia lukujen virheelliseen laskentaan. Toisaalta kritiikki ei kuitenkaan kohdistunut kokouspaikkaan eikä käytettävissä olevaan tekniseen laitteistoon, vaan kokouksen järjestelyihin ja päätöksentekomekanismeihin. Kun pääsihteerin ja rahastonhoitajan raportteja ei saatu etukäteen, ei edustajilla ollut riittäviä mahdollisuuksia tehdä hyvin harkittuja esityksiä tulevan toiminnan kannalta. Salissa tehtävät suulliset ehdotukset saivat tällöin merkittävän sijan keskusteluissa. Tulisi pyrkiä siihen, että esitysten harkintaan ja arviointiin jää riittävästi aikaa. Nyt varsinainen tulevaa toiminta-

taa koskeva päätöksenteko jouduttiin hoitamaan kiireessä.

Osaksi päätöksenteon jääminen liian vähälle huomiolle johtui siitä, että yleiskokouksen luonne oli loppujen lopuksi epäselvä: siinä pyrittiin yhdistämään työasiat ja kansanjuhla, tekemään kaikkia koskevia sitoumuksia ja rakentamaan yhteistä monivärisestä uskosta. Näiden yhteen sovittaminen ei sujunut saumatonta. Päivittäiset raamatuntutkiskelut edustivat kohtaamista, mutta niitä ei kyetty helposti kääntämään konkreettiseksi päätöksiksi. Monet kokivat, että vaikka *Bible Study* ja *Village Group* tapahtuivat samoissa ryhmissä, ne eivät liittyneet toisiinsa – mahdollisesti koska ne oli organisoitu erikseen ja niitä johtivat eri henkilöt.

Raamatuntutkiskeluja edeltäneet "avunhuudot" (*Cries for Healing*) eri maista olivat varsin erilaisia. Osaksi tämä johtui siitä, että niitä koskevat ohjeet olivat jossain määrin epäselvät; mahdollisesti koko projekti oli viimeiseen asti hämärä myös järjestäjille. Avunhuutoja oli pyydetty kevään esikokouksissa, ja niitä oli laadittu eri kirkkojen ja eri alueiden tasolla. Niiden tarkoitus oli johdattaa Raamatun kappaleisiin, mutta koska huudot ja niitä seuranneet yhteiset johdannot Raamatun teksteihin olivat täysin eri henkilöiden tekemiä ja nousivat aivan eri konteksteista, ei niiden yhteyttä ollut aina helppo tunnistaa.

Vireä jumalanpalveluselämä

Pitkien päivien hengelliseksi ja ruumiilliseksi voimanoluhteeksi muodostui kokouksen jumalanpalveluselämä. Se myös kevensi kokouksen raskautta olemalla samalla kertaa värikästä vaihtelevaa ja turvallisen pysyvää. LML:n keskushallinnossa työskentelevä FT Päivi

Jussila oli päävastaavana onnistunut sekä jumalanpalvelusten suunnittelijana ja koordinoijana että uuden laulukirjan (*Agape – Songs of Hope and Reconciliation*) kokoojana. Jumalanpalvelukset toimitettiin päivittäin saman kaavan mukaan, mutta vaihtelevin tekstein ja lauluin sekä vaihtelevin kansallisin värein sen mukaan, mikä luterilaisen kommuunion maantieteellinen alue kulloinkin oli niistä vastuussa. Sama maanosien värikyvyys heijastui myös päivittäin ruokapöytään; Winnipegin *Convention Center* hoiti maukkaan ja nopean tarjoilun tehokkaasti.

Jumalanpalveluksissa oli selkeä ekumeeninen sävy. Avajaismessu järjestettiin paikallisissa suuressa katolisessa katedraalissa (*St. Boniface*), päivittäiset aamumessut niinkään katolisessa kirkossa (*St. Mary*), illan rukoukokoukset puolestaan anglikaanisessa kirkossa (*Holy Trinity*). Avajaismessun johti Kanadan luterilaisten johtava piispa Raymond Schultz, ja siihen osallistuivat myös isännöivän katolisen kirkon piispa Emilius Goulet. LML:n puolesta toimittajina olivat maailmanliiton presidentti piispa Christian Krause ja pääsihteerit Ishmael Noko. Mukana olivat myös Kanadan anglikaaninen arkkipiispa Michael Peers, kardinaali Walter Kasper Paavillisesta kristittyjen ykseyden edistämisen neuvostosta sekä Setri Nyomi, reformoitujen kirkkojen maailmanliiton pääsihteerit.

Ensimmäistä kertaa LML:n historiassa yleiskokouksen jumalanpalveluksia vietettiin ei-luterilaisissa kirkkoissa. Kokouksen jälkeen pääsihteerit Ishmael Noko luonnehti koettua tilojen jakamista "näkyväksi merkiksi lisääntyneestä kirkon ykseydestä". Noko toivoi, että tämän jälkeen on enemmän rohkeutta käydä vaikeiden opillisten kysymysten pariin roomalais-katolisen kirkon kanssa. Sel-

laisia ovat ehtoollis- ja virkakäsitys ja Rooman paavin asema. Nokon mukaan monien eri kirkkokuntien läsnäolo yleiskokouksen avausmessussa oli "pieni askel" matkalla neuvotteluihin muista teemoista: "We can now walk into those conversations with security."

Aamun messun lisäksi päivittäin rukoiliin keskipäivän rukous sekä illan rukous, jotka samanlaisina ja toistuvina rytmittivät kokousta ja sijoittivat kaiken työstämisen hengelliseen kokonaisuuteen. Joinain iltoina oli lisäksi mahdollista osallistua *Healing service* –nimeen tilaisuuteen, joka muistutti Suomessa vietettyä sanan ja rukouksen iltoja: alttarille saattoi tulla pyytämään esirukousta, saamaan siunauksen ja pyytämään öljyllä voittoa. *Healing*-käsitteen monimerkisyys oli etukäteen herättänyt vaihtelevia mielikuvia näiden iltojen luonteesta, mutta illat eivät osoittautuneet ylenpalttisen karismaattisiksi.

Ekumeenista avoimuutta

Winnipeg'n yleiskokousta ei voitane luonnehtia ekumeeniseksi läpimurroksi. Sen teologinen anti oli myös kevyt. Kokouksen ohjelmassa ei ollut yhtä merkittävää asiakirjan käsittelyä kuin oli edellisessä yleiskokouksessa *Yhteinen julistus vanhurskauttamisopista*. Tekeillä olevaa uutta lähetysasiakirjaa *MISSI-ON: Transformation, Reconciliation, Empowerment* esiteltiin niukasti eikä lähetystä käsitellessä kyläryhmissä (*Village Group*) paneuduttu siihen käytännöllisesti katsoen ollenkaan, vaikka sen teemoja sivuttiin. Pöydille jaettiin uusi dokumentti *The Episcopal Ministry within the Apostolicity of the Church*, mutta siitä ei käyty keskustelua. Täysistuntojen ulkopuolella LML:n osasto *Ecumenical Affairs* esitteli työtään pienelle alaryhmälle ja kuvaili suppeasti

neuvotteluja niin roomalais-katolisen, ortodoksien, anglikaanien, reformoitujen kuin adventistien kanssa, joskin tilaisuudessa oli paljon sellaista puhetta, joka ei auttanut tunnistamaan neuvottelujen teemoja tai saavutetun yhteisymmärryksen tasoa.

Kritiikistä huolimatta LML:n ekumeeninen asema anglikaanien, ortodoksien ja roomalaiskatolisten keskustelukumppanina lujittui. Se sai jäsenkirkkoiltaan vahvaa tukea ekumeeniseen työskentelyyn ja bilateraalisiin oppikeskusteluihin panostamiseen, mikä kirjattiin lopuksi kokouksen sanomaan.

Merkittävää ekumeenista kannustusta antoivat kokouksessa vierailleet muiden kirkkokuntien edustajat omista puheenvuoroissaan. Yksi tärkeimmistä oli kardinaali Walter Kasperin puhe, jossa hän tähdensi vanhurskauttamisoppia koskeneen julistuksen tärkeyttä sekä sen jatkotyöstämisen välttämättömyyttä. Kasper muistutti julistuksen hengellisestä merkityksestä ja liitti sen kokouksen teemaan: "Sanoma vanhurskauttamisesta on kirkkojen vastaus maailman vuotaviin haavoihin." Kasper kertoi samana kesänä vietetyillä Saksan ekumeenisilla kirkkopäivillä monen odottaneen malttamattomana yhteisiä luterilais-katolilaisia ehtoollisen viettoja. Hän viittasi tulevaan reformaation 500-vuotisjuhlaan v. 2017 ja tähdensi sinnikkäitä oppikeskustelujen merkitystä.

Luterilaisten sisäisistä jännitteistä viestivät *International Lutheran Council* -järjestön sekä Missouri-synodin edustajien tervehdyspuhe. Niissä viitattiin yhteiseen uskoon ja yhteiseen kutsumukseen palvella, mutta myös seikkoihin, jotka erottavat näitä kirkkoja LML:sta. Niitä olivat pappisviran avaaminen naisille, ekumeeninen sopimus roomalais-katolisen kirkon kanssa sekä keskustelu

homoseksuaalisuudesta. Näissä nähtiin olevan pohjimmiltaan kysymys Raamatun auktoriteettiasemasta. Toisaalta Missouri-synodin presidentti Gerald Kieschnick muistutti evankeliumin sanoman keskeisyydestä hieman samaan tapaan kuin kardinaali Kasper: sanoma vanhurskauttamisesta Kristuksessa on viime kädessä se *healing*, jota kirkko julistaa: "Ei ole parempaa terveeksi tekemistä kuin se, että monien elämä muuttuu Kristuksen rakkauden kautta."

Lennot, mutta liian laaja-alainen pääluento

Pääesitelmän *Maailman tervehtymisen puolesta* piti Hannoverin piispa Margot Kässmann. Säkenöivä luennoitsija vangitsi kuulijansa mielenkiinnon sujuvala esiintymisellä ja henkilökohtaisten taustojensa kuvaamisella. Kässmann etsi puheessaan tietä maailman lukemattomien parantamisen haasteiden keskellä. Hänen mukaansa ehtona globaalille parantumiselle on, että "me näemme maailman kontekstimme avoimin silmin, mutta Jumalan rakkauden lasien läpi". Puhuja painotti Jumalan sitoutumista haavoittuvuuteen: "Jeesuksen kertomus edellyttää, että ymmärrämme Jumalan sekä voimakkaana että voimattomana... Emme vaadi loogisia selityksiä, miksi Kaikkivaltias sallii myös kärsimystä. Meidät on vain kutsuttu luottamaan rohkeasti siihen, että Jumalan tahto osaksemme on elämä eikä kuolema."

Kässmann oli koonnut luentoonsa paljon aineksia pyrkien yhdistämään kaikki teemat, joita kokouksen pääotsikon alla oli käsitelty valmisteluteoksessa *Study Book* (<http://www.lwf-assembly.org/study.html>). Näin kuulija johdateltiin jossain määrin kaikkien ryhmätyöskentelyjen kysymyksenasetteluihin, mutta toisaalta valmistelukirjansa lukenut ei

välttämättä kostunut esitelmästä lainkaan. Kaikkien aiheiden sivuaminen aiheutti sekavuutta ja päämäärättömyyttä – sellaisena jotkut joutuivat arvioimaan esitelmän heijastaneen koko kokouksen teemaa ja työskentelyä. Liian laajoja kaarteita mittaillessa aitokin evankeliumin todistus uhkaa sulautua kritiikittömyyteen. Eräät kirkkomme delegaattit hämmästelivät aiheellisesti piispan tapaa puhua "vaihtoehtoisen lääketieteen" puolesta.

Kyläryhmien antia

Kokouksen teema *For the Healing of the World* jakautui kymmeneen alateemaan, joita käsiteltiin *Study Book* -kirjan avulla päivittäisissä kyläryhmissä (*Village Group*):

God's Healing Gift of Justification
God's Healing Gift of Communion
Healing Divisions within the One Church
The Mission of the Church in Multi-faith Contexts
Removing Barriers that Exclude
The Church's Ministry of Healing
Justice and Healing in Families
Overcoming Violence
Transforming Economic Globalization
Healing Creation

Seuraavassa joitain poimintoja kirkkomme edustajien kokemuksista kyläryhmistä:

Ensimmäisessä ryhmässä pyrittiin yhtäältä arvioimaan, mitä vanhurskauttamisoppi merkitsee tänään, toisaalta keskusteltiin ekumeenisista tehtävistä *Yhteisen julistuksen* jälkeen. Työryhmän raportti hyväksyttiin lähes sellaisenaan osaksi yleiskokouksen loppuasiakirjaa (*Message*). Yleiskokous antoi tukensa *Yhteinen julistus vanhurskauttamisopis-*

ta -asiakirjalle, mutta muistutti vielä edessä olevista haasteista. Asiakirjan vastaanottoa ruohonjuuritasolla on vahvistettava, roomalais-katolisen kirkon kanssa saavutettua yksimielisyyttä on syvennettävä ja laajennettava. Yleiskokous ilmaisi "syvän halun" tulla yhteen Herran pöytään yhdessä muiden kristittyjen kanssa.

Toisen ryhmä teema liittyi osaltaan koko yleiskokousta puhuttaneeseen viisumi-ongelmaan. Luterilaisen kommuunion haasteina näyttävät olevan ihmisoikeuskysymykset ja vähemmistöjen asema. Ne nousivat eräiden muiden sosiaali- ja kirkkojen kanssa ehkä suunniteltua enemmän pinnalle, mutta samalla kirkkojen yhteys ja yhteistyö saivat uutta merkitystä.

Kolmas ryhmä viestitti yleiskokouksen sanoman välityksellä jäsenkirkkojen tuen teologisille oppikeskusteluille anglikaanien, reformoitujen, ortodoksien, roomalaiskatolisten, metodistien sekä helluntailaisten ja karismaattisen liikkeen kanssa. Yhdeksi prioriteetiksi nostettiin keskustelut LML:oon kuulumattomien luterilaisten kanssa.

Neljännän ryhmän raportissa tarkennettiin mm. dialogin ja todistuksen yhteyttä ja erilaisuutta. Uskon itsensä todettiin olevan luonteeltaan dialoginen. Siksi myös dialogi kuuluu lähetystyöhön ylittävän usein sen rajat. Dialogi ei kuitenkaan saa syrjäyttää uskontodistusta, joka sisältyy myös dialogiin yhtenä sen elementtinä. Ryhmä painotti Kristuksen ainitlaatuisuutta. Yleiskokouksen lähetysnäkömyksessä sitouduttiin kokonaisvaltaiseen lähetystyöhön, jossa julistus, diakonia, dialogi sekä rauhan ja oikeudenmukaisuuden ajaminen kuuluvat yhteen.

Viides ryhmä kartoitti erottavia muureja ja etsi tietä niiden poistamiseen, mutta toiminta oli kiintoisasta aiheesta ja

asiaan sitoutuneista osallistujista huolimatta pettymys siihen osallistuneiden suomalaisten mielestä. Toiminnan alustus ja valmistelu olivat niin heikkoja, etteivät eri puolilta maailmaa tulleet saavuttaneet tehokasta yhteistyötä.

Seitsemäs ryhmä keskusteli vilkkaasti perheistä. Kuumana aiheena olivat homoseksuaaliset parisuhteet, joista niistä käytiin myös täysistunnossa tiukka debatti. Ryhmässä keskustelua ohjasi sinnikkäästi niiden pariin Ruotsin kirkon monilukuinen edustajisto, ja monet kokivat, ettei muille perheeseen liittyville teemoille jäänyt riittävästi tilaa.

Yhdeksäs ryhmä jätti globalisaation käsitteanalyysin ohueksi. Käsittely kulki ennalta määriteltäviä latuja pitkin "tuomita" globalisaatio sellaisenaan. Vaarana on, että myös myönteinen kehitys nähdään vahingollisena eikä osata hyödyntää sitä, mitä esim. teknologian ja lääketieteen edistys tuottavat.

Kymmenes ryhmä työskenteli luomakunta-teeman kanssa mielekkäällä tavalla. Vaikkei loppuraporttiin saaduilla suosituksilla liene paljonkaan merkitystä, voinevat osanottajat käyttää kyläryhmän aineistoa omassa työssään hyväksi. Samaa kokonaisuuteen liittyi myös Pauliina Kainulaisen laatima diasarja, jonka hän esitti Winnipegissä. Luomakunta-teemassa on havaittavissa tietty käänne luterilaisessa teologiassa kohti holistisempaa ajattelua. Alkuperäiskansojen puheenvuorot ja myönteiset reaktiot niihin vievät samaan suuntaan.

Kokouksen sanoma (*Message*) ja suositukset (*Resolutions and Statements*)

Kaikkien kyläryhmien raporteista koottiin viesti jäsenkirkkoille. *Message* jul-

kaistaan suomeksi tässä Reseptio-lehdessä, ja sitä kannattaa seurakunnissa edelleen lukea *Study Book* -valmistelukirjan aineiston kanssa. Sanoman eri kohdat ilmaisevat kirkkojen omaa sitoutumista, jonka tulee perustua seurakuntatason toimintaan.

Sanomasta erillisten suositusten ja päätöslauselmien kokoelma puolestaan ei ole syntynyt kyläryhmien työskentelystä. Niiden tausta on kokoukselle esitetyissä erillisissä aloitteissa ja keskusteluun nostetuissa teemoissa. Tästä syystä niiden hiominen jäi hätäisemmäksi ja heikommaksi kuin sanoman työstäminen.

Koska yleiskokouksen lähettämä viesti ja suositukset on koottu monista teemoista, niitä leimaa liiallinen laajuus ja hajanaisuus. Osaksi tämä johtuu jo itse kokousteeman epäselvyydestä ja sen maailmoja syleilevästä luonteesta. Monet kirkkomme delegaattit arvostelivat teemaa, joka houkutteli poimimaan suosituksiin jonkinlaisen pintaraapaisun kaikista maailman polttavista ongelmista. Vaikka kokouksessa oli läsnä monen alan ammattilaisia, pujahti loppudokumenttiin heikosti perusteltuja näkemyksiä maailman terveystilanteesta. Tällaiset lapsukset heikentävät päätösten luotettavuutta ja vähentävät LML:n arvostusta. Monien delegaattien mielestä maailmanliiton kannattaisikin keskittyä vain joihinkin asioihin, mieluiten nimenomaan kirkkojen uskontojen kysymyksiin.

Toisaalta sanoman muotoutuminen kokouksen loppumetreillä osoitti, että varsin erilaisistakin lähtökohdista tulevat edustajat kykenevät yhteistyöhön. Pitkämielisessä kuuntelemisessa ja keskustelussa voidaan muodostaa yhteinen kantama myös sellaisissa asioissa, joissa näkökannat ovat kaukana toisistaan. Näin

voidaan päästä tulokseen, joka yhdistää eikä revii.

Tästä on hyvä esimerkki Ruotsin kirkon ponnekaasti ajama sukupuolisen suuntauksen nojalla tapahtuvan diskriminoinnin vastainen taistelu: varsinkin idän ja etelän kirkot kokivat homoseksuaalisuuden liian vaikeaksi keskustelunaiheeksi omissa yhteiskunnissaan, eikä koko luterilaisen kommuunion kattavaa konsensusta voinut syntyä ruotsalaisten esittämässä muodossa. Vaikka tarkoitus oli puhua ihmisoikeuksien puolesta, asian määrätietoinen ajaminen koettiinkin ylimielisenä kulttuuri-imperialismina – se, mikä on mahdollista pohjoisessa ja läntisessä liberaalissa yhteiskunnassa, ei sellaisenaan ole sijoitettavissa etelän ja idän kulttuureihin.

Lopuksi

Winnipeg'n yleiskokouksen moninaisuuden keskellä jäivät monet kirkkomme delegaattit kyselemään, missä ovat priorisoinnit – niin oman kirkkomme kuin LML:n. Mihin maailmanliitto pyrkii toiminnassaan, mihin suuntaan oma kirkkomme haluaa sitä kehittää? Miten ne asiat, jotka etukäteen nimettiin oman kirkkomme intresseiksi, tulivat näkyviin? Moni koki hämmennystä, kun suuri yleiskokous tuntui ajalehtivien epätoivona päämäärästään. Tällainen tilanne helposti houkuttelee voimakkaita puheenpitäjiä kaappaamaan edustajien mielenkiinnon ja johdattamaan heidän päätösvaltaansa.

Vallankäytön epäselvyyttä lisäsi se, ettei kokoukseen voinut valmistautua raporteja etukäteen lukemalla. Nyt syntyi vaikutelma, että priorisoinneista ja niihin sidotuista talousasioista ei ole mahdollista päättää yleiskokouksessa, vaan todellinen päätöksenteko tapahtuu

joko neuvoston kokouksissa tai Geneven keskustelutoimistossa.

Kuuden vuoden väliajoin kokoontuvan ylimmän päättävän elimen voisi kuvitella käsittelevän asioita enemmän strategisella ja teologisella tasolla kuin puuttuvan päivänpolttaviin asioihin ja tapahtumiin. Tosin valitun aiheen mukaista oli kuunnella maailman tilannetta eri osallistujien näkökulmasta. Kokouksen pitäisi kuitenkin tehdä pääasiassa linjauksia, joiden pohjalta neuvosto tekisi konkreettisia ratkaisuja ja toimintaehdotuksia. Luterilaisen maailmanliiton tulisi selkeämmin rajata asiat joihin kirkko voi ja joihin sen pitää tarttua. Niukenevien resurssien puitteissa tulisi valita tarkemmin kirkon mission mukaiset omat tehtäväkentät ja olla yhteistyössä tai tukea muitten organisaatioiden samansuuntaisia tavoitteita.

Kokous oli kuitenkin antoisa kokemus erityisesti siksi, että se lisäsi yhteyttä eri kulttuureista tulevien kristittyjen kesken. Moni sai uusia ystäviä, henkilökohtaiset verkostot laajenivat ja näkökulmat avartuivat uusille kysymyksille. Erityisen maininnan ansaitsee isäntien vieraanvaraisuus: pieni Kanadan evankelisluterilainen kirkko (noin 188.000 jäsentä) oli organisoinut tehokkaan vapaaehtoisten palvelijoiden joukon. Monet näistä itsensä ja vapaa-aikansa likoon laittaneista olivat matkustaneet pitkiä matkoja voidakseen jakaa lahjansa toisten kristittyjen kanssa. Se ilmeni syvästi yhteisissä ehtoollisissa vietoissa. Tämä kaikki konkretisoi sitä, mitä luterilainen maailmanliitto syvimmiltään on hengellisenä kommuuniona.

Luterilainen Maailmanliitto

Pääsihteerin toimisto

Kirje jäsenkirjoille

Tervehdys Herramme ja Pelastajamme Jeesuksen Kristuksen nimessä!

Me Luterilaisen Maailmanliiton jäsenkirkkojen valtuutetut edustajat, LML:n virkailijat ja monet muut osanottajat olemme kokoontuneet tänne Winnipegiin Kanadan sydämeen Maailmanliiton kymmenenteen yleiskokoukseen. Teema, jonka alla olemme tulleet koolle, kuuluu: "Maailman tervehtymisen puolesta." Johanneksen ilmestyksen päättävässä näyssä Uudesta Jerusalemissa kerrotaan siellä kasvavasta elämän puusta, jonka "lehdistä kansat saavat terveyden" (Ilm. 22:2). Tämä yleiskokous on riemunnut Ylösnousseen Karitsan tervehtyvyydestä läsnäolosta meidän keskuudessamme, vaikka ikävöimmekin päivää, jolloin saamme kokoontua kaikkien pyhien kanssa Uudessa Jerusalemissa.

Meitä on täällä Winnipegissä ympäröinyt kanadalaisien isäntiemme lämmin

vieraanvaraisuus. Kanadan kasvava etninen moninaisuus ranskalaisine, brittiläisine ja alkuperäiskansallisine perintöineen tekee maasta hätkähdyttävän esimerkin maailmamme iloista ja vaikeuksista. Maailman haavat eivät ole olleet meiltä kätöksessä myöskään yleiskokouksen aikana. Joukossamme on ollut sisaria ja veljiä, jotka tulevat sodan runtelemista maista, jotka kärsivät HIV/AIDS-epidemiasta ja huumeiden väärinkäytöstä tai jotka murskautuneet talouden globalisaation nurjan puolen alle. Olemme kuulleet sisällissodan Liberiasa aiheuttamasta hävityksestä suoraan liberialaisilta kirkonjohtajilta. On käynyt tuskallisen selvästi ilmi, että maailma tarvitsee tervehtymistä. Erityisen kipeänä olemme kokeneet niiden yli 50 sisaren ja veljen poissaolon, joilta evättiin yleiskokoukseen osallistumiseksi tarvittavat viisumit. Näiden kieltojen taustalla on terrorismin muuttama maailma, jota teknologia yhdistää yhä vain tiiviimmin, mutta joka yhä enemmän jakautuu rikkaisiin ja köyhiin, pohjoiseen

ja etelään, uuteen globaaliin järjestelmään integroituneisiin ihmisiin ja sen ulkopuolelle sysäytyihin.

Me olemme kuitenkin uudella tavalla saaneet oppia, että uskomme on voittava hajaannuksen. Kristus on saapunut murtamaan maahan meitä erottavat murrit. Meitä Kristuksessa yhteen sitova kommuunio on vahvempi kuin mikään meitä fyysisesti erillään pitävä voima. Niiden poissaolo, joilta on evätty maahan tulo, on ollut tälle yleiskokoukselle kuin pistävä piikki Paavalin kyljessä, muistutus siitä, että Jumalan voima tehdään täydelliseksi heikkoudessa (2. Kor. 12:7). Kommuuniomme pohjana on yhteinen osallisuutemme Kristukseen. Se merkitsee yhteistä osallistumista hänen ristiinsä. Tervehtyminen ja osallisuus Kristuksen kärsimykseen ovat erottamattomia, sillä ainoastaan Kristuksen haavojen kautta me tervehdymme.

Kanadan laajan taivaan alla me olemme kokeneet intensiivisen kommuunion. Olemme aloittaneet päivämme eukaristian vietolla ja tähdentäneet niiden kuudessa rukousta ja raamattuopintoja. Keskuudessamme on ollut edustettuna luterilainen kommuunio koko laaja-alaisuudessaan Suomesta Etelä-Afrikkaan ja Japanista Argentiinaan. Valtuuskuntamme ovat koostuneet nuorista ja aikuisista, miehistä ja naisista. Läsnä kanssamme on ollut myös muiden kirkkojen edustajia katolisesta, ortodoksisesta, reformoidusta, anglikaanisesta ja monesta muusta kirkosta. Olemme ottaneet ilolla vastaan viimeisen vuosikymmenen ekumeeniset edistysaskeleet, erityisesti *Yhteisen julistuksen vanhurskauttamisopista* roomalais-katolisen kirkon kanssa, mutta olemme myös vaistonneet tarvitsevamme Henkeä, jotta voisimme voittaa jäljellä olevat merkittävät erimielisyydet. Kokemus niin moninaisesta, mutta silti evankeliumissa yhdistyneestä

tä kommuuniosta on aina LML:n yleiskokouksen kohokohta. Me toivomme, että teillä on yhteyksiä täällä olleiden kanssa ja saatte siten täydenmän vaikutelman meidän kokemuksestamme.

Jokaisen yleiskokouksen keskeinen tehtävä on arvioida Maailmanliiton edellisen yleiskokouksen jälkeen tekemää työtä ja valmistella LML:a seuraavalle kaudelle. LML:n toiminnan kuusivuotisraporttia *Hongkongista Winnipegiin 1997-2003* tarkasteltiin kymmenessä "kyläyhteisössä" kutsutussa pienryhmässä, jotka oli organisoitu eri teemojen mukaisesti. Järjestettiin uuden LML:n neuvoston vaalit, joissa Amerikan evankelis-luterilaisen kirkon (ELCA) johtava piispa Mark Hanson valittiin LML:n presidentiksi. Kyläyhteisöissä kehiteltiin myös Maailmanliiton tulevaa työtä varten sitoumuksia, jotka yleiskokous käsittelee ja hyväksyi. Nämä sitoumukset on koottu yhteen Yleiskokouksen sanomaksi. Tämä sanoma jaetaan yhdessä yleiskokouksen päätöslauselmien kanssa teille lähitulevaisuudessa. Päätöslauselmis-
sa yleiskokous:

- velvoitti LML:n läheisempään työhön alkuperäiskansojen kanssa;
- vaati koordinoitua tutkimusta *diakonian* roolista luterilaisen kommuunion integraalisena osana;
- kutsui jäsenkirkot tukemaan oikeudenmukaista kansainvälistä kauppapolitiikkaa ja laittomien kansainvälisten velkojen peruuttamista;
- ilmaisi huolensa USA:n ulkopoliittikan kasvavasta unilateraalisuudesta;
- muutti LML:n täydeksi nimeksi: "Luterilainen maailmanliitto - kirkkojen kommuunio";

- ilmaisi solidaarisuutensa Irakin kirkkoille ja tukevansa Irakin kansan oikeutta demokraattiseen hallitukseen;
- ilmaisi tukevansa pyrkimyksiä rauhaan Israelin ja Palestiinan välillä, perustuen Palestiinan vapautukseen ja Israelin turvallisuuteen;
- velvoitti LML:n jatkamaan perehtymistä siihen, mitä merkitsee olla kommuunio.

Yleiskokous kohtasi luterilaisen kommuunion sisällä vallitsevan moninaisuuden perhettä ja ihmisen seksuaalisuutta koskevilla kysymyksillä. Havaittiin tiiviissä, mutta keskinäisen kunnioituksen leimaamassa dialogissa, että kommuunioimme Kristuksessa on vahvempi kuin eromme näissä kysymyksissä. Myös tässä meidän tulee kantaa toinen toisemme taakkoja. Yleiskokouksen sanomassa vaaditaan kirkkoja tukemaan toinen toistaan jatkuvassa dialogissa näistä teemoista sekä kaikkien ihmisten ihmisoikeuksien puolustamisessa.

allekirjoitus
tri Christian Krause, piispa emeritus
eroava puheenjohtaja

Winnipegissä heinäkuussa 2003

Me lähdemme Winnipegistä tunteen kiihtoisuutta siitä, mitä Jumala on tehnyt Maailmanliiton kautta menneisyydessä ja rukoillen sen tulevan työn puolesta. Me olemme kaikki yhtä yhdessä Kristuksessa ja yhdessä Hengessä. Aina koontuessamme Sanan ja sakramenttien ympärille on meidän paikallinen kommuunioimme yhtä kaikki ajat ja paikat kattavan kommuunion kanssa. LML:ssä toteutunut luterilainen kommuunio on yksi ilmaus tuosta ykseydestä. Meidän kommuunionne tarvitsee tervehtymistä; kirkko laajemmin tarvitsee tervehtymistä; koko maailma tarvitsee tervehtymistä. LML on olemassa palvellakseen Jumalan työtä "maailman tervehtymisen puolesta". Siunatkoon ja ylläpitäköön Jumala Isä, Poika ja Pyhä Henki kommuuniotamme tässä työssä.

allekirjoitus
tri Ishmael Noko
pääsihteeri

Luterilaisen Maailmanliiton Kymmenennen yleiskokouksen sanoma

Johdanto: Maailma tarvitsee tervehtymistä

(1) Me olemme saapuneet tähän Kymmenenteen yleiskokoukseen Kanadan Winnepigiin eri puolilta maailmaa, jonka Jumala on luonut hyväksi. Se on kuitenkin myös itkevä ja haavoitettu maailma, jossa hävitys, kärsimys ja väkivalta ovat tunkeutuneet kaikkialle torjunnan, epäluottamuksen ja sokaisevan runsauden ohella. Maailmaamme repivät hajalle voimat, joita me usein emme ymmärrä, mutta joiden tuloksena on raju vastakohtaisuus niiden välillä, jotka hyötyvät ja niiden, jotka kärsivät vahinkoa erityisesti globalisaation voimien alla. Tänä päivänä vallitsee myös epätoivoinen tarve tervehtyä "terrorismista", sen syistä ja sen aiheuttamista pelottavista reaktioista. Ihmissuhteet rikkoutuvat tässä maailmassa jatkuvasti ahneuden, epäoikeudenmukaisuuden ja väkivallan eri muotojen vuoksi. Toisten ihmisten, instituutioiden tai tapojen vuoksi monia myös kohdellaan jatkuvasti huonosti tai suljetaan ulkopuolelle. Niitä, joiden katsotaan kuuluvan "toiseen" uskontoon, rotuun, kastiin, etniseen ryhmään tai

elinolosuhteisiin, pidetään yhä usein etäällä tai heidät torjutaan.

(2) Tämän osoitti kipeästi se tosiasia, että yli 50 osallistujalta – Aasian ja Afrikan köyhistä maista – evättiin maahantulo Kanadaan, eivätkä he sen vuoksi voineet ottaa osaa tähän yleiskokoukseen. Me olimme tuskallisen tietoisia heidän poissaolostaan. Se oli konkreettinen esimerkki siitä, miten poissulkemista tapahtuu tämän päivän pelottavassa globalisoituneessa maailmassa toimivien mekanismien kautta.

(3) Maailman moninaiset vaivat ovat ilmeisiä meidän ympärillämme ja keskuudessamme. Luterilaisina kristittyinä tunnustamme, että tässä maailmassa emme voi välttää näitä synnin ja pahuuden kaikkialla läsnä olevia ilmenemismuotoja. Me kenties ikävöimme selkeitä ratkaisuja syntiin ja pahaan, mutta saamme tyytyä osittaisiin välähdyksiin siitä, mitä Jumala, korkein parantaja, lupaa meille. Jumala lupaa "uuden taivaan ja uuden maan" (Jes. 65:17-25), jossa ei

enää ole kärsimystä, sairautta eikä kuolemaa. Eläessämme tuon lupauksen valossa me käsitämme, että rikkinaisuuden ja kärsimyksen keskellä Jumala *todella* vaikuttaa tervehdyttävästi meidän elämässämme ja maailmassamme salaperäisin ja odottamattomin tavoin, käyttäen ihmisiä terveeksi tekemisen välikappaleina. Jumalan kestävä sitoumus maailmaan – olla meidän kanssamme – antaa meille rohkeuden nimetä ja etsiä parannusta haavoihin, arpiin ja sairauksiin, sekä todistamaan tapahtuvasta tervehtymisestä. Olemme tehneet niin tässä yleiskokouksessa tuntien syvenevää kommuuniota toinen toisemme kanssa ja luottavaisessa toivossa siihen, että Jumalan lupaukset sellaisina kuin ne on ilmoitettu Raamatun kautta *tulevat* täytymään!

(4) Viettämillä päivittäin pyhää ehtoollista ja perehtymällä Raamattuun me olemme saaneet katsahtaa näihin lupauksiin, jakaa uskoamme ja riemuja siitä Jumalassa, joka tervehdyttää. Kokemuksemme kuulumisesta yhteen ja samaan Kristuksen ruumiiseen sen monine ekumeenisine ulottuvuuksineen on uudistunut. Olemme tulleet kosketetuiksi Jumalan Pyhän Hengen tervehdyttävällä voimalla ja vahvistuneet sitoumuksessamme ottaa osaa Jumalan transformoivaan missioon maailman tervehdyttämisen puolesta.

(5) Siksi me korotamme äänemme: "Herra, tervehdytä meidän haavoitettu maailmamme, paranna haavamme ja tavat, joilla aiheutamme haavoja muille! Oi Jumala, lohduta, pelasta ja herätä meidät tarttumaan sinun tervehdyttävään työhösi maailmassamme tänään."

I Vanhurskauttamisen tervehdyttävä lahja

(6) Olemme vakuuttuneita siitä, että sanoma Jumalan tervehdyttävän vanhurskauttamisen lahjasta on merkitykseltään runsas kolmannen vuosituhannen ihmisille. Meidän rikkinaisessa maailmassamme ihmiset kokevat niin paljon paha henkilökohtaisen, sosiaalisen ja globaalin ulottuvuuden alueilla. Meidän on kohdattava omat syntiset ajatuksemme, tekemme, toimemme ja laiminlyöntimme Jumalaa, ihmisiä ja koko luomakuntaa vastaan. Synti teoissa ilmentyneenä on voima, josta ihmiset eivät voi irtautua omin neuvoin. Tämän kaiken keskellä me ikävöimme vapautumista ja tervehtymistä.

(7) Meidän toivomme synnin ja kärsimyksen keskellä on, että Jumala tervehdyttää meidät. Vanhurskauttamisen sanoma on toivon sana, joka tarjoaa meille hyvän uutisen Jumalan rakkaudesta ja hyväksynnästä. Jeesus Kristus saapui tähän maailmaan ja eli meidän keskuudessamme. Hän otti koko maailman kärsimykset päälleen. Hän nöyryytti itsensä kuolemaan asti, mutta hänen kuolemassaan ja ylösnousemuksessaan meille annettiin uusi toivo ja tulevaisuus. Jeesus Kristus itse on kallis lahja ja lupaus koko ihmiskunnalle. Pyhä Henki tekee tämän lahjan meissä läsnäolevaksi kutsumalla meitä uskoon ja uudistumiseen ja elämään vanhurskautettujen yhteisössä. Tähän yhteisöön meidät liittää ja vahvistaa Kolmiyhteisen Jumalan tervehdyttävä voima, joka luo meissä uuden elämän evankeliumin julistamisen ja pyhien sakramenttien viettämisen kautta. Vaikka meidän tervehtymisemme täällä on epätäydellistä, me luotamme Jumalan armon riittäväisyyteen (2. Kor. 12:9).

(8) Luterilaisina me pidämme kiinni siitä, että vanhurskauttamisoppi on artikla, jonka varassa kirkko seisoo tai kaatuu. Illoitsemme sen vuoksi, että kun LML ja roomalais-katolinen kirkko vuonna 1999 allekirjoittivat *Yhteisen julistuksen vanhurskauttamisopista*, eräs kiulu on umpeutunut; keskinäiset vanhurskauttamista koskevat tuomiot eivät enää ole voimassa. Kuitenkin jäljellä on jatkuvia haasteita, kuten yhä polttavien teologisten kysymysten käsitteleminen, tämän sopimuksen vastaanottaminen seuraamuksineen paikallisissa olosuhteissa ja sen selvittäminen, mitä vanhurskauttaminen merkitsee maailmalle tänään.

(9) Me jaamme niiden monien ihmisten huolen, jotka eivät koe omakseen kiellettyä, jonka kautta yhteinen uskomme on perinteisesti ilmaistu. On olemassa tarve tulkita vanhurskauttamisopin teologista sisältöä erilaisissa konteksteissa. Me otamme vastaan haasteen puhua Jumalan antamasta vanhurskauttamisen lahjasta ymmärrettävin, relevantein ja aikamme ihmisille merkityksellisin sanoin. Rohkaisemme jäsenkirkkoja edistämään syvempää ja laajempaa vanhurskauttamisen ymmärtämistä.

(10) Jumalan rakastamina ihmisinä meillä on syvä yhteenkuuluvuuden tarve. Me kärsimme tunteista, joita kohdataan tullessa poissuljetuksi yhteisön vastaisella tavalla. On siksi suuri haaste elää todellisena vanhurskautettujen yhteisönä kutsuen ja hyväksyen kaikki mukaan.

(11) Vanhurskauttaminen on henkilökohtainen kohtaaminen Jumalan kanssa. Samaan aikaan se haastaa meidän yhteisöämme ja koko ihmiskunnan. Meidät on kutsuttu osaksi Jeesuksen Kristuksen tervehdyttävästä ruumiista. Vanhurskauttamisen syvin merkitys koetaan meidän suhteessamme Jumalan kanssa

ja toinen toisemme kanssa päivittäisen elämän hartaudessa ja todistuksessa sekä keskinäisessä välittämisessä ja jakamisessa. Kasteessa meidät otetaan vastaan ja liitetään kommuunioon Jumalan lasten kanssa. Jumalan Sanan ja eukaristian kautta meidän syntimme annetaan anteeksi ja me vahvistumme Herramme läsnäolon kautta. Me ilmaisemme syvän halumme käydä Herran pöytään yhdessä sisartemme ja veljiemme kanssa toisissa kristillisissä yhteisöissä.

(12) Olemme vakuuttuneita siitä, että Jumalan tervehdyttävät lahjat tulee jakaa kaikkien ihmisten kanssa. Meidät on kutsuttu osallistumaan sisartemme ja veljiemme kärsimyksiin ja siten toteuttamaan yhteistä vastuutamme toimia oikeudenmukaisuuden puolesta kaikilla tasoilla maailmassamme tänään. Vaikka meidät vanhurskautetaan yksin uskosta, tuo usko ei koskaan voi jäädä yksin. Se pakottaa meidät hyvin tekeihin ja rakkauteen kaikkia ihmisiä kohtaan. Jumalan vanhurskauttava lahja transformoi meidät uskossa ja suo toivon ja tervehtymisen koko maailmalle.

(13) Sen tähden me sitoudumme ja pyydämme jäsenkirkkojamme:

- antamaan ekumeenisten kumppanien kanssa todistuksen vanhurskauttamisen sanomasta sellaisin tavoin ja sellaisella kielellä, että se tulee ymmärrettäväksi, merkitykselliseksi ja relevantiksi erityisissä oloissa eläville ihmisille, erityisesti siellä missä he ovat haavoittuvia ja tarvitsevat pakottavasti tervehtymistä riiston, sorron ja vieraantumisen takia
- perehtymään ja selvittämään edelleen – yhdessä muiden kirkkojen kanssa – vanhurskauttamisen sekä kirkko-opin, sakramenttien ja eti-

kan välistä suhdetta, kiinnittäen erityistä huomiota vanhurskauttamisen ja oikeudenmukaisuuden väliseen suhteeseen, jotta kirkko voisi maailmassa esittää entistä uskottavamman julkisen todistuksen.

II Kommuunion tervehdyttävä lahja

(14) Vanhurskautettuna Jumalan kansana me olemme kommuunio Kristuksessa Pyhän Hengen voiman kautta. Sen tähden meidät on kutsuttu jakamaan voimavaramme ja perspektiivimme toinen toisemme kanssa, kuten myös haastamaan ja kannustamaan toinen toistamme kohti uusia uskollisuuden horisontteja, jotka ulottuvat ohi sen, mitä voimme nähdä tai tehdä yksittäisinä jäsenkirkkoina. Koska kommuunioon liittyy sitoumus vallan jakamisesta, meidän tulee kysyä, niin kuin Curitiban yleiskokous teki, "kuinka eri ryhmät kirkon sisällä käyttävät toisten valtaa sulkeakseen heidät pois täydestä osallisuudesta Kristuksen ruumiissa". Institutionaalisen vallan väärinkäyttö on ilmeistä meidän kirkkoissamme niin kuin myös yhteiskunnissamme, oikeudellisissa ja taloudellisissa järjestelmissä sekä poliittisissa ja kansainvälisissä organisaatioissa.

(15) Monet kirkot eivät vielä vihi naisia pappisvirkaan, ja/tai ne estävät naisia osallistumasta täysimääräisesti päätöksentekoprosesseihin. Usein patriarkaalisuudella on ratkaiseva vaikutus kulttuurin ja uskonnon oikeuttamana.

(16) Nuoret ihmiset ovat Jumalan lahja. Heillä on monia ainutkertaisia kokemuksia ja näkökulmia, joita he haluavat jakaa. Kuitenkin nuoret usein marginalisoidaan tai suljetaan pois kirkkojemme elämässä. Usein heitä ei lueta täysin mu-

kaan seurakuntiinsa ja vielä useammin heiltä estetään osallistuminen päätöksentekoprosesseihin.

(17) Keskinäinen osallisuutemme Kristukseen johtaa meitä haastamaan kaikki kulttuuriset, taloudelliset ja poliittiset voimat, jotka rajoittavat tai pyrkivät jakamaan meidät. Siten kommuunio voi muodostua meille vaikeaksi, kun varmoina pitämämme oletukset ja tavat asetetaan kyseenalaisiksi ja kun joudumme pohtimaan asioita, joita emme pohittisi omina erillisinä kirkkoinamme. Nämä jännitteet, jotka ajoittain voivat olla uhkaavia, ovat myös merkki elinvoimaisuudesta; ne voivat syventää käsitystä siitä mitä merkitsee olla kommuunio. Kiitämme Jumalaa siitä, että meidän kommuuniotamme on siunattu moninaisuudella.

(18) Siten kommuunio merkitsee enemmän kuin mukavia tunteita toinen toistemme; se merkitsee toinen toisemme kutsumista tekemään tiliä vaikutuksista, joita teoillamme on tai voi olla muihin.

(19) Meidän käsityksemme kommuuniosta ovat rikkaasti vaihtelevia. Ne perustuvat Uuden testamentin *koinonia*-käsitteeseen, jolla on useita ulottuvuuksia: uskovien yhteys ja osallisuus Kristuksesta, yhteys Pyhän Hengen kanssa, eukaristiassa jaettu yhteys, yhteys apostolisessa opetuksessa, toinen toisemme kärsimyksen jakaminen, ja taloudellinen jakaminen.

(20) Sen vuoksi me sitoudumme ja pyydämme jäsenkirkkojamme:

- jatkamaan perehtymistä siihen mitä merkitsee elää Jumalan antamassa kommuuniossa, hyväksyä toinen toisensa eroavuudet lahjoina ja välttämättöminä täydentävi-

nä osina yhteisen ruumiin rakentamisessa, ja oppia toinen toiselta miten kommuunio eukaristiana luo ja hoivaa kommuuniota jakamassamme elämässä muilta osin

- jatkamaan teologisen perustan ja johtopäätösten tutkimusta siitä, mitä merkitsee olla luterilainen kommuunio ja pyrkimään tekemään sen niin kattavaksi kuin mahdollista
- vastaamaan epäoikeudenmukaisiin tilanteisiin muissa yhteisön osissa *communio*-perspektiivistä, joka ulottuu solidaarisuutta ja pelkkää myötäilyä edemmäs
- huomioimaan ja kehittämään toimintalinjoja konfliktitilanteiden käsittelemiseksi kirkkojen sisällä ja niiden välillä
- helpottamaan kulttuurienvälistä kommunikaatiota, joka tekee meille mahdolliseksi kuunnella herkästi ja reagoida aidosti ja lempeästi, tietoisina epätasa-arvoisesta valtadynamiikasta; tarkkailemaan ja edistämään sisäistä ja julkista kommunikaatiota "A Communitative Communion" (Kohti kommunikoivaa kommuuniota) -ohjelman periaatteiden mukaisesti
- kutsumaan mukaan osallistumaan luterilaisia, jotka tällä hetkellä eivät ole osa tätä kommuuniota
- helpottamaan kommuunion sisällä dialogia erimielisyyden alueilla, kuten käsityksissä kirkon virasta ja sen toteuttamisesta sekä miesten että naisten ja niin virkaan vihittyjen kuin maallikoiden osalta, keskinäisen kunnioituksen hen-

nessä, pyrkien yhteisten käsitysten saavuttamiseen

- asettamaan kyseenalaisiksi seksuaalisuuteen liittyvät stereotyyppiset käsitykset ja ottamaan esille sukupuolta koskevat kysymykset aikaisin nuorten elämässä, pyrkien rakentamaan oikeudenmukaisista naisten ja miesten yhteisöä
- edistämään naisten ja nuorten täyttämää mukaan sulkeamista kaikilla elämämme ja toimintamme alueilla kirkkoina sekä yhteiskunnissamme
- tekemään kirkon institutionaalista vallasta läpinäkyvää ja entistä vastuullisempaa syvenevässä sitoumuksessa voimavarojen jakamiseen ja inklusiivisen johtamistavan kehittämiseen.

III Kirkon jakautumisen tervehdyttäminen

(21) Ekumeeniset dialogit ovat yksi tärkeistä tavoista, joiden kautta me otamme vastaan Pyhän Hengen tervehdyttävän ja täyttävän lahjan. Niiden kautta me voimme nähdä uusin silmin monet erotavat raja-aidat, jotka ovat olemassa kirkkojemme ja traditioidemme välillä. Silti me myös käsitämme, miten paljon me jaamme uskomme kautta Kristukseen ja kommuunion kautta Pyhässä Hengessä. Ekumeeniset dialogit eivät ole vain institutionaalisia hankkeita, vaan todellisia edistysaskeleita meidän sitoumuksessamme todistaa Pyhässä Hengessä, jonka Isä on lähettänyt Pojan kautta koko maailman tervehdyttämiseksi. Muodollisten sopimusten saavuttaminen opillisissa asioissa ja virallisten muotojen vahvistaminen uskonnyhteydessä mui-

den kirkkojen kanssa antavat panoksen-
sa jakautumien tervehdyttämiseksi yh-
den kirkon sisällä ja siten myös ihmis-
kunnan yhteyden hyväksi. Kirkon mis-
sio vahvistuu ykseyden kautta; tämän
ykseyden kautta me voimme esittää sy-
vemmän todistuksen Jumalan rakkau-
desta ihmiskuntaa ja luomakuntaa koh-
taan.

(22) Yhdessä aikaisempien yleiskokous-
ten kanssa me vahvistamme

- vakaumuksen, että ekumeeninen
sitoutuminen kuuluu olennaisena
osana luterilaiseen tunnustusel-
liseen identiteettiin,
- toisten kirkkojen kanssa käytävi-
en virallisten dialogien tärkeän
merkityksen,
- tarpeen perehtyä uusien ekumee-
nisten sitoumusten, menettelyta-
pojen ja työkalujen mahdollisuu-
ksiin, sekä parempaan ohjelmien ja
yleiskokousten ekumeeniseen
koordinoimiseen ja
- jäsenkirkkojemme rohkaisemisen,
varustamisen ja avustamisen tär-
keyden niiden alueellisissa eku-
meenisissa dialogeissa, sopimuk-
sissa ja missiossa.

(23) Ilmaisemme tukemme kansainvä-
lisesti liikkeelle lähteneelle prosessille
tutkia, koskevatko Augsburgin tunnus-
tuksessa anabaptisteille esitetyt tuomiot
tämän päivänä mennoniittoja. Rohkai-
semme luterilaisten ja mennoniittien
suhteiden kehittämistä paikallisesti.
Rohkaisemme myös luterilaisten ja
orientaalisten ortodoksien kirkkojen
välisiä suhteita eri tasoilla.

(24) Kun me palvelemme maailmaa sa-
noin ja teoin, meidän Herramme anta-
ma tehtävä ja Pyhän Hengen tervehdyt-
tävä lahja inspiroivat meneillään olevaa
kirkon näkyvän ykseyden etsintääme,

jonka keskuksena ovat sanan julistami-
nen, pyhä kaste, eukaristian jakaminen
ja missiotaan täyttämään lähetetyn koko
kirkon apostolisuus.

(25) Sen tähden sitoudumme ja pyy-
dämme jäsenkirkkojamme:

- jatkamaan kansainvälisiä bilate-
raalisia dialogeja anglikaanisen,
ortodoksisen, reformoidun ja roo-
malais-katolisen kirkon kanssa
etsien uusia keinoja edistää dialo-
gien tulosten vastaanottoa jäsen-
kirkkoissa helposti saatavilla ole-
vien metodien, opintodokument-
tien ja katekeettisen materiaalin
kautta, sekä kannustaa alueellisten
dialogien ja paikallisten eku-
meenisten hankkeiden aloittamis-
ta ja/tai vahvistamista tavoin, jois-
sa tarkalla korvalla kuullaan pai-
kallisia kirkollisia realiteetteja,
prioriteetteja, lähetysnäkökohtia
ja pastoraalisia kysymyksiä (esim.
seka-avioliitot)
- ottamaan vastaan jäsenkirkkojen
edellisen yleiskokouksen jälkeen
solmitut sopimukset anglikaani-
seen, metodistiseen, määriläiseen
ja reformoituun traditioon kuulu-
vien kirkkojen kanssa, sekä pereh-
tyä ja asianmukaisesti toteuttaa
anglikaanisen kommuunion ja Re-
formoitujen kirkkojen maailman-
allianssin kanssa toimineiden työ-
ryhmien suositukset. Me sitou-
dumme myös perehtymään mah-
dollisuuksiin syvempiin suhteisiin
näiden kommuunioiden kanssa
globaalilla tasolla yhteisen missi-
omme tähden maailmassa
- priorisoimaan Kansainvälisen lu-
terilaisen neuvoston (International
Lutheran Council) säännölliset
kokoukset ja tukemaan sen ja

LML:n jäsenkirkkoja, kun ne ke-
hittävät ja edistävät suhteitaan
paikallisesti

- tukemaan tutkimusprosesseja, jot-
ka liittyvät luterilaisen ekumeeni-
sen osallistumisen yhtenäisyyteen,
koskien esimerkiksi piispanvirkaa
kirkon apostolisuuden sisällä sekä
diakonian virkaa, kiinnittäen eri-
tyistä huomiota erilaisiin ja joskus
kiistanalaisiin näkökulmiin ja tul-
kintoihin
- sisällyttämään mukaan uusia ää-
niä, oppialoja, toimintatapoja ja
kumppaneita ekumeenisissa dialo-
geissa ja kohtaamisissa, osoittaen
entistä suurempaa huomiota eku-
meenisiin pyrkimyksiin Afrikassa,
Aasiassa, Keski- ja Itä-Euroopas-
sa sekä Latinalaisen Amerikan/
Karibianmeren alueilla ja näiden
alueiden kanssa
- ottamaan aktiivisesti osaa eku-
meenisen liikkeen uutta muotou-
tumista koskeviin keskusteluihin,
rohkaisten samalla luterilaisia
Kirkkojen maailmanneuvoston jä-
senkirkkoja ylläpitämään KMN:a
avaintekijänä ekumeenisessa liik-
keessä ja toimimaan kohti todella
universaalin kristillisen konsiilin
toteutumista ottaen käytännön as-
kelia kohti koordinoitua yleisko-
kouksia
- löytämään väyliä sitoutua dialo-
giin helluntaikirkkojen kanssa
sekä tutkia karismaattisia liikkei-
tä omien kirkkojemme sisällä ja
luoda niihin yhteyksiä

IV Kirkon missio moniuskon- toisissa konteksteissa

(26) Jumalan missio on laajempi kuin
kirkon rajaviivat. Kirkko osallistuu Ju-
malan missioon todistamalla sanoin ja
teoin Jumalan valtakunnan tulemisesta
vaihtelevissa, moniuskoisissa konteks-
teissa. Meidän osallistumisemme Kolmi-
yhteisen Jumalan missioon käsittää kol-
me toisiinsa liittyvää ulottuvuutta, *dia-
konian*, julistuksen ja dialogin, jotka
ovat olennaisia kirkon mission osia.
Kiinnitämme huomiota niiden konteks-
tien suureen moninaisuuteen, joissa mis-
sio toteutetaan, ja niiden kristillisen
todistuksen muotojen vaihtelevuuteen,
jotka ovat soveltuvia ja mahdollisia eri
konteksteissa, sekä kirkkojen tarpeeseen
oppia toinen toiseltaan.

(27) Missio transformaationa haastaa
kirkkoja muuttamaan itse perin pohjin,
jotta niistä voi tulla Jumalan välikappa-
leita transformaatiolle moniuskoisissa
konteksteissa; tunnustamamme usko on
luonteeltaan dialogista. Curitiban yleis-
kokouksen kanssa me "suosittelemme
dialogia tärkeänä palvelutehtävänä ja to-
distuksen muotona uskonnollisesti mo-
ninaisen maailman keskellä. Kuunnel-
lessamme toisten uskoa ja vakaumusta
me voimme syventää omia sitoumuksi-
amme ja määrittää oman identiteettim-
me suhteessa muihin, ei heitä vasten".
San Antonion (USA) ja Salvadorin (Bra-
silialla) maailmanlähetyksen konferenssien
kanssa me vakuutamme, että "emme voi
osoittaa mitään muuta tietä pelastukseen
kuin Jeesuksen Kristuksen; samaan ai-
kaan emme voi asettaa rajoja Jumalan
pelastavalle voimalle". Tämän valossa
meidän tulee jatkaa

- uskonnonvapauden vahvistamista,
- perehtymistä muiden uskontoja edustajien kanssa keinoihin toteuttaa yhteisiä hankkeita, jotka edistävät oikeutta, rauhaa ja luomakunnan eheyttä,
- kristillisen uskomme tutkimista syvästi ja muiden uskontoja myönteisistä lähtökohdista korjataksemme käsitystämme suhteesta niiden sekä haasteiden välillä, joita uskontojen välinen dialogi esittää kristilliselle ja erityisesti luterilaiselle teologialle
- pyrkimystemme jouduttamista varustaa ihmisiä todistamiseen ja dialogiin koulutuksen, kohtaamisen ja henkilökohtaisten suhteiden sekä sellaisten ihmisten panoksen kautta, jotka ovat ylittäneet uskonnollisia ja kulttuurisia rajoja, sekä
- kristittyjen veljemme ja sisartemme edessä todistuksen ja dialogin välisen suhteen esillä pitämistä kristillisen mission ja itseymmärryksen olennaisena osana.

(28) Meidän tämän päivän maailmassamme, jossa poliittiset voimat liian usein käyttävät uskontoja ihmisten jakamiseen ja ristiriitojen kiihottamiseen, on ratkaisevan tärkeää, että me pyrimme oikeudenmukaisuuteen ja sovintoon muiden uskontojen edustajien kanssa. Sovitus on keskeinen asia julistamassamme evankeliumissa; Kristuksessa Jumala on sovittanut koko luomakunnan. Tässä mielessä dialogi, joka edistää sellaista sovintoa, on eräs tärkeistä väylistä Jumalan mission toteuttamiseksi. Kristittyjä kutsutaan elämään rauhassa kaikkien kanssa ja edistämään sovintoa eri uskontojen ihmisten kanssa luovuttamatta kutsumustaan olla Kristuksen todistajia. Suhde uskontojen välisen dialogin ja

julistuksen välillä vaatii jatkuvaa tutkimusta ja keskustelua meidän kirkoissamme.

(29) Sen vuoksi me sitoudumme ja pyydämme jäsenkirkkojamme:

* kuuntelemaan:

- varmistamaan, että vähemmistökonteksteista tulevia kristittyjä kuullaan niin, että enemmistökontekstien kristityt voivat oppia heiltä,
- luomaan foorumeja, joilla kirkot voivat avoimesti esitellä pulmiaan ja tarpeitaan, ja siten inspiroida ja vahvistaa meitä toimimaan toinen toisemme puolesta,
- kuuntelemaan toisia uskontoja edustavia ihmisiä valmiudella oppia ja tunnistaa heidän keskuudessaan merkkejä Jumalan läsnäolosta.

* katumaan:

- kirkon epäonnistumista nähdä Jumalan hyviä lahjoja kulttuureissa, sitä, miten kirkko on tukenut ihmisten sortoa ja riistoa, ja pyrkiä oikaisemaan näitä epäoikeudenmukaisuuksia,
- sitä, miten kirkot ja yksittäiset ihmiset ovat riistäneet luomakuntaa.

* rukoilemaan:

- Jumalan mission puolesta maailmassa, oman kirkkomme mission puolesta sekä avoimuutta evankeliumia kohtaan,
- Pyhää Henkeä uudistamaan yksittäisiä ihmisiä ja seurakuntia mission tähden.

* oppimaan:

- edistämään katekeesia ja Raamatun opiskelua kirkoissamme; meidän tulee tuntea hyvin oma kristillinen traditiomme, jotta voimme

käydä vastuullista dialogia muiden kanssa,

- lukemaan Raamattua tavoilla, jotka tekevät meille mahdolliseksi havaita, miten Jumala kohtaa ihmisiä erilaisissa kulttuurikonteksteissa,
- perehtymään uusin ja luovin tavoin siihen, mitä merkitsee olla kirkko moniuskoisissa/monikulttuurisissa konteksteissa huomioon ottaen kirkon luonne, rakenteet, teologia ja teologinen koulutus, spiritualiteetti, kirkon virka sekä yleinen pappeus,
- kannustamaan meneillään olevaa jumalanpalvelusmuotojemme uudistamista tavoilla, jotka ovat kulttuurisesti ja kontekstuaalisesti asianmukaisia,
- valmistamaan pastoraalisia apuneuvoja monikulttuurisia kokouksia ja uskontojen välisten avioliittojen vaikutuksia varten.

* todistamaan:

- voimistamaan Jumalan kansaa todistamaan evankeliumista sanoin ja teoin päivittäisessä elämässä ja yhteisön keskellä,
- kehittämään ja jakamaan muille käytännön keinoja uskontojen välisen dialogin ja todistamisen yhdessä pitämiseen,
- kutsumaan muita uskoon Jeesukseen Kristukseen,

* dialogiin:

- edistämään aktiivisesti yhdessä elämisen ja kasvamisen dialogia keskinäisessä kunnioituksessa ja ymmärtämyksessä, pyrkien muita uskontoja edustavien ihmisten kanssa maailman tervehtymiseen ("diapaxis") kaikkien Jumalan lasten sovituksen, rauhan, oikeudenmukaisuuden ja parempien elinolosuhteiden kautta.

V Poissulkevien raja-aitojen raivaaminen

(30) Tässä yleiskokouksessa meitä on muistutettu siitä, että me elämme maailmassa, jossa yhä edelleen rehottavat pelko ja ihmisten epäluulot, jotka johtuvat sukupuolen, rodun, etnisen taustan, luokan, kansalaisuuden, kastin, sukupuolisen suuntautumisen, iän tai fyysisen/henkisen tilan eroavuuksista. Meidät on kaikki luotu Jumalan kuviksi. Vaikka moninaisuus on osa Jumalan luomakuntaa, eroista tulee usein perusta, jonka varaan rakennetaan raja-aitoja. Ne puolestaan estävät ihmisiä ja yhteisöjä osallistumasta täysin elämään, jonka Jumala on tarkoittanut kaikille.

(31) Muistutamme ja vahvistamme, miten LML on monin tavoin toistuvasti korottanut äänensä vastustamaan monia eri syrjinnän ja poissulkemisen muotoja. Pakolaisten, kodittomien ja siirtolaisten oikeudet ovat kauan olleet LML:n työssä etualalla. Sukupuoleen perustuvan syrjinnän lopettaminen ja naisten voimaantaminen (empowerment) sekä yhteiskunnassa että kirkossa on kuulunut ohjelmallisena osana LML:n työhön 1970-luvun alkupuolelta lähtien, samoin kuin myöhemmin nuorten osalta. Kummassakin tapauksessa on aiemmin laadittu monia päätöslauselmia ja sitoumuksia. Viime vuosina puolestaan "kastista" (erityisesti daliteja koskien) ja alkuperäiskansallisuudesta johtuva syrjintä on monissa maissa saanut huomiota.

(32) Ensimmäistä kertaa LML:n historiassa tämän yleiskokouksen aikana järjestettiin alkuperäiskansojen edustajien kokouksia. Monissa maissa alkuperäiskansoihin kohdistuu syrjintää maaoikeuksien, etnisen taustan sekä kielen ja/tai kulttuurin suhteen. Etnisyys nähdään sekä etuna että vaarana. Säännönmukaisesti alkuperäiskansat tuntevat olevan-

sa voimattomia ja vailla ääntä itsemääräisoikeuden, koulutukseen pääsyn, terveydenhuollon ja työmahdollisuuksiin suhteen.

(33) Tässä yleiskokouksessa meille esitivät haasteen joukossamme olleet vammaiset. Heille täyden elämän rajoitteena on laitosten, koulutuksen, työllistymisen ja sosiaalisen elämän saavuttamattomuus. Eräissä maissa vammaisuutta ja sairautta pidetään yhä synnin seurauksena tai synnä perheen keskeiseen häpeään.

(34) Tänä päivänä laajalle levinnyt HIV/AIDS-sairaus on saanut meidät kirkkoina tunnustamaan, miten olemme tehneet syntiä tämän taudin tartunnan saaneita ja siitä kärsiviä kohtaan leimaamalla ja syrjimällä heitä, erityisesti heidän sukupuolielämänsä koskevien oletusten perusteella. Meitä muistutetaan yhteisöön kuulumisen kautta ilmenevästä Jumalan tervehdyttävästä voimasta sekä siitä, miten monin tavoin me luterilaisina kristittyinä voisimme edistää tervehtymistä yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden ja puolesta puhumisen kautta.

(35) Me tunnustamme kommuunion sisäisen moninaisuuden ihmisen seksuaalisuutta koskevista asioista. Samaan aikaan me uskomme olevan tärkeää, että pääsemme dialogiin selvittääksemme omaa käsitystämme ja oppiaksemme Raamatun, aikamme tietämyksen ja erilaisten kokemustemme kautta. Lähestyessämme sellaista dialogia me pyrimme pitämään kiinni kaikkien ihmisten ihmisoikeuksista ja ihmisarvosta.

(36) Kaikenlaisen syrjinnän nimeäminen ja äänen kohottaminen sitä vastaan sekä ihmisoikeuksien puolustaminen on ollut ja on yhä edelleen avaintekijä. Kuitenkin vielä sitäkin ratkaisevampaa on

ottaa seuraavat askeleet täysivaltaisuuden suomeksi muille ja työskennellä heidän kanssaan järjestelmän sisäisten raja-aitojen tehokkaaksi poistamiseksi. Ei riitä, että jotkut yksityiset ihmiset omin voimin pystyvät ylittämään nämä muurit, jos samaan aikaan syrjinnän ja poissulkemisen rakenteet jäävät paikoilleen.

(37) Sen tähden sitoudumme ja pyydämme jäsenkirkkojamme:

- jatkamaan alkuperäiskansojen perusihmisoikeuksien tunnistamista ja tukemista kansainvälisten lakien ja normien mukaan. Maa-oikeudet ovat merkitykseltään keskeisiä alkuperäiskansojen ja niiden kulttuurien hengissä pysymisen kannalta
- tunnustamaan ja pyrkimään alkuperäiskansojen läsnäoloon kirkkojemme sisällä, ottamaan askelia alkuperäiskansojen aseman vahvistamiseksi tasaveroisina kumppaneina sekä asettamaan kyseenalaiseksi holhoavat toimintamallit
- jatkamaan solidaarisuutta intiaalaisten kanssa ja erityisesti Intiasa toimivien luterilaisten kirkkojen kanssa, jotka auttavat dalitien voimaantumista heidän kamppailussaan ihmisarvon ja ihmisoikeuksien puolesta
- tekemään kirkkoistamme helpopääsyisiä vammaisten mukaantulon mahdollistamiseksi kirkkojemme täyteen elämään ja päätöksentekoon; tukea sanoin ja toin varauksettomasti vammaisia heidän kamppailussaan kaikkien syrjinnän muotojen voittamiseksi; meidän yhteisössämme pyrkii

noudattamaan YK:n normeja, jotka takaavat tasa-arvoiset mahdollisuudet vammaisille ihmisille.

VI Kirkon tervehdyttävä palvelutehtävä

(38) Me olemme ruumiillisia olentoja ja ruumiimme ovat tärkeitä. Kristuksen inkarnaatio tekee tämän selväksi: Jumala tulee ruumiillisessa hahmossa ihmiseksi ja puhuttelee meitä ruumiillisina ihmisinä, ei sen mukaisesti mitä inhimillisten käsitysten mukaan pidetään täydellisenä tai "normaalina" ruumiina, vaan sellaisina kuin me olemme. Joskus meidän ruumiimme särkyvät ja tarvitsevat parantamista.

(39) Kristillisenä kommuuniona meidät on kutsuttu ottamaan osaa Jumalan tervehdyttävään työhön, joka edistää elämän eheyttä. Ihmisten fyysinen, henkinen ja hengellinen tervehtyminen ei ole uutta toimintaa, vaan se on ollut keskeistä kirkon elämässä ja palvelutehtävässä sen alusta saakka ja on edelleen myös kirkon tämän päivän palvelutehtävässä. Jeesus teki ihmisiä terveeksi ja kehotti seuraajiaan toimimaan samoin: "julistaamaan Jumalan valtakuntaa ja parantamaan sairaita" (Luuk. 9:1-2). Tervehtymisen palvelutehtävä, jolla on eskatologinen ulottuvuus, kuuluu koko kirkolle. Se on Jeesuksen parantamistehtävän jatkamista, uuden yhteisön rakentamista ja kohottamista. Siihen kuuluu mukaan palvelun virka - diakonia - tarpeissa olevien lääkinnällisten, koulutuksellisten ja sosiaalisten palveluiden kautta. Kaikki on kutsuttu edistämään elämän tervehtymistä, vaalimista ja suojelemista.

(40) Me todistamme, että kirkkoissamme vallitsee rikas tervehtymisen sovellusten ja käsitysten kirjo paikallisten ti-

lanteiden ja kulttuurien mukaisesti. Nämme, miten tärkeää on jakaa kokemuksemme ja kehittää käsitystämme kirkon tervehdyttävästä palvelutehtävästä luterilaisena kommuuniona. Me tarvitsemme Pyhän Hengen lahjoja henkien erottamiseksi ja voidaksemme tarjota yhteisöllemme terveet kriteerit tervehtymisen palvelutehtävän toteuttamisessa.

(41) Globalisoituneessa maailmassamme me emme voi rajoittaa parantamisen tehtävää yksityiseen ihmiseen tai pienen piiriin. On käytettävä laajempaa näkökulmaa, johon kuuluvat myös luonteeltaan yhteiskunnalliset, poliittiset ja ekologiset kysymykset. Profeetallista ulottuvuutta ei pidä väheksyä kirkon tervehtyttävässä palvelutehtävässä. Missä tervehtymistä tapahtuu, siellä oikeudenmukaisuus palaa voimaan.

(42) On perustavanlaatuisen tärkeää suhteuttaa tervehtymisen tehtävä evankeliumin julistamisen ja sakramenttien toimittamisen virkaan. Tervehtymisen perusta lepää ristin Sanassa, joka perimältään on sana voimattomuudesta. Tästä käy ilmi, että tervehtymisen lähde on Jumala. Tämä on ilmaistu luterilaisessa opissa vanhurskauttamisesta armon kautta yksin uskosta, minkä vahvistamme kastetta ja eukaristiaa viettäessämme. Kumpainenkin on tervehtymisen sakramentti. Tältä perustalta kirkolle on annettu tervehtymisen palvelutehtävänsä transformoivaksi toiminnaksi Pyhän Hengen valtuutuksella.

(43) Luterilaisina kristittyinä monet meistä ovat pitäneet etäisyyttä tai suhtautuneet epäilevästi parantamislukkeisiin kirkon sisällä. Kuitenkin me kaikki ikävöimme ruumiin, mielen ja hengen tervehtymistä. Uskolla parantamislukkeiden kohdalla toteamme, etteivät ihmiset voi taata, luvata tai kontrolloida tulosta. Parantaminen ei ole samaa kuin

pelastus, eikä usko ole paranemisen välttämättömän ennakoedellytys.

(44) Tervehtyminen ei ole rajattu parantumiseen tieteellisessä mielessä. Tervehtymisen ytimenä on kärsimyksen lieventäminen, toivon jakaminen ja tekeminen ihmisille mahdolliseksi elää ja kuolla arvokkaasti. Vammauttavat vaivat saattavat pitää otteensa tervehtymisessä, mutta siitä huolimatta ihminen voi saada jälleen paikkansa mukana yhteisön elämässä yltäkylläisen elämän tähden. Sielunhoito ja liturgiset voitelemisen ja parantamisen toimitukset ovat muita ilmauksia tästä todellisuudesta.

(45) Edellä vakuuttamamme asiat auttavat meitä näkemään, että tervehtymisen palvelutehtävä kuuluu koko kirkolle. Sekä virkaan vihittyjä että maallikkajäseniä kutsutaan tervehtyttämään työtovereina Jumalan parantavassa työssä elämän eheyttämiseksi.

(46) Sen tähden me sitoudumme ja pyydämme jäsenkirkkojamme:

- jatkamaan käsityksemme kehittämistä kirkon tervehtyttävästä palvelutehtävästä suhteessa:
- kulttuuristen ilmausten rikkautteen, erityisenä huomion kohteena marginaaliset kulttuurit ja alkuperäiskulttuurit,
- yhteiskunnallis-poliittisiin ja ympäristöön liittyviin konteksteihin, joissa syvällekäyvinä huolen aiheina ovat köyhyyden, HIV:n/AIDS:n tai väkivaltaisen ja tuhoavan elämäntavan kaltaiset huolet,
- jokapäiväiseen elämään, suoden päivittäiselle työlle kutsumuksen arvon ja tilaisuuden olla työtovereina Jumalan tervehtyttävässä palvelutehtävässä julkisella näytämöllä,

- karismaattisiin liikkeisiin, kirkon hengelliseen elämään erityisesti siihen, miten tämä voidaan ilmaista parantamisen liturgioissa, jotka nousevat kulttuurien rikkaudesta luterilaisen kirkon muun sisällä.

- laventamaan käsitystämme diakoniasta perustavanlaatuisena kirkon luonteen ja elämän ulottuvuutena ja erityisesti diakonian virastona osana kirkon kokonaisvaltaista tehtävää.

VII Oikeudenmukaisuus ja tervehtyttäminen perheissä

(47) Jumala on luonut ja lunastanut meidät Kristuksessa elämän täyteyteen yhteisössä, jonka tunnusmerkkeinä ovat rakkaus ja jakaminen. Perheet ovat tämän jumalalliseen säätelyyn perustuvan yhteisön ensisijainen ilmentymä ja paikka, jossa ihmisiä hoivataan, kasvatetaan ja tuetaan osallistumaan yhteisöön. Meidän globaalissa kommuniossamme on laajalti vaihtelevia perheyhteisöjä ja perhekäsityksiä, joihin liittyy erilaisia kulttuurisia käytäntöjä ja tapoja. Haasteena on tavoitella oikeudenmukaisuutta ja tervehtymistä monien perhetyyppien keskuudessa.

(48) Muuttuvassa maailmassa perheen loukkaamattomuus rakkauden, hoivan ja turvan tyyssijana asetetaan alituisesti kyseenalaiseksi. Usein sen rikkovat väkivalta, sairaus, köyhyyden vaikutus, alkoholien ja huumeiden väärinkäyttö sekä meidän yhteisöelämämme mallien muuttuminen. Perheet kaikkialla maailmassa kokevat valtavia muutoksia ja jännitteitä erityisesti sodan, taloudellisten muutosten ja tuhoisien, laajalle levinneiden AIDS/HIV:n kaltaisten tautien aikana.

(49) Johtuen tarpeesta "rikkoa hiljaisuus" perheväkivaltaa koskien me toteamme, että LML:n apuneuvoa "Churches Say 'No' to Violence Against Women" (Kirkot sanovat "Ei" väkivallalle naisia kohtaan) on käytetty monissa meidän kirkkoistamme sekä ekumeenisten kumppaniemme joukossa. Rohkaisemme tehokkaan seurannan jatkamiseen kirkkoissa läpi koko kommunioimme. Lisäksi huomiota tulee kiinnittää väkivaltaan miehiä, lapsia, ikääntyneitä ja vammaisia kohtaan.

(50) Olennainen osa pastoraalista ja profetallista palvelutehtäväämme solidaarisuudessa kärsivien kanssa on lakkaamatta korottaa Jumalan laupeuden merkitystä yhteisöelämässämme kantamalla huolta oikeudesta, rauhasta ja tervehtymisestä perheissä.

(51) Sen tähden me sitoudumme ja pyydämme jäsenkirkkojamme:

- rohkaisemaan ja tukemaan toinen toistaan a) tutkimuksessa ja kunnioittavassa dialogissa avioliittoa, perhettä ja ihmisen seksuaalisuutta koskevissa kysymyksissä tavalla, joka vastaa kunkin jäsenkirkon tarpeita, ja b) toimimaan kaikkien henkilöiden ihmisoikeuksien ja ihmisarvon puolesta sukupuoleen tai sukupuoliseen suuntautumiseen katsomatta.

- edistämään HIV/AIDS -pandemian estämistä koskevaa tietoisuutta koulutuksen ja informaation avulla, mukaan lukien äänen korottaminen haitallisia, loukkaavia ja riistäviä seksuaalisia käytäntöjä kohtaan, sukupuolielämän kautta leviävien tautien hoitaminen, kannustaminen uskollisuuteen avioliitossa ja tehokkaiden ehkäisy menetelmien puolesta puhumi-

nen (esim. pidättyvyys, kondomin käyttö, steriloidut neulat, veritäydennysten puhtaus)

- rohkaisemaan ja tukemaan toinen toistaan väkivallan ja erityisesti naiseen ja lapsiin kohdistuvien väkivaltaisten käytäntöjen voittamiseksi perheissä, mukaan lukien vahingolliset kulttuuriset tavat kuten naisten sukelinten silpominen ja pakkoavioliitot; sekä tervehtyttävien ja sovittavien prosessien luominen perheen sisällä

- rohkaisemaan ja tukemaan toinen toistaan alkoholin ja huumeiden väärinkäytön vastustamisessa

- ottamaan huomioon, miten perheet kokevat hengellisen köyhyyden ja rohkaista sellaisten jumalanpalvelusten ja hartauselämän apuneuvojen kehittämistä, jotka heijastavat heidän tarpeitaan ja realiteettejaan.

VIII Väkivallan voittaminen

(52) Väkivaltaa esiintyy meidän maailmassamme monissa muodoissa. Jotkut niistä ovat näkyviä ja henkilöityviä, mutta monet kätkeytyvät piilossa epäinhimillistävissä rakenteellisissa ja institutionaalisissa muodoissa. Tilanteissa, joissa tietty ryhmä on vallassa ja muut riippuvaisessa asemassa, epäoikeudenmukaisuuksista tulee merkiviä haavoja. Usein väkivalta vahvistaa näitä vääryyksiä tai pitää niitä yllä. Kirkon tulee olla tietoinen myös mahdollisuudesta, että se saattaa väärinkäyttää omaa valtaansa, erityisesti poissulkevalla ja sortavilla traditioilla ja käytännöillä.

(53) Curitban yleiskokouksen tavoin me valitamme valtavia menoja, jotka käy-

tetään sotilasbudjetteihin usein ihmisten perustarpeista huolehtimisen hinnalla, ja jotka sen sijasta johtavat sorron lisääntymiseen, ihmisoikeuksien torjumiseen ja väkivallan kasvuun. Hong Kongin yleiskokousta seuraten me vahvistamme LML:n roolin olevan "vuoropuhelun, rauhan ja sovinnon helpottaminen kaikissa konfliktin kehittymisen vaiheissa... ja tukea paikallisia aloitteita pyrkimyksessä kestävään rauhaan, oikeudenmukaisuuteen, aitoon sovintoon ja kansalaisyhteiskunnan jälleenrakentamiseen sekä luottamuksen lujittamiseen kansojen ja valtioiden keskuudessa". Me vahvistamme tämän tehtävän esiin nostamisen eettisten ongelmien jatkuvan pohtimisen, kuten tehdään LML:n tutkielmasa "Armed Intervention to Defend Human Rights" (Aseellinen väliintulo ihmisoikeuksien puolustamiseksi).

(54) Huomioimme levottomuutta herättäviä merkkejä uskonnollisesta ja muunlaisesta fundamentalismista, joka edistää epäluuloja, vihaa ja konflikteja. Asetumme vastustamaan kaikkia muotoja, joiden kautta uskontoa käytetään väärin laillistamaan tai perustelemaan väkivallan käyttöä - perheissä, yhteisöissä, valtioissa tai kansainvälisellä tasolla. Yhdymme Hong Kongin yleiskokoukseen julistaen, että "Fundamentalismi", olko se poliittista tai uskonnollista, on perustavanlaatuisten ihmisarvon ja vapauden arvojen vastaista..."

(55) Me uskomme Jumalaan, joka koston asemesta rikkoo väkivallan noidankehät oikeudenmukaisuuden, anteeksiannuksen ja sovituksen kautta. Väkivallaton vastarinta niitä olosuhteita kohtaan, jotka johtavat väkivaltaan tai ovat sitä itsessään, on eräs opetuslapsuuden muodoista.

(56) Sen tähden me sitoudumme ja pyydämme jäsenkirkkojamme

- osallistumaan täydesti ekumeeniseen Väkivallan voittamisen vuosikymmeneseen
- ulemaan välikappaleiksi väkivallan voittamiseksi ja sovituksen edistämiseksi. Meidän teologiamme tulisi auttaa murtaamaan raja-aidat, jotka estävät meitä maisemasta katumusta ja ottamasta vastaan synnin päästöä, puolestaamaan sorrettujen asiaa sortajastaan ja vapauttamaan sekä alistajat että alistetut. Vapautukseen evankeliumia tulee soveltaa käytännöllisissä sorron ja marginalisaation konteksteissa sekä kirkon sisällä että yhteiskunnassa
- rohkaisemaan ja tukemaan toimeksiantamme ja toimimaan lapsiin nuoriin kohdistuvan sukupuolisen väkivallan voittamiseksi myös kirkkojemme sisäpuolella
- vahvistamaan ja käyttämään väkivallattomuuden voimaa tarjoten koulutusta ja harjoitusta väkivallastaisten ja epäoikeudenmukaisista tilanteiden transformoimiseksi
- pyrkimään dialogiin, kohtaamiseen ja käytännön yhteistyöhön keinona ennakkoluulojen ja viioliskuvien vähentämiseksi sekä väkivallan, leimaamisen ja syntipukiajattelun voittamiseksi
- vastustamaan aktiivisesti uskonnollisen ja poliittisen fundamentalismin ilmauksia, kristillinen fundamentalismi mukaan lukien etsimään yhteisiä oikeudenmukaisuuden, rauhan ja sovituksen a-

voja kaikissa uskonnollisissa traditioissa ja käynnistämään yhteisiä uskontojen välisiä hankkeita

tunnistamaan ja tukemaan naisten keskeistä roolia ja aloitteita neuvotteluissa ja rauhanrakentamisen prosesseissa, sekä rohkaisemaan miehiä suurempaan aktiivisuuteen väkivallan vastustamisessa

vastustamaan lisääntyvää militarismia, aseiden valmistusta ja levittämistä, varojen käyttöä aseisiin sosiaalisen panostuksen (terveydenhuolto ja koulutus mukaan lukien) kustannuksella, sekä imperialismia sosiaalisessa, poliittisessa ja kaikissa muissa muodoissa

tukemaan ponnistuksia vahvistaa Yhdistyneitä Kansakuntia, kansainvälisiä instituutioita ja kansainvälistä lakia rauhan instrumentteina, erityisesti tällä hetkellä vallitsevassa isolationismin, unilateralismin ja muukalaisvihan kontekstissa

toimimaan median ja populaariviihteen väkivaltaa vastaan, erityisesti sen koskettaessa lapsia ja nuoria; rohkaisemaan journalistien tarjoamaan aitoa viestintää ja objektiivista, ei-sensatiohakuista raportointia maailman tapahtumista

vastustamaan niitä, jotka hyötyvät käymällä kauppaa naisista ja lapsista.

IX Taloudellisen globalisaation muuttaminen

(57) Taloudellinen globalisaatio muokkaa meidän maailmaamme uudestaan. Me olemme saaneet kuulla sen vaikutuksesta yhteisöihimme eri puolilla maailmaa. Olemme keskittäneet huomionsamme ratkaiseviin talouspoliittisiin tekijöihin, joiden myötä kaikki päätösvalta luovutetaan markkinoille ottamatta huomioon inhimillisiä, sosiaalisia, ekologisia ja hengellisiä seurauksia.

(58) Taloudellinen globalisaatio on tuonut syvän toivottomuuden niin monille. Luvattu vaurauden sijaan monet taloudellisen globalisaation tekijät tuottavat yhä vain kärsimystä, kurjuutta ja kuolemaa miljoonille. Huolimatta elintarvikkeiden tuotannon lisääntymisestä yli miljardi ihmistä joutuu kärsimään endemisen nälän kirouksesta vaurauden ja hyödykkeiden epätasa-arvoisen jakautumisen vuoksi. Monet eteläisen pallonpuoliskon valtiot ovat joutuneet sietämättömän taloudellisen velkataakan alle. Velan historialliset syyt ovat syvästi kyöksissä kolonialismin sekä kaupan ja talouden modernin järjestelmän epäoikeudenmukaiseen kehitykseen. Globalisaation ankara taakka lankeaa mitä suurimmassa määrin naisten kannettavaksi; he eivät kärsi ainoastaan sen suorista seurauksista, vaan heitä vaaditaan myös kantamaan huolta toisista, jotka on jätetty heille globalisaation vaikutusten johdosta.

(59) Vaihtelevien kokemustemme pohjalta me olemme käsittäneet, että olemme joutuneet kohtaamaan uusliberalistisen talouspolitiikan (esim. Washingtonin konsensus) samat kielteiset seuraukset, jotka ovat johtamassa kasvaviin vaikeuksiin, kärsimyksiin ja epäoikeudenmukaisuuteen meidän yhteisössämme. Kommuunioina meidän on ryhdyttävä

kamppailuun uusliberalistisen taloudellisen globalisaation valheideologian kanssa asettamalla vastustamaan, konvertoimalla ja muuttamalla tätä todellisuutta ja sen seurauksia. Tämä valheideologia perustuu oletukseen, että yksityisomistukseen, rajoittamattomaan kilpailuun ja sopimusten keskeiseen asemaan rakentuvat markkinat ovat ihmisen elämää, yhteiskuntaa ja luonnon ympäristöä absoluuttisesti hallitseva laki. Tämä on epäjumalanpalvelus. Se johtaa niiden järjestelmälliseen poissulkuemiseen, joilla ei ole lainkaan omaisuutta, kulttuurisen moninaisuuden tuhoon, hauraiden demokratioiden hajoamiseen sekä maapallon hävittämiseen.

(60) Tapaamme taloudellisen globalisaation negatiivisia vaikutuksia kaikista osista kommuuniotamme, mutta erityisesti eteläiseltä pallonpuoliskolta sekä keskisestä ja eteläisestä Euroopasta. Taloudellisella globaalisatiolla on ollut seuraavia vaikutuksia:

- kasvava hyvin rikkaiden ja köyhien välinen kulu, joka vaikuttaa erityisen haitallisesti naisiin, nuoriin ja lapsiin,
- alkuperäiskansojen kasvava marginalisaatio sekä maaoikeuksien, itsehallinnon, luonnonvarojen, omaa kansallisuutta koskevan tiedon ja oman kulttuurin eväminen heiltä,
- kansainvälisestä velasta on tullut väline pyrkimyksessä ylivaltaan; vaaditut korkotasot ovat koronkiskontaa; monet velat ovat laittomia (mukaan lukien ns. "sietämättömät velat") ja hallitusten ja kansainvälisten finanssilaitosten pyrkimykset ovat tähän saakka epäonnistuneet,
- maailman eri puolilla olevia ihmisiä yhdistävä informaation globa-

lisaatio ei ole enemmistön ulottuvilla, kirkkojen resurssit pienenevät taloudellisen kannatuksen heikentymisestä, koska yhä useammat ihmiset kamppailevat selviytymisestä, työttömyys ja alityöllisyys vähentävät ihmisten kykyä ansaita elantonsa ja ajavat monia ihmisiä arvoa alentaviin toimiin (esim. kaupankäyntiin naisilla ja lapsilla, prostituutioon, rikolliseen toimintaan), samaan aikaan kun pääomaa ja hyödykkeitä kaupataan vapaasti yli rajojen, paikallisten talouksiin heikkenemisen epätoivoon ajamia ihmisiä estetään usein muuttamasta, hallituksista on tulossa voimattomia ja vähemmän halukkaita turvaamaan kansojensa hyvinvointia.

(61) Luterilaisena kommuuniona me vaadimme elämää palvelevan talouden kehittämistä. Me vahvistamme LML:n dokumentin "A Call to Participate in Transforming Economic Globalization" (Kutsu osallistumaan taloudellisen globalisaation perinpohjaiseen muuttamiseen), jonka pohjalta sitoudumme toimimaan, perustuen teologisesti siihen mitä merkitsee olla kommuunio. Korostamme myös, Martti Lutherin kanssa, että naapurimme (ja erityisesti haavoittuvimpien ihmisten) hyvinvointia jätävät taloudelliset käytännöt tulee torjua ja korjata vaihtoehtoisilla. Luther myös muistuttaa papistolle, että papit ovat velvollisia paljastamaan taloudellisten menetelytapojen kätkeyt epäoikeudenmukaisuudet, jotka riistävät haavoittuvia ihmisiä.

(62) Me toteamme selkeästi, että tätä elämää palvelevan talouselämän visiota tulee tavoitella ekumeenisesti. Yhdymme Kirkkojen Maailmanneuvostoon,

Reformoitujen kirkkojen maailmanallianssiin ja muihin kirkkoperheisiin jatkuvassa ekumeenisessä prosessissa, joka keskittyy siihen, miten taloudelliset ja ekologiset vääryydet haastavat meidät kirkkoina.

(63) Sen tähden me sitoudumme ja pyydämme jäsenkirkkojamme:

- osallistumaan taloudellisen globalisaation muuttamiseen ja ryhtymään kumppanuuteen kansalaisyhteiskunnan eri tahojen kanssa erityisesti ponnistuksissa, joissa tunnustetaan kirkon profeettallinen rooli oikeudenmukaisuuden ja ihmisoikeuksien edistämiseksi
- käsittelemään talouden globaalisoinnin kysymyksiä, joihin lukeutuvat kaupankäynti, velka, militarisaatio, korruptio, yritysten yhteiskunnallinen vastuu, sukupuolten tasa-arvo ja siirtolaisuus
- rakentamaan ja vahvistamaan ekumeenisia kumppanuuksia, uskontojen välistä yhteistyötä ja liittoja kansalaisyhteiskunnan kanssa, esimerkkinä Maailman talousfoorumi
- luomaan tilaisuuksia ja areenoita dialogia, keskustelua ja eettistä pohdintaa varten erilaisten talouden toimijoiden, poliitikantekijöiden, kansalaisten, osakkaiden ja yhteisöjen kanssa
- auttamaan voimistamaan jäseniä kohottamalla tietoisuutta taloudellista globalisaatiota koskevista kysymyksistä ja varustamalla heitä ryhtymään konkreettiseen toimimiseen.

X Luomakunnan tervehdyttäminen

(64) Myös haavoitettu luomakunta tarvitsee epätoivoisesti tervehtymistä. Maapalloa saastutetaan jatkuvasti ihmisen ahneuden, tietämättömyyden, ylikansoitumisen ja jopa sotien vuoksi, kuten myös seurauksena uskosta kulutuksen kasvun välttämättömyyteen. Kohtalokas tuloksina ovat kuivuus, aavikoituminen, lajien sukupuutto, köyhyys ja nälkiintyminen. Me tunnustamme, että meillä on oma roolimme luonnon riistämässä ja tuhoamisessa. Liian usein me kohtelemme luomakuntaa käytössämme olevana objektina ja aiheutamme sille haavoja, sen sijaan että näkisimme itsemme osana kallisarvoista Jumalan luomakunnan lahjaa. Tähän todellisuuteen ovat osaltaan vaikuttaneet harhaanjohtavat teologiset asenteet: että taivaalla on väliä, mutta ei maalla; että ihmisten tulee riistää ja alistaa koko luomakunta, mukaan lukien ihmisten väliset ja ekologiset suhteet; ja että Jumalan lunastuksen piiriin kuuluvat pelkästään ihmiset.

(65) Luterilaisena kommuuniona me vahvistamme sen sijaan, että:

- Jumala ei ole läsnä ainoastaan ihmisissä ja heidän kanssaan, vaan koko luomakunnassa ja sen kanssa; Kristus kärsii koko luomakunnan kanssa, kun sitä kohdellaan huonosti, haavoitetaan tai loukataan; Pyhä Henki huokaa haavoitetun luomakunnan kanssa,
- Kristuksen kautta Jumala sovittaa, transformoi ja tervehdyttää koko luomakunnan,
- ihmisten tulee olla Jumalan luovina, elvyttävinä ja ylläpitävinä käsinä tässä maailmassa,
- sovitettuina Luojamme kanssa Kristuksen kautta meillä on tilai-

suus katumukseen; ja vanhurskautettuina uskon kautta me voimme toimia sen mukaisesti. Niin tehdessämme me tunnustamme paikkamme luomakunnassa ja hyväksymme vastuumme luomakuntaa kohtaan.

(66) LML:n Curitiban yleiskokous vuonna 1990 sitoutui muodostamaan "kirkkojen yhden globaalin pelastusköyden, asettuen vastustamaan Jumalan luomakuntaan kohdistuvia uhkia". Tässä korostamme, miten tärkeää on

haastaa henkilökohtaisella, yritysten ja kansainvälisellä tasolla määrättyjä käytäntöjä, jotka loukkaavat ja haavoittavat luomakuntaa, työskennellä elämää kokonaisuudessaan kunnioittavan politiikan ja käytäntöjen puolesta ja vastustaa elämänmuotojen tai niitä tuottavien prosessien patentoimista, etenkin jokaisen yksinomaan niistä riippuvaisen kustannuksella, edistää kestävää maataloutta, joka on ekologisesti tervettä, taloudellisesti elinkelpoista, yhteiskunnallisesti oikeudenmukaista, paikallista kulttuuria ilmentävää, inhimillistä ja perustuu holistiseen ekologiseen lähestymistapaan ja jossa opitaan vähemmistökuultuuriin ja alkuperäiskansojen kokemuksista, vastustaa kulutus- ja voittoajattelun leimaamia talouskehityksen ja teollisuuden malleja, joissa ei piitata koko luomakunnan yhtäläisistä ja oikeudenmukaisesta kohdeltusta, pohtia eettisyyden ja oikeudenmukaisuuden kysymyksiä liittyen moderniin bioteknologiaan, jonka sosiaalisia ja lääketieteellisiä seurauksia ei vielä voida hahmottaa,

pitää esillä ja edistää vaihtoehtoisia keinoja kohtuuteen perustuvan kaupankäynnin ja palkkauksen taaksemiseksi.

(67) Sen vuoksi me sitoudumme ja pyydämme jäsenkirkkojamme:

- vastustamaan käytäntöjä, joissa Jumalan kaikille tarkoittamat lahjat muutetaan kauppatavaroiksi epäoikeudenmukaisin ja tarpeettomin, erityisesti köyhiin vaikuttavien tavoin. Tähän kuuluvat veden yksityistäminen, viljansienien ja muiden elävien organismien patentoiminen sekä myös kaikki muut luonnonvarat, jotka ovat perustavia ihmisen elämän kannalta

- tulemaan eko-keskeisimmiksi, jotta voisimme elää enemmän harmoniassa luonnon kanssa. Meillä on paljon opittavaa alkuperäiskansoilta ja muilta traditioilta ja siitä mitä heillä on meille opetettavaa osallisuudestamme luontoon ja sen suojelemisesta

- työskentelemään luomakunnan antien jakamiseksi oikeudenmukaisemmin pitäen mielessä sen, että monille ihmisille suhtautumisessa luontoon on kysymys päivityksestä selviytymisestä ja että jotkut meistä kuluttavat paljon muita enemmän. Yhdessä meidän on työskenneltävä ilmastonmuutosta ja kasvihuoneilmiötä vastaan toimimalla fossiilisten polttoainien kulutuksen vähentämiseksi ja uusiutuvien energiavarojen käyttämiseksi

- arvioimaan uusia bioteknisiä kehityssaskeleita ja toimimaan niistä

sellaisia vastaan, jotka loukkaavat ihmisen arvokkuutta ja eheyttä Jumalan kuvaksi luotuna olentona

- tukemaan kansainvälisiä sopimuksia (esim. Kioton sopimusta), jotka pyrkivät suojelemaan ympäristöä ja luomakunnan eheyttä

- sisälyttämään luomisteologian tutkimuksen vakinaiseksi osaksi LML:n jäsenkirkkojen korkeampien oppilaitosten opinto-ohjelmia. Samaan aikaan on tarpeellista kouluttaa meidän yhteisöjamme luomisteologiassa

- kunnioittamaan sunnuntaita lepopäivänä, jotta koko luomakunta voi elpyä ja uudistua.

Johtopäätös:

(68) Tämän päivän maailmassa me olemme todellakin vastustusten monien haasteiden kanssa. Niiden valossa olemme vahvistaneet LML:n aiemmat sitoumukset ja ottaneet vastuullemme uusia. Vakuutamme ottavamme ne harteillemme ja pyrkivämme parhaamme mukaan olemaan niille uskollisia. Kuitenkin me tiedämme aivan liian hyvin kapasiteettimme rajallisuuden ja tunnustamme syntisytemme traagiset vaikutukset, jotka läpäisevät myös kirkkomme ja kommuunimme.

(69) Kaikesta huolimatta meidän niin syvästi haavoittunut maailmamme tarvitsee enemmän kuin milloinkaan todistusta toivosta, joka nousee yksin Jumalan lupauksesta. Kristuksessa olemme tulleet tuntemaan, että Jumala tervehtyy meitä ja että Jumala tervehtyy maailman. Jeesus Kristus saapui tähän maailmaan ja eli meidän keskellämme niin kuin yksi meistä. Hän otti koko

maailman kärsimykset kantaakseen. Hän nöyryytti itsensä kuolemaan saakka, mutta hänen kuolemassaan ja ylösnousemuksessaan meille annettiin uusi toivo ja uusi tulevaisuus. Jeesus Kristus itse on kallisarvoinen lahja ja lupaus koko ihmiskunnalle ja koko luomakunnalle.

(70) Sen tähden me tunnustamme Jumalan olevan Elämän Jumala ja näemme tervehtymisen elämän eheyden edistämisenä. Maailma, jonka keskellä me elämme, kärsii yhä synnin aiheuttaman rikkinäisyyden alla; ihmiset ovat epäoikeudenmukaisuuden ja vallan väärinkäytön uhreja. Kuitenkin kaiken kärsimyksen ja epäoikeudenmukaisuuden keskellä Jumala toimii lakkaamatta tervehtyksen maailmamme. Kristuksessa Jumala tekee meidät eheiksi, ottaa meidät jälleen Jumalan lapsiksi, korjaa kaikki särkyneet suhteet ja kutsuu meidät opetuslapsuuden polulle.

(71) Siten meidät kaikki on vanhurskautettuina syntisinä kutsuttu ottamaan osaa Jumalan työhön meidän maailmamme tervehtymiseksi. Me emme vielä ole Jumalan täyttyneen hallitusvallan alla. Opetuslapsuutemme kutsuu meitä seuraamaan Jeesusta ristin tiellä. Jumalan Sana ja sakramentit johdattavat meitä tiellämme ristin luota ylösnousemukseseen. Pyhä Henki ohjaa kirkkoa tällä uskon ja toivon matkalla ja muistuttaa meitä, että me kantaisimme toinen toisemme taakkoja rukouksessa ja solidaarisuudessa. Sen tähden "juoskaamme sinnikkäästi loppuun se kilpailu, joka on edessämme, katse suunnattuna Jeesukseen, uskomme perustajaan ja täydelliseksi tekijään" (Hepr. 12: 1b-2a). Oi Jumala, johdata meitä toimimaan siten "maailman tervehtymisen puolesta".

Mihin Winnipegin sanoma haastaa meitä?

Luterilaisen maailmanliiton 10. yleiskokouksen sanoma oman kirkkomme kannalta

Jukka Paarma ja Risto Cantell

* Luterilaisen maailmanliiton (LML) Kanadan Winnipegissä pidetyn 10. yleiskokouksen sanoma on LML:n jäsenkirjoille tarkoitettu viesti, jonka äärellä myös meidän kirkkomme kannattaa viivähtää. Katekismuksen tapaan voimme kysyä: Mitä se on? Kuinka se tapahtuu? Mihin siis Winnipegin sanoma haastaa tai velvoittaa meitä? Siitä seuraavassa muutama sana.

Kirkon ulkoasiain neuvoston (KUN) päätöksellä LML:n Winnipegin yleiskokouksen temasta on käytetty suomen-nosta MAAILMAN TERVEHTYMISEN PUOLESTA. Yleiskokous hyväksyi jäsenkirjoilleen lähetettäväksi sanoman, joka tekee selkoa kokouksen työskentelystä ja siinä saavutetuista tuloksista.

Sanoma on 18 sivua pitkä, siinä on 71 kappaletta, Johdanto MAAILMA TARVITSEE TERVEHTYMISTÄ (1-5) ja kymmenen päälukua, jotka on otsikoitu yleiskokouksen kymmenen keskusteluryhmän aiheiden mukaa. Lopussa on vie-

lä lyhyt yhteenveto (Conclusion) tai johtopäätökset (68-71). Suomalaiselle tuottaa yhä vaikeuksia kääntää yleiskokouksen teema sujuvasti suomeksi.

Englanninkielinen nimi FOR THE HEALING OF THE WORLD on monimerkityksinen. Sen avaintermi HEALING voi tarkoittaa parantamista, tervehtymistä ja eheytymistä. Raamatullisena liittymäkohtana tai muistutuksena voi pitää ensimmäisen Mooseksen kirjan mainintoja elämän puusta (1 Moos.2: 9 ja 3: 22) ja Ilmestyskirjan kuvausta taivaallisesta Jerusalemistä, jonka keskellä kulkee Jumalan ja Karitsan valtaistuimesta kumpuava elämän veden virta: "Kaupungin valtakadulla, virran haarojen keskellä kasvoi elämän puu. Puu antaa vuodessa kahdettoista hedelmät, uuden sadon kerran kuukaudessa, ja sen lehdistä kansat saavat terveyden" (Ilm. 22: 2). Aiemman Kirkkoraamatun mukaan "puun lehdet ovat kansojen tervehtymiseksi".

* Parantamisen, eheytyksen, tervehtymisen ja terveeksi tekemisen teema on ajankohtainen ekumeenisessa keskustelussa. Myös naapurimaassamme Norjassa, Trondheimissa kesä-heinäkuussa 2003 pidetty Euroopan kirkkojen konferenssin (EKK) yleiskokous liittyi samaan tematiikkaan, kun yleiskokouksen teema oli JESUS CHRIST HEALS AND RECONCILES – OUR WITNESS IN EUROPE (Jeesus Kristus sovittaa ja parantaa – todistuksemme Euroopassa).

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksen Winnipegissä LML:n jäsenkirjoille lähettämän Sanoman Johdannossa todetaan MAAILMAN TARVITSEVAN TERVEHDYTTÄMISTÄ (The World in Need of Healing) ja kuvataan sitä maailmantilannetta, mistä osanottajat tulevat ja paikkaa, missä he kokoontuvat. Erityisen painon saa se ikävä tosiasia, että yli 50 – Aasian ja Afrikan köyhistä maista kotoisin olevaa – osanottajaa ei päässyt kokoukseen Kanadan maahantuloviranomaisten evältä heil-tä viisumit.

Kirjoille tämä oli epämiellyttävä yllä-tys ja vavahduttava muistutus maailmamme kylmistä ja kovista tosiasioista. Me emme elä missään onnellassa, paratiisimaisessa tilassa. Vauras ja hyvinvoiva monikulttuurinen, suvaitseva Kanada, jota syystään pidetään demokraattisena sivistysvaltiona Pohjois-Amerikassa osoittautui omia etujaan vartioksi ja kolmannen maailman maita itsekkäästi syrjiväksi epäluuloiseksi maaksi. Erityisesti yleiskokouksen pieni ja ystävällinen isäntäkirkko Kanadan evankelis-luterilainen kirkko (ELCC) oli pahoillaan oman kotimaansa epäystävällisistä äidinkasvoista. Yhdessä sen kanssa olivat Kanadan muut kirkot – episkopaalit (anglikaanit) ja katoliset etupäässä – tehneet kaikkensa tarjotakseen yleiskokouksen osanottajille mahdolli-

simmat hyvät edellytykset yleiskokouksen toteuttamiseen.

Tässä tilanteessa joka-aamuiset jumalanpalvelukset katolisessa Pyhän Marian kirkossa avasivat toivon näköaloja monien huolten vaivaamille yleiskokouksen osanottajille. Johdannon kohdissa 3 ja 4 todetaan sattuvasti, että Jumalan lupaukset "uudesta taivaasta ja maasta" (Jes. 65: 17), joissa ei enää ole kärsimystä, sairautta eikä kuolemaa, ovat totta. Tässä ajassa ne antavat lohtua ja toivoa elää rikkinaisuuden ja kärsimyksen keskellä ja uskoa siihen, että lupaukset tulevat kerran täyttyvän:

"Viittämällä päivittäin pyhää ehtoollista ja perehtymällä Raamattuun me olemme saaneet katsahtaa niihin lupauksiin, jotka uskoamme ja riemuita siitä Jumalassa, joka tervehtyyttää. Kokemuksemme kuulumisesta yhteen ja samaan Kristuksen ruumiiseen sen monine ekumeenisine ulottuvuuksineen on uudistunut. Olemme tulleet kosketetuiksi Jumalan Pyhän Hengen tervehtyttävällä voimalla ja vahvistuneet sitoumuksessamme ottaa osaa Jumalan transformoivaan missioon maailman tervehtyttämisen puolesta."

Yleiskokouksen sanoma ei ole vain jäsenkirjoille osoitettuja kauniita sanoja. Se on myös kokouksen osanottajien vapaaehtoinen sitoumus toimia omissa kirkkoissaan ja maissaan niiden asioiden puolesta, joista Winnipegissä keskusteltiin, neuvoteltiin ja sovittiin. Samalla jäsenkirjoja pyydetään toimimaan näiden sitoumusten mukaisesti.

Yleiskokouksen sitoumukset

Sanoman kunkin kymmenen alaluvun lopussa on lueteltu joukko asioita, joihin yleiskokouksen osanottajat sitoutu-

vat ja joihin he kutsuvat myös jäsenkirkkoja osallistumaan. Nostamme näistä esille eräitä meidän suomalaisessa tilanteessamme ja meidän kirkollemme keskeisiä haasteita. Myös monet muut tässä mainitsematta jäävät sitoumukset ovat tärkeitä. Haluamme kuitenkin kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin haasteisiin, joita toivomme käsiteltävän kirkossamme ja seurakunnissamme.

I. VANHURSKAUTTAMISEN TERVEHDYTTÄVÄ LAHJA

1. Vanhurskauttamisen sanoma on yhdessä kirkkomme ekumeenisten kumppanien kanssa saatettava ymmärrettävällä kielellä erityisesti niiden ulottuville, jotka ovat haavoittuvia ja kärsivät riiston, sorron ja syrjäytymisen vuoksi.
2. Vanhurskauttamisopin ja kirkkopopin yhteyden lisäksi tarvitaan sen selvittämistä, mikä on vanhurskauttamisen / vanhurskauttamisen ja oikeuden / oikeudenmukaisuuden keskinäinen yhteys.

II. KOMMUUNION (YHTEYDEN) TERVEHDYTTÄVÄ LAHJA

1. Kirkkojen tulee jatkaa Jumalan lahjoittaman yhteyden (kommuunion) tutkimista ja syventymistä siinä elämisessä, hyväksyä erilaisuus lahjoina ja toisiaan täydentävinä osina saman ruumiin rakentamisessa. Kommuunion edellyttämä solidaarisuus merkitsee todellista osallistumista toisten iloihin ja suruihin, kärsimyksiin ja taisteluihin – ei vain sympatiaa ja pelkkiä sanoja.

2. Luterilaisen kommuunion luonnetta tulee edelleen tutkia ja sitä on laajennettava niin kattavaksi kuin mahdollista. Samalla LML:n ulkopuolella olevia luterilaisia kirkkoja tulee kutsua mukaan. Oman kirkkomme osalta se merkitsee esimerkiksi aktiivista osallistumista edelleen Luterilaisen maailmanliiton ja Kansainvälisen luterilaisen neuvoston (LWF – ILC) välisiin konsultaatioihin.
3. Erilaisten virkakäsitysten välistä dialogia tulee jatkaa keskinäisen kunnioituksen hengessä. Erilaisia stereotyyppioita ihmisen seksuaalisuuden ymmärtämisessä tulee välttää ja on pyrittävä rakentamaan oikeudenmukaista miesten ja naisten yhteisöä. Samoin on tuettava naisten ja nuorten täyttä osallistumista kirkon ja yhteiskunnan elämään.

III. KIRKON JAKAUTUMISEN TERVEHDYTTÄMINEN

1. Yleiskokous vahvisti sen vaakaumuksen, että ekumeeninen sitoumus on olennainen osa luterilaisuuden tunnustuksellista identiteettiä, ekumeenisilla dialogeilla on tärkeä merkitys ja jäsenkirkkoja rohkaistaan käymään niitä myös alueellisesti.
2. Kansainvälisiä dialogeja tulee jatkaa. Jäsenkirkkojen käymien dialogien tulokset tulee saattaa LML:n ja sen kaikkien jäsenkirkkojen tietoon.
3. Luterilaisten kirkkojen ja LML:n tulee osallistua aktiivisesti keskusteluun ekumeenisen liikkeen uudesta hahmottamisesta.

IV. KIRKON MISSIO MONIUSKONTOISISSA KONTEKSTEISSA

1. Kirkon missioon kuuluvat diakonia, julistus ja dialogi.
2. Winnipegin yleiskokouksen osanottajat sitoutuvat itse ja pyytävät jäsenkirkkoja sitoutumaan kirkon lähetystehtävässä moniuskontoisissa konteksteissa *kuuntelemaan, katumaan, rukoilemaan, oppimaan, todistamaan ja osallistumaan dialogiin*.

V. EROTTAVIEN RAJA-AITOJEN RAIVAAMINEN

1. Alkuperäiskansojen oikeuksien tulee olla kirkkojen elämässä entistä keskeisemmän esillä. Tähän kuuluu mm. heidän täysien osallistumismahdollisuuksien varmistaminen jäsenkirkkoissa. Meillä omassa kirkossamme on erityisesti kiinnitettävä huomiota saamelaisien asemaan.
2. Samoin on tuettava intialaisten ja Intiassa toimivien luterilaisten kirkkojen työtä dalitien (kastittomien intialaisten) oikeuksien ja ihmisarvon puolesta.
3. Kirkkojen on tehtävä tiloistaan helppopääsyisiä, jotta vammaisten osallistuminen helpottuisi. Vammaisille olisi turvattava täydet osallistumismahdollisuudet kirkon elämään ja päätöksentekoon.

VI. KIRKON TERVEHDYTTÄVÄ TEHTÄVÄ

1. Kulttuurien rikkaus, johon kutsuvat marginaaliset kulttuurit ja al-

kuperäiskansojen kulttuurit, on otettava todesta. Kirkkojen on kohdattava köyhyyden, HIV:n / AIDS:n ja väkivallan luomat ongelmat.

2. Jokapäiväinen työ, ihmisen kutsu olla Jumalan työtoverina on saatettava kunniaan.
3. Karismaattiset liikkeet ovat haaste kirkkoille ottaa todesta oma hengellinen elämänsä ja elvyttää jumalanpalveluksensa.

VII. OIKEUDENMUKAISUUS JA TERVEHDYTTÄMINEN PERHEISSÄ

1. Perheen asemasta ja ihmisen seksuaalisesta suuntauksesta keskusteltiin paljon Winnipegissä. Erityisesti Ruotsin kirkon aloite homoseksuaalisuuden nostamisesta tutkimusohjelmaksi LML:ssä viritettiin vilkkaan keskustelun. Tulokseksi tuli suositus perheen aseman vahvistamisesta ja tutkimus siitä sekä kunnioittavasta dialogista ihmisen seksuaalisuudesta. Ottamatta varsinaisesti kantaa ruotsalaiseen aloitteeseen yleiskokous korosti kaikkien ihmisoikeuksien ja ihmisarvon kunnioittamista sukupuoleen tai sukupuoliseen suuntaukseen katsomatta.
2. HIV/AIDS sai runsaasti huomiota. Sen yhteydessä korostettiin sekä aviollista uskollisuutta että asiallista ehkäisyneuvontaa. Perheiden asemaa halutaan tukea myös torjumalla hengellistä köyhyyttä ja vahvistamalla jumalanpalveluselämää.
3. LML kehottaa jäsenkirkkojaan vastustamaan väkivaltaa perheissä ja erityisesti naisiin ja lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa. Samoin

halutaan rohkaista ja tukea toisiamme alkoholin ja huumeiden käytön vastustamisessa.

VIII. VÄKIVALLAN VOITTAMINEN

1. Ekumeeninen väkivallan vastainen vuosikymmen, jonka nimenä Suomessa on "väkivallasta sovintoon" saa LML:n täyden tuen. Kirkkoja kehoitetaan vastustamaan erityisesti lapsiin kohdistuvaa seksuaalista väkivaltaa, vahvistamaan väkivallattomuutta, pyrkimään dialogiin viholliskuvien välttämiseksi, vastustamaan uskonnollista ja poliittista fundamentalismia, tukemaan naisten roolia rauhan työssä ja vastustamaan militarismia.
2. YK ja kansainväliset instituutiot ovat tärkeitä. Kirkkojen tulee toimia sekä median että populaariviihteen väkivaltaa vastaan ja vastustaa myös nais- ja lapsikauppaa.

IX. TALOUDELLISEN GLOBALISAATION MUUTTAMINEN

1. Talouden ja kaupan alalla tarvitaan muutosta. Kansalaisyhteiskuntaa on tuettava ja kirkkojen on työskenneltävä globalisaation kysymysten parissa.
2. Ekumeenista kumppanuutta tulee vahvistaa ja dialogia talouden toimijoiden ja politiikan tekijöiden kanssa on lisättävä.

X. LUOMAKUNNAN TERVEHDYTTÄMINEN

1. Maailmamme rikkaudet on pyrittävä jakamaan oikeudenmukaisesti kaikkien ihmisten kesken. Ihmisten tulee elää sopusoinnussa ympäristön, Jumalan luoman maailman kanssa.
2. Bioteknistä kehitystä ei saa edistää ihmisarvon ja ihmisen oikeuksien kustannuksella.
3. Kansainvälisiä sopimuksia tulee kunnioittaa ja noudattaa.
4. Luomisteologian osuutta teologisen oppilaitosten opetusohjelmassa tulee vahvistaa. Sunnuntaita on kunnioitettava ja vietettävä ihmiselle annettuna lepopäivänä.

JOHTOPÄÄTÖS

LML:n Winnipegin yleiskokouksen jäsenkirkkoille osoittama sanoma päättyy teologisiin johtopäätöksiin, joissa korostetaan luterilaisen uskonkäsityksen pohjalta ihmisen vastuuta luomakunnasta, todistusta toivosta Jeesuksessa Kristuksessa ja Jumalan lupauksista hänessä koko maailmalle.

Vanhurskautettuina syntisinä meidät on kutsuttu "ottamaan osaa Jumalan työhön meidän maailmamme tervehtyttämiseksi".

Tämä kutsu kohdistuu myös meihin suomalaisiin kristittyihin, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jäseniin ja työntekijöihin. Winnipegin yleiskokous oli koolla Pyhän Birgitan syntymän 700-vuotisjuhlavuonna. Birgitan rukouksen sanoin mekin voimme itse kukin pyytää kaikkivaltia Jumalaa:

Herra, osoita minulle tie ja tee minut halukkaaksi sitä vaeltamaan.

Keskustelu vanhurskauttamisopista Winnipegissä

Eero Huovinen

Yleiskokouksen ensimmäisen työryhmän aihe oli "vanhurskauttamisen eheyttävä lahja" (The Healing Gift of Justification). Yhtäältä pyrittiin arvioimaan, mitä vanhurskauttamisoppi merkitsee tänään, toisaalta keskusteltiin ekumeenisesta tehtävistä Yhteisen vanhurskauttamisjulistuksen jälkeen. Työryhmän raportti hyväksyttiin lähes sellaisenaan osaksi yleiskokouksen loppuasiakirjaa (Message).

Helsingin yleiskokouksessa 1963 LML ei ollut saavuttanut yksimielisyyttä siitä, mitä kokouksen yleisaihe "vanhurskauttaminen tänään" merkitsee. Kokousedustajien käsitykset vanhurskauttamisesta olivat jakaantuneet, osa edusti puhtaan forensista tulkintaa, osa modernia eksistentiaalistista ja osa klassista forensis-effektivista tulkintaa. Helsingin kokouksen lopputulos oli osittain pettymys, koska vanhurskauttamisoppi on perinteisesti ollut luterilaisen identiteetin perusta.

Winnipeg'n loppuasiakirjan mukaan vanhurskauttamisopilla on myös nykyajan ihmisille "paljon sanottavaa" (rich in meaning). Maailma on rikkinaisen, ja ihmisillä on vahva kokemus pahasta (evil) henkilökohtaisella, sosiaalisella ja globaalilla tasolla. Synti on "valta, joka tulee ilmi teoissa ja josta ihmiset eivät voi vapautua omin voimin". Synnin ja kärsimyksen keskellä ihmisen toivo on siinä, että Jumala vapauttaa, hoitaa ja parantaa.

Vanhurskauttaminen perustuu Kristuksen ihmiseksi tulemiseen, kuolemaan ja ylösnousemukseen. Jeesus Kristus on Jumalan erityinen lahja koko ihmiskunnalle. Pyhä Henki tuo Kristuksen läsnäolevaksi ja lahjoittaa pelastavan uskon kirkossa sanan julistuksen ja sakramenttien jakamisen kautta. Vaikka eheytyminen tässä elämässä on epätäydellistä, Jumalan armo on riittävä ja täydellinen. Hänen armonsä on ihmisen uskon ja luottamuksen perusta.

Vanhurskauttamisen lahjasta tulee puhua kielellä, joka on nykyajan ihmiselle "ymmärrettävää, merkityksellistä ja mielekästä". Kaikki eivät tunne omakseen kieltä, jolla yhteinen usko on perinteisesti ilmaistu, ja sen vuoksi vanhurskauttamisopin teologista sisältöä on tulkittava erilaisissa konteksteissa.

Koska vanhurskauttamisopilla on yhteisöllinen merkitys ja koska Jumalan lahjat kuuluvat kaikille, kirkon elämän tulee olla avointa. Vanhurskautettuja ihmisiä kutsutaan jakamaan keskenään yhteiset taakat ja kärsimykset. Vaikka usko yksin vanhurskauttaa, pelastava usko ei ole koskaan yksin, vaan sen tulee johtaa hyviin tekoihin ja lähimmäisen rakkauteen.

Yleiskokous antoi tukensa Yhteinen julistus vanhurskauttamisopista -asiakirjalle, mutta muistutti samalla edessä vielä olevista monista haasteista. Asiakirjan vastaanottoa ruohonjuuritasolla on vahvistettava. Roomalaiskatolisen kirkon kanssa saavutettua yksimielisyyttä on syvennettävä ja laajennettava. Yleiskokous ilmaisi "syvän halun" tulla yh-

teen Herran pöytään yhdessä muiden kristittyjen kanssa.

Vanhurskauttamista koskevien "sitoumusten" (commitments) mukaan LML sitoutuu ja kutsuu jäsenkirkkoja:

– todistamaan vanhurskauttamisen sanomasta yhdessä ekumeenisten kumppaneiden kanssa sellaisilla tavoilla ja sanoilla, jotka ovat ymmärrettäviä, merkityksellisiä ja ajankohtaisia eri kontekstissa eläville ihmisille – erityisesti sielä missä ihmiset kärsivät riistamisestä, alistamisesta, vieraantumuksesta ja tarvitsevat kipeästi Jumalan parantavaa apua

– tutkimaan ja vahvistamaan – yhdessä muiden kirkkojen kanssa – sitä yhteyttä, joka vallitsee vanhurskauttamisopin ja kirkko-opin välillä, vanhurskauttamisen ja sakramenttien välillä sekä vanhurskauttamisen ja etiikan välillä, erityisesti kiinnittämällä huomiota vanhurskauttamisen (justification) ja oikeudenmukaisuuden (justice) väliseen yhteyteen, jotta kirkon julkinen todistus olisi maailmassa yhä uskottavampi

Luterilaisen maailmanliiton teologiset oppikeskustelut

Risto Saarinen

Luterilainen maailmanliitto (LML) käy tällä hetkellä oppikeskusteluja roomalaiskatolisen kirkon (vuodesta 1967) ortodoksikirkkojen (1981–), anglikaanisen kirkkokunnan (1970–) sekä reformoitujen kirkkojen (1985–) kanssa. Äskettäin (1998) on päättynyt dialogi Adventtikirkon kanssa. Aiemmin on käyty dialogit metodistien (1979–1984) ja baptistien (1986–1989) kanssa. Mennoniittakirkkojen kanssa ilmeisesti aloitetaan oppikeskustelut lähiaikoina. Myös orientaaliortodoksisten kirkkojen kanssa käytävästä keskustelusta on ollut suunnitelmia.

Näiden dialogien tuotoksia on ilmestynyt suomeksi muunmuassa toimittamassani tekstivalikoimassa *Ekumeeninen työkirja* (Luther-Agricola-Seura 1998). Olen kertonut kaikkien dialogien historiasta nykytilasta lyhyesti myös kirjaan *Oppi – kahle vai kalleus?* (toim. Toivo Holopainen, Suomalainen Teologinen Kirjallisuusseura 2000) sisältyvässä artikkelissani. Seuraava kuvaus on lyhennelmä Teologisessa Aikakauskirjassa ai-

kanaan ilmestyvästä Winnipeg-matkareportistani.

LML:n oppikeskusteluilla on jäsenkirkkoja palveleva rooli. Jokaisen yksittäisen luterilaisen kirkon on tarpeetonta käydä erikseen neuvotteluja toisen kirkkokunnan kanssa. Maailmanlaajan neuvottelun tuloksia voidaan parhaassa tapauksessa soveltaa paikallistason sopimuksissa. Näin on käynyt Suomessa esimerkiksi ns. Porvoon sopimuksessa, jonka teologiset ideat perustuvat LML:n ja anglikaanien väliseen maailmanlaajaan dialogiin. Suomen ev.lut. kirkon keskustelu metodistien ja baptistien kanssa hyödyntää LML:n tekstejä, jotka on kokonaisuudessaan käännetty *Ekumeeniseen työkirjaan*.

Joskus historia kulkee silti toisinkin päin. LML:n ja reformoitujen kirkkojen dialogi on käytännössä pitkälti ollut mannereurooppalaisen Leuenbergin konkordian (1973) tulosten soveltamista maailmanlaajalle tasolle. Myös luterilaisten ja roomalaiskatolilaisten väli-

lä on edetty paikallisesta globaaliin. Ns. *Yhteinen julistus vanhurskauttamisopista* (1999) pohjautuu USA:n ja Saksan paikallisdialogeissa 1980-luvulla tehdyille työlle sekä sen lisäksi LML:n dialogin omalle työlle. Myös ortodoksialogiassa on viime vuosina käytännössä edetty soveltaen aiempien paikallisneuvottelujen (Suomessa, Saksassa, USA:ssa) tuloksia globaalille tasolle.

Suomalaiset ovat aktivoituneet näissä dialogeissa pitkälti vasta 1990-luvulla. Poikkeuksena on ortodoksialogi, joka 1981 alkoi Espoossa ja jossa on aina ollut edustaja sekä Suomen ev.lut. että Suomen ortodoksisesta kirkosta. Tällä hetkellä nämä ovat Eeva Martikainen, Olavi Merras ja Risto Saarinen. Luterilais-roomalaiskatoliseen dialogiin osallistuu Pirjo Työrinoja. Eero Huovinen toimii *Yhteinen julistus vanhurskauttamisopista* -asiakirjan työryhmissä. Risto Saarinen osallistui myös adventisti-dialogiin.

LML:n Winnipegin yleiskokouksessa dialogien jatkaminen sai varauksetonta kannatusta käytännössä kaikilta jäsenkirkoilta. Jälleen kerran järjestöä kehoitettiin myös rakentamaan luterilaisuuden sisäisiä yhteyksiä Missouri-synodin, so. LML:oon kuulumattoman konservatiivisen luterilaisuuden suuntaan. Toinen merkittävä suunta on keskustelu siitä, pitäisikö LML:n jäseneksi tulla niiden kirkkojen jotka ovat sulauttaneet luterilaisuuden osaksi laajempaa kokonaisuutta. Näitä ovat ennen muuta monet saksalaiset unioidut "evangeliset" maa-kirkot, mutta myös Hollannin protestanttinen kirkkoliitto.

Dialogi roomalaiskatolisen kirkon kanssa on LML:n monista dialogeista suurimittaisin ja laajinta yleisöä kiinnostava. 1999 se saavutti merkittävimmän askeleensa, kun *Yhteinen julistus* totesi, että

1500-luvun vanhurskauttamisoppia koskevat oppituomiot eivät enää koske toisen kirkkokunnan nykyistä opetusta. Toisin sanoen luterilaiset ja katoliset virallisesti nyt toteavat hyväksyvänsä toistensa opetuksen pelastuksesta.

Tämä dialogi ei ole kuitenkaan suoraan jatkunut muihin oppituomioihin, joita on annettu esimerkiksi ehtoollisopista ja pappisvirasta. Sen sijaan luterilais-katolinen dialogi pyrkii 2004 julkaisemaan yhteisen asiakirjan kirkon apostolisuudesta. "Apostolisuus" on yksi Nikean uskontunnustuksen ns. klassisista kirkon tuntomerkeistä. Se koskee muun muassa oikeaa virkaa ja oikean opetuksen jatkuvuutta kirkossa. Jos ajatellaan, että vaikeimmat kirkkojen väliset ekumeeniset ongelmat liittyvät pappisvirkaan ja sen erityiskysymyksiin, kuten paaviuuteen ja viran sakramentaalisuuteen, niin "apostolisuus" on ikään kuin koukkaus näiden ongelmien selustaan ja juurisyihin.

Jos esimerkiksi Vatikaani voisi todeta, että Suomen ev.lut. kirkossa on säilynyt apostolinen opetus ja jossain mielessä apostolinen virka, merkitsisi tämä itse asiassa koko virkaopin ja käytännössä myös ehtoollisopin ratkaisemista. Toteamus ei liene hetimiten odotettavissa, mutta Rooma voisi esimerkiksi sanoa, että jonkun luterilaisen kirkon virka kokonaisuutena taikka kollegiona on sellainen, että oikea oppi on säilynyt. Vaikka toisen kirkon pappisvirkaa ei tällöin juridisesti tunnustettaisi, oltaisiin kuitenkin teologisesti jo tultu loppusuoralle, ellei ihan kalkkiviivoille.

Virkaoppi on käytännössä vaikein ekumeeninen kysymys LML:n suhteessa niin katolisiin kuin ortodokseihin. Näiltä luterilaiset saavat jatkuvasti kuulla, että luterilaiset itse ovat epäyhtenäisiä, koska luterilaisuudessa vallitsee erilai-

sia virkarakenteita. Erityisesti piispallisen järjestyksen vahvuus, heikkous taikka puute on katolisille ja ortodokseille ongelma.

LML valmisti Winnipegiin merkittävän luterilaisten sisäisen asiakirjan *The Episcopal Ministry within the Apostolicity of the Church (EM)*. Sen tarkoituksena on luoda luterilaisille mahdollisimman suuri sisäinen konsensus virkateologiasta. Taustalla ovat paitsi katolisten ja ortodoksien huomautukset, myös luterilaisten sitovat sopimukset anglikaanien kanssa: Euroopassa *Porvoo* ja USA:ssa sitä vastaava *Called to Common Mission*. EM-asiakirja tulisi pikimmiten kääntää suomeksi ja siitä pitäisi kirkossamme laajasti keskustella.

Winnipegissä julkaistiin myös kaksi muuta erittäin merkittävää dialogiasiakirjaa. *Growth in Communion* sisältää perusinformaation ja teologisen vertailun koko maailman erilaisista luterilais-anglikaanisista kirkkosopimuksista. *Porvoo* soveltamisessa tämän asiakirjan tuntemus on aivan välttämätöntä. Vastaava kooste luterilais-reformoiduista sopimuksista on nimeltään *Called to Communion and Common Witness*. Asiakirjoja voi tilata esim osoitteesta LWF Publications, PO Box 2100, 150 route de Ferney, CH-1211 Geneva 2.

Missio ja uskontodialogi Winnipegissä suositusten valossa

Risto A. Ahonen

Uskontoteologinen keskustelu on tullut laajemmin LML:n ohjelmaan mukaan 1980-luvun puolivälistä alkaen, jolloin tutkimusosaston yhteyteen perustettiin v. 1984 dialogia ja uskontoteologiaa varten oma sihteerin virka (Secretary for Church and People of Other Faiths). Sen ensimmäiseksi sihteeriksi kutsuttiin intialainen J Paul Rajashekar ja hänen työtään myöhemmin jatkoi suomalaisille tuttu tansanialainen Hans Mwakabana. LML on käynyt laajaa uskontoteologista keskustelua erityisesti kristinuskon suhteesta juutalaisuuteen ja islamiin.

Monien julkaisujen ja raporttien joukossa hyvän johdannon uskontojen väliseen dialogiin tarjoaa LML:n kokoama dokumentti (1997) *Theological Perspectives on Other Faiths. Toward a Christian Theology of Religions*. Siinä pohditaan viiden työryhmän huolellisen työn pohjalta, miten luterilaisen teologian ja kirkon tulisi etsiä keskusteluyhteyttä buddhalaisuuden, hindulaisuuden, islamin, konfutselaisuuden ja afrikkalaisten uskontojen edustajien kanssa. Lukemista

helpottaa sen osoittaminen, missä ovat suurimmat erot kristinuskon ja muiden uskontojen välillä ja mistä niiden välillä voidaan löytää yhteisiä piirteitä. Samalla kukin työryhmä antaa kirjassa omat suosituksensa siitä, miten juuri kyseisen uskonnon edustajia olisi hyvä luterilaisesta näkökulmasta käsin lähestyä.

Tutkimusosaston lisäksi uskontoteologista keskustelua on käyty koko ajan myös lähetyksen yhteydessä (Department of Mission and Development). Kun lähetys nähdään nykyisin kirkon identiteetin olennaisena osana ja lähetys kirkon kokonaisvaltaisena perustehtävänä, uskontodialogia voidaan hyvin arvioida varsinkin mission ja dialogin suhteesta käsin. Tätä suhdetta pyrki Winnipegin yleiskokous tarkentamaan neljännen Village-groupin suosituksissa, joissa se nosti esille erityisesti neljä isoa teologista kysymystä, Kristuksen ainutlaatuisuuden, Jumalan yleisen työn maailmassa, todistuksen ja dialogin välisen jännitteen sekä sen, miten dialogi voi edis-

tää oikeudenmukaisuuden, rauhan ja luomakunnan eheyden toteutumista maailmassa.

Neljäs village-group halusi Winnipegissä yksiselitteisesti korostaa Kristuksen ainutlaatuisuutta. Pluralistisen asennoitumisen ja uskontoteologian takia kirkkojen piirissä esiintyy paljon hämmennystä siinä, miten vieraisiin uskontoihin on suhtauduttava ja onko globalisoituvassa maailmassa kenellekään oikeutta tehdä lähetystyötä. Jos uskonto otetaan ylipäänsä vakavasti, kullakin uskonnolla on oikeus esittää oma näkemyksensä siitä, mikä on lopullinen ja ehdoton totuus. Kristuksen syntymä, elämä, kuolema ja ylösnousemus muodostavat kristillisen uskon perustan. Ihminen voi löytää totuuden, pelastuksen ja elämän syvimmän tarkoituksen vain Kristuksen yhteydessä. Kristillinen toivo tukeutuu yksin Kristuksen ristiin ja ylösnousemukseen. Winnipegin suosituksissa todetaankin selvästi, että "we cannot point to any other way to salvation than Jesus Christ". Tämä San Antonion lähetyskonferenssin sanomasta otettu lause kuitenkin jatkuu sen toteamisella, että me emme voi kuitenkaan asettaa rajoja Jumalan pelastavalle työlle.

Luterilaisen tunnustuksen mukaan Pyhä Henki käyttää uskon syntymisessä ja vahvistamisessa välikappaleinaan sanaa ja sakramenteja. Ihminen ei kuitenkaan näe eikä tiedä Pyhän Hengen toiminnan rajoja, sillä Pyhä Henki "vaikuttaa uskon – missä ja milloin Jumala sen hyväksi näkee" (CA 5). Ekumeenisissa keskusteluissa on paljon puhuttu Pyhän Hengen edeltävästä työstä lähetyksessä. Pyhä Henki on mennyt jo edeltä sinne, minne Kristuksen todistajat saapuvat. Kristitty joutuu aina nöyrästi tunnustamaan sen, että Pyhä Henki toimii myös kirkon ulkopuolella. Kiinan viimeaikaiset herätykset ovat välittäneet vaikutta-

via esimerkkejä siitä, miten lukuisat ihmiset vailla minkäänlaista kristillistä taustaa ja tietoa ovat lähteneet kylvämään kristillistä seurakuntaa.

Uskontodialogissa oman erityiskysymyksensä muodostaa todistuksen ja dialogin jännite ja suhde. Winnipegin yleiskokouksen mukaan ne molemmat kuuluvat lähetykseen ja kirkon itseymmärrykseen. Ne vaikuttavat toisiinsa ja usein edellyttävät toisiaan, sillä dialogi jää vaillinaiseksi ilman aitoa uskontodistusta, ja todistus kapea-alaiseksi ilman dialogin tuomaa toisen osapuolen vakaumuksen ymmärtämistä. Silti niin uskontodistuksella kuin dialogillakin on myös oma erillinen vaikutusalueensa. Todistuksen ja dialogin yhteys ja erillisyyt varjelee kirkkoa ajautumasta äärimmäisyyksiin ja muistuttaa uskontojen välisen suhteiden komplisoidusta problematiikasta. Uskontojen välisessä kanssakäymisessä yksinkertaiset pelkistykset voivat olla vaarallisia. Suvaitsevaisuus ja toisen osapuolen kunnioittaminen on usein eniten mahdollista juuri siellä, missä tunnetaan sekä oma rajallisuus että myös se, mihin itse kukin haluaa sitoutua.

Dialogin eräänä keskeisenä tehtävänä on Winnipegin mukaan myös oikeudenmukaisuuden ja rauhan edistäminen yhteiskunnassa sekä inhimillisten elämänolosuhteiden turvaaminen kaikkialla. Eri uskontojen edustajat voivat keskinäisessä dialogissa etsiä keinoja, miten ne yhdessä kykenevät torjumaan väärät viholiskuvat ja rakentamaan luottamusta eri tavoin ajattelevien uskovien välillä. Tällainen yhteiskunnallinen dialogi on hyvin haastavaa, koska siinä voidaan tavoitella hyvin konkreettisten jokapäiväisten ongelmien korjaamista ja turvallisuuden lisäämistä.

Kaiken kaikkiaan LML:n piirissä käytävä keskustelu on halunnut rohkaista jäsenkirkkoja laajempaan uskontojenväliseen keskusteluun, jotta uskontojenväliset erimielisyydet voitaisiin rauhallisesti ratkaista. Samalla on pidetty tärkeänä sitä, että kirkot tulkitsevat oikein muuttunutta uskontotilannetta, mikä edellyttää huolellista paneutumista uskontoteologiaan. Varsin ilahduttavaa on Winnipegin suosituksissa ja myös uudessa LML:n lähetyksiäkirjassa

Kristuksen ainutlaatuisuuden korostaminen. Vahva trinitaarinen ja kristologinen linja määrittelee teologisen keskustelun suunnan. Näihin linjanvetoihin suomalaisten on helppo yhtyä.

Jumalanpalveluselämä Winnipegissä – arviointia ja sovellusehdotuksia kotikirkkoihin

Mika K T Pajunen

Luterilaisen Maailmanliiton yleiskokous Winnipegissä oli harvinaisen rikas jumalanpalveluselämältään. Aamun messu, raamattutyöskentely, päivän rukoushetket sekä illan parannuspalvelus (*Healing Service*) rytmittivät päivän työtä ja antoivat mahdollisuuden hiljentyä ja meditoida yleiskokouksen teemaa, päivän aikana nousseita aiheita ja tapahtumia sekä omaa suhtautumistaan niihin. Tästä kokonaisuudesta haluaisin nostaa esiin neljä erityispiirrettä, joista oma kirkkomme voisi ottaa oppia ja kehittää edelleen omassa seurakunta- ja jumalanpalveluselämässään.

1. Spiritualiteetin asema

Voimakas panostus jumalanpalveluselämään muutoin kiireisessä yleiskokouksessa korosti mielestäni sitä, kuinka merkittävä tekijä spiritualiteetti on maailmanlaajuisessa luterilaisuudessa. Jumalanpalvelukselle ja raamatuntutkiskelulle on selvästi oma sijansa niin yleiskokouksessa kuin LML:ssä yleisemminkin. Jälkimmäisestä todistaa erityisesti Luterilaisen Maailmanliiton Teologian ja tutkimuksen osastolla käynnissä oleva kolmivuotinen projekti *Hengellinen elämä yhteisössä*¹, jonka anti epäilemättä

¹ The Lutheran World Federation, Department for Theology and Studies, Office for Worship and Congregational Life.

rikastutti jo yleiskokouksen jumalanpalveluselämää. Tämä oli selvää jo siitä syystä, että projektin johtaja suomalainen Päivi Jussila koordinoi myös yleiskokouksen jumalanpalveluselämää ja toimi yleiskokouksessa ilmestyneen ja välittömästi ahkeraan käyttöön päätyneen LML:n uuden laulukirjan toisena toimittajana. Projektin puitteissa on taas tähän mennessä ilmestynyt jo kolme luterilaisten kirkkojen jumalanpalveluselämää ja palvelua käsittelevää kirjasta sekä spiritualiteettia käsittelevä artikkelikirja, joka pyrkii yhdistämään teologisen tutkimuksen hengelliseen etsintään.² Tämän lisäksi projektilta on tulossa vielä päivittäistä rukousta käsittelevä kirja vuoden 2004 aikana. Yleiskokouksen vaikuttavan ja onnistuneen jumalanpalveluselämän lisäksi projektin kirjalliset tuotokset ovat itsessään huomionarvoisia ja niiden soveltamista seurakuntaelämään kannattaisi harkita omassa kirkossamme etenkin, kun olemme sitä jo LML:n kautta tukeneet.

2. Messun asema kristillisen yhteisön keskuksena

Joka aamu vietetty aamumessu toimi yleiskokouksen kulmakivenä. Tämän lisäksi muun muassa kokouksen pääpuhja Hannoverin piispa Margot Käsmann korosti ehtoollisen merkitystä kirkon elämässä.³ Ehtoollinen on yleiskokouksen teeman mukaisesti kristillisen elämän ja parannuksen (*healing*) lähde.

Se on osallisuutta Kristukseen, hänen ansioihinsa ja valtakuntaansa; se on pyhien yhteys, joka liittää meidät Kristukseen ja toisiimme. Otamme me tämän vakavasti omassa seurakunnassamme? Onko messu meidän olemuksemme keskus, josta kaikki alkaa ja johon kaikki palaa? – Tosi luterilaisina osana yhtä, pyhää, katolista ja apostolista kirkkoa sen tulisi olla sitä.

3. Säännöllisen rukouselämän ja raamatuntutkiskelun merkitys

Keskipäivän ja illan hetkipalvelukset rytmittivät yleiskokouspäiviä ja pitivät mielen kiinni siinä, mikä erottaa LML:n muista hyväntekeväisyysjärjestöistä. Ne muistuttivat siitä, mitä kristittyinä olemisen kokonaisvaltaisesti ottaen on ja tarjosivat levon. Raamattutyöskentelyt taas motivoivat tutkimaan kokouspäivien teemaa kristittyinä. Kummassakaan määrä ei korvannut laatua, vaan molemmat olivat hyvin yksinkertaisia. Yksinkertaisimmillaan raamattutyöskentely saattoi keskittyä vain muutamaa jakeeseen, joihin alustus tarjosi oman näkökulmansa ja jatkokeskustelut pienryhmissä omansa. Tällä tavalla pyhät tekstit saivat paikkansa osana kristittyjen päivittäistä elämää ja saivat uusia merkityksiä suhteessa siihen.

Yksinkertaiset hetkipalvelukset taas rytmittivät ja toivat tilaa rukouksen hengelle. Näiden palvelusten kaava säilyi läpi

kokouksen samana pienine joka päivä vaihtuvine osineen. Palvelukset alkoivat rumpujen soitolla, joka tehokkaasti hiljensi yleiskokousväen, jota muutoin olisi voinut olla vaikea saada jättämään päivän tehtävät ja keskustelut rukouksen ajaksi sikseen. Rummutusta seurasi kellojen soitto, jonka aikana kaikki nousivat seisomaan, sekä kynttilän sytyttäminen. Rukoukset myös päättyivät aina samalla tavalla yleiskokouksessa suuren gongin kumautukseen tai ryhmätyöskentelyissä pienen kellon soittoon sekä kynttilän sammuttamiseen. Päivittäin toistuvana rytminä tämä toi vakautta ja turvallisuuden tunnetta rukoushetkiin. Kaikki tiesivät missä olitiin menossa. Kokouksen loppua kohti kuulin joidenkin ihmisten kertovan, kuinka he olivat alkusi olleet skeptisiä, mutta alkanee myöhemmin arvostaa näiden pienten hiljentymishetkien merkitystä.

Sekä raamattutyöskentelyjen että hetkipalvelusten voimana oli selkeä sitoutuminen kristittyinä elämiseen. Vaikka meillä luonnollisesti on vapaus rukoulla, miten ja milloin haluamme, on sitoutuminen yhteiseen rytmitettyyn rukoukseen mielestäni usein riittämättömästi hyödynnetty voimavara kirkossamme. Emmekö siis voisi omissa työyhteisöissämme ja seurakunnissa rohkaista toisiamme yhteiseen rukoukseen järjestämällä, sille luonnollinen tila ja aika osana päivän töitä? Kaikki elementit tähän on jo olemassa. Puheiden sijasta voisimme kerrankin panostaa säännölliseen rukoukseen Raamatun ja koko kirkon kanssa. Tehokkuuden ja resursien nimissä tästä ei ainakaan tarvitse luopua, koska olen täysin vakuuttunut, että tähän investoitu pieni aika korvataan työmotivaation ja -yhteisön voimistumisena toisaalla. Tehtävän helpottamiseksi on tämän kirjoituksen loppuun lisätty Winnipegin hetkipalvelusten kaa-

va suomenkannattuna. Sitä voi halutessaan käyttää esimerkiksi leireillä tai muissa seurakunnan tapahtumissa. Varsinaiseen seurakunnan yhteiseen päivittäiseen rukoukseen sen sijaan soveltuu parhaiten virsikirjan liitteenä olevien hetkipalvelusten kaavat.

4. Spiritualiteetin rikkaus ja monimuotoisuus

Merkittävä tekijä yleiskokouksen jumalanpalveluselämässä oli erilaisuuden hyväksyminen ja kääntäminen yhteisen elämän rikkaudeksi. Kaikki aamun messut ja päivien raamattutyöskentelyt olivat eri alueiden tai ryhmien valmistamia ja siten keskenään hyvin erilaisia. Tämän lisäksi yleiskokouspäivän päätti lähes joka ilta yhdeksän ja kymmenen välillä toimitettu kulttuurisesti monimuotoinen, lähinnä meikäläistä Sanan ja rukoukseniltaa vastannut "parantamiskokous" (*Healing Service*). Karismaattisuudesta puhuttiin muutoinkin yleiskokouksessa paljon ja se nähtiin monella tavalla perinteisten kirkkojen haastajana. Mielestäni tämä haaste otettiin hyvin vastaan tarjoamalla sille oma paikkansa kokonaisuuden osana. Ehkä tätä puolta voitaisiin kehittää tulevaisuudessa enemmän meidänkin kirkossamme ja etsiä sellaisia tasapainoisia karismaattisuuden muotoja, jotka voisivat rakentaa esimerkiksi kristillisen mystiikan perinteen kanssa osaksi yhteistä seurakuntaelämää.

Kristillisen yhtenäiskulttuurin päivät ovat joka tapauksessa ohi niin meillä kuin muuallakin. Jos kirkkoilla on tällaisessa tilanteessa tarjota tilaa erilaisuudelle yhteisessä jumalanpalveluksessa, niin siitä ei voi olla kuin hyötyä. Tätä erilaisuuden hyväksyvää kokonaisuutta ei kuitenkaan saavuteta järjestämällä yhä

² See How They Love One Another. Rebuilding Community at the Base. LWF Studies 2002. ed. Päivi Jussila. Sekä kirjaset: Community in Christ, Gathered for Worship, Praying the Word – LWF DTS 2003.

³ LWF Tenth Assembly, Exhibit 3.3. For the Healing of the World. Bishop Dr. Dr. h.c. Margot Käsmann.

enemmän toisistaan eriytyviä erikoismessuja eri ryhmien tarpeisiin, vaan tuomalla nämä erilaiset tarpeet yhteen osaksi seurakunnan yhteistä jumalanpalvelusta. Yhtenä käytännön sovelluksena paikallisseurakunta voisi esimerkiksi kerran kuukaudessa sen sijaan, että järjestäisi erityisen messun jollekin kohde-ryhmällä, auttaa tätä ryhmää järjestämään seurakunnan yhteisen pääjumalanpalveluksen. Näin esimerkiksi iltaan sijoitetun nuorten messuun sijaan nuoret voisivat yhdessä seurakunnan työntekijöiden kanssa suunnitella ja valmistaa

seurakunnan sunnuntaiaamun pääjumalanpalveluksen. Sama pätee luonnollisesti kaikkiin muihinkin ryhmiin. Esimerkiksi seurakunnan maahanmuuttajat voisivat kovastikin ilahtua, jos heitä pyydetäisiin joskus tuomaan äidinkieltä tai esimerkiksi musiikillinen panoksensa yhteiseen messuun. Tähän erilaisuuden hyväksymiseen ja hyödyntämiseen meillä on kaikki mahdollisuudet, jos vain hyvää tahtoa löytyy riittävästi.

Päivärukous

Rummut *istu*

Kellot *seiso tästä loppuun asti*

Kynttilä sytytetään

Laulu *(päivittäin vaihtuva)*

Rukous

Esirukoilija Rukoilkaamme.

Kaikki Jumala, tämän päivän keskellä me kokoonnumme yhteen. Me rukoilemme sinua.

Naiset Keskipäivällä meidän on nälkä. Ruoki meitä voimallasi.

Miehet Työtä tehdessämme me janoamme. Virvoita meidät läsnäolollasi. Päivittäin vaihtuvat osat:

A:
Naiset Sinä annat meille kaiken, joka tekee elämän kauniiksi ja arvokkaaksi.

Miehet Sinä istutat elämän puusi meidän keskuutemme.

B:
Naiset Sinä julistat vapauttavan sanasi.
Miehet Sinä kerrot uudesta näystä maailmallemme.

C:
Naiset
Miehet

Sinä parannat meidät lahjoillasi.
Sinä lähetät meidät rauhan teille.

D:
Naiset
Miehet

Sinä käännät meidän todellisuutemme pääläelle.
Sinä rakennat maailmamme uudelleen oikeudella.

E:
Naiset
Miehet

Sinä hajotat muurit, jotka erottavat meidät toisistamme.
Sinä yllätät meidän avarilla näköaloilla.

F:
Naiset
Miehet

Sinä murtaudut meitä sitovien demonien läpi.
Sinä vapautat meidät kärsivällisesti yhä uudelleen ja uudelleen.

G:
Naiset
Miehet

Sinä kuljet nöyrästi halki meidän maailmamme.
Sinä sytytät oikeuden kaipuun.

H:
Naiset
Miehet

Sinä luot meidän kätemme ja jalkamme palvelemaan.
Sinä tarkoitat meidät uudistamaan tämän tuhoutuksen maailman.

I:
Naiset
Miehet

Sinä kastelet meitä ikuisen elämän lähteen vedellä.
Sinä luot uuden taivaan ja maan.

Hiljaisuus

Siunaus

Esirukoilija

Kaikki

Esirukoilija

Kaikki

Laulu *(Sama kuin alussa.)*
Gongi
Kynttilä sammutetaan

Kaikkien silmät vartioitsevat sinua, Herra, ja sinä annat heille heidän ruokansa ajallaan. Sinä avaat kätesi ja ravitset suosiollasi kaikki, jotka elävät. Tule Kristus ja istu pöydässämme, murra leipää meidän kanssamme. Täytä meidät kiittolaisuudella ruuasta ja juomasta, yhteisöstä ja keskustelusta. Amen.

Iltarukous

Rummut *istu*

Kellot *seiso tästä loppuun asti*

Kynttilä sytytetään

Laulu *(päivittäin vaihtuva)*

Psalmi *(Psalmi 121: 2, 3, 5a, 6-8)*

Esirukoilija 1. Minä saan avun Herralta,
Kaikki häneltä, joka on luonut taivaan ja maan.
Esirukoilija 1. Herra ei anna sinun jalkasi horjua,
Kaikki väsymättä hän varjelee.
Esirukoilija 1. Hän on suojaava varjo, hän on vartijasi,
Kaikki Päivällä ei aurinko vahingoita sinua eikä kuunvalo yöllä.
Esirukoilija 1. Herra varjelee sinut kaikelta pahalta,
Kaikki hän suojelee koko elämäsi.
Esirukoilija 1. Herra varjelee kaikki sinun askeleesi,
Kaikki sinun lähtösi ja tulosi nyt ja aina. Amen.

Tilanne

Esirukoilija 2. Päivä täynnä mielikuvia.
Sen kuvat ja äänet ympäröivät minut.
Seisahdan sisäisesti ja kysyn itseltäni:
Mitkä kysymykset jäivät vastaamatta?
Missä olen löytänyt jälkiä Jumalasta?
Kuinka voin jakaa Jumalan parannusta?

Hiljaisuus

Musiikki (instrumentaali)

Raamatunluku

Esirukoilija 2.

- A) 1.Moos. 2:9a
- B) Ilm. 7:10b
- C) Luuk. 7:50b
- D) Luuk. 21:6b
- E) Ef. 2:14
- F) Luuk. 8:39a
- G) Luuk. 1:52
- H) Jes. 61:4

Laulu (päivittäin vaihtuva)

Rukous

Esirukoilija 2. Rukoilkaamme.
Jumala, sinä valaisit maailman
ja puhallat henkesi meihin.
Sinä parannat maailman
ojennettuine käsinesi.
Sinä pelastat luomakunnan
ja innoitat kirkkosi.

Esirukoilija 2. johtaa vaihtuvan esirukouksen.

A)
Sinä annat meille kaiken, joka tekee elämän kauniiksi ja arvokkaaksi.
Sinä istutat elämän puusi meidän keskuuteemme.
B)
Sinä julistat vapauttavan sanasi.
Sinä kerrot uudesta näystä maailmallemme.
C)
Sinä parannat meidät lahjoillasi.
Sinä lähetät meidän rauhan teille.
D)
Sinä käännät meidän todellisuutemme pääläelle.
Sinä rakennat maailmamme uudelleen oikeudellasi.
E)
Sinä hajotat muurit, jotka erottavat meidät toisistamme.
Sinä yllätät meidän avarilla näköaloilla.
F)
Sinä murtaudut riivaajiemme läpi.
Sinä vapautat meidät kärsivällisesti yhä uudelleen ja uudelleen.
G)
Sinä kuljet nöyrästi halki meidän maailmamme.
Sinä sytytät oikeuden kaipuun.
H)
Sinä luot meidän kätemme ja jalkamme palvelemaan.
Sinä tarkoitat meidät uudistamaan tämän tuhoutuneen maailman.
Rukous päättyy joka päivä näillä sanoilla:

Esirukoilija 2. Me kiitämme sinua tästä päivästä.
Anna meidän muistaa sinun lahjasi ja lupauksesi
ajatuksissamme ja teoissamme,
yhteisöissämme ja kirkoissamme.
Kaikki Amen.

Siunaus*

<i>Esirukoilija 1.</i>	Sydämissämme ja asunnoissamme
<i>Kaikki</i>	Jumalan siunaus
<i>Esirukoilija 1.</i>	Tulemisessamme ja menemisessämme
<i>Kaikki</i>	Jumalan rauha
<i>Esirukoilija 1.</i>	Elämässämme ja uskossamme
<i>Kaikki</i>	Jumalan rakkaus
<i>Esirukoilija 1.</i>	Lopussamme ja uudessa alussamme
<i>Kaikki</i>	Jumalan käsivarret toivottamassa meidät tervetulleiksi ja kantamassa meidät kotiin. Amen.

Laulu (*Sama kuin alussa.*)

Gongi

Kynttilä sammutetaan

* © Wild Goose Resource Group, Iona Community,
Pearce Institute, 840 Govan Road,
Glasgow G51 3UU, United Kingdom.

Raamattutyöskentely

Kaisa Rauma

Kokouksen jokaiselle päivälle oli valittu teema ja siihen liittyen raamatun tekstit. Kokonaisuus on "For the Healing of the World" ja päivien otsikot syventävät pääteemaa. Jokaiseen kokoontumiseen oli valittu kaksi raamatun tekstiä ja työkirjassa oli pohdintaa kustakin tekstistä. Käytännössä ryhmässä ehdittiin käsitellä vain toinen teksti. Tekstien pohdintaa löytyy englanniksi/saksaksi/espanjaksi/franskaksi osoitteesta www.lwf-assembly.org/study.html (osa 2). Tästä materiaalista ja kokouksen raamatturyhmistä olen poiminut joitakin keskustelukysymyksiä.

I Maailman tervehtymisen puolesta

1 Moos. 2:4-10, 15; Ilm. 22:1-5; Luuk. 7:18-23

Kuivan ja aution alkumaailman kosketus minun nykyiseen maailmaani. Onko keskeillämme elämän puu ja voiko se tuottaa hedelmää ennen uuden maailman tulemistä?

Mikä on meidän vastuumme maailman vesistä ja luonnosta?

Minkälaisen mallin Raamattu antaa meille ja maailmalle suhtautumisesta luontoon?

Miten nälkä koskettaa meitä?

Mikä on terveyden ja elämän puun suhde?

Miten Jeesus täyttää näissä asioissa odotuksemme?

II Jumala, maailman parantaja, vapauttaja ja pelastaja

Jes. 42:1-12

Miten sankareiden ja idolien maailmassa ihmisten palvelija, ristin mies voisi olla sankari?

Hiljainen, myötätuntoinen parantaminen – voiko sellaista kokea kirkkoissa?

Onko meillä oikeudenmukaisuuden puutetta ja miten kirkko voisi olla auttamassa meitä?

Kuka tuskaani koskettaa?

Ilm. 7: 9-17

Mihin kristityt on lähetetty maailmassa, jossa tarvitaan haavoitetuille parantumista ja kärsiville pelastusta?

Voiko jumalanpalvelus antaa suuntaa ja toivoa tämän päivä maailmassa?

Maahanmuuttajan kokemus tämän tekstin äärellä – tai minun kokemukseni monikulttuurisuuden näkökulmasta Voiko kokea elämässäsi Jumalan turvalista läsnäoloa?

III Anna anteeksi ja paranna

1 Moos. 50:15-21

Anteeksiantaminen prosessina, ei yksittäisenä tekona

Onko anteeksipyytminen katumusta vai kasvojensa säilyttämistä?

Vapauttaako anteeksiantamus syyllisyydestä?

Sisarkateus ja sen merkitys meidän elämäämme

Luuk. 7: 36-50

Mitä yhteistä voi olla ihmisen rakkautella ja Jumalan anteeksiantamisella? Paljon anteeksisaanut - Vähän anteeksisaanut

IV Uudista valta

Ruut 4:13-17

Rikkinäisen perheen eheyttäminen Ruutin kirjan valossa.

Voiko Noomin esimerkki olla jollain tavalla toivona yksinäisille leskille?

Voiko näin patriarkaalinen perhemalli toimia meidän yhteiskunnassamme?

Luuk. 20:45-21:6

Miksi Jeesus otti esimerkiksi köyhän lesken joka joutui luopumaan kaikestaan? Miksi rikkaan on vaikeampaa luopua omastaan kuin köyhän?

Voiko luopumisesta seurata vallan usjako?

V Korjaa erimielisyytemme

Ef. 2:13-22

Minkälaiset erimielisyydet tarvitsisivat korjaamista tänä päivänä?

Minkälaiset asiat eristävät ihmisiä toisistaan meidän yhteiskunnassamme?

Kuinka voit päästä lähemmäksi Jumalaa, kun tunnet olevasi kaukana Hänestä?

Miten kirkkomme voi olla mukana rauhantöissä ja työssä väkivaltaa vastaan?

Miten seurakunta voisi olla paikka jossa ihminen tuntee olevansa kotonaan?

Luuk. 24: 13-35

Kuinka kertomuksen kertominen voi olla uskonelämälle tärkeää?

Emmauksen tien kulkijat olivat menettäneet sankarinsa – onko omassa elämässäsi vastaavia kokemuksia?

Voidaanko meidän edellyttää oman tiemme kulkemisen sijasta lähtevän sinne missä muut jo ovat?

Mikä on tämän kertomuksen merkitys siinä, miten valta ja etuoikeudet toimivat kirkkoissa ja kirkkojen välillä?

VI Varjele luomakuntamme

Ps. 104:27-31

Etsikää esimerkkejä siitä, miten ekosysteemimme on häiriintynyt ja mitä tämä teksti ohjaa meitä!

Jos Jumala on läsnä luodussa, mitä me teemme tuhotessamme luotua?

Minkälaisena haluat nähdä luomakuntamme ja miten voit itse vaikuttaa siihen?

Room. 8:18-25

Mitkä ovat meidän aikakautemme kärsimykset?

Onko oman ympäristösi kehitys millään tavoin ristiriidassa tämän raamatunkohdan kuvaaman kanssa?

Mikä on sinun toiveesi luomakuntamme säilymisestä?

VII Vapauta orjuudesta

2 Moos. 1:15-2:15

Mistä kätilöt saivat velvollisuudentunteensa?

Mistä Moosekselle oli kehittynyt oikeudenmukaisuuden ajatus?

Mikä sai Mooseksen toimimaan?

Onko meidän yhteiskunnassamme mitään, mikä saisi meidät toimimaan Mooseksen tavoin?

Tarvitsemmeko todelliseen vapauteen yhteiskuntaluokan, uskonnon, rodun ja sukupuolten välistä tasa-arvoa?

Luuk. 8:26-36

Onko meidän yhteisössämme kertomuksen miehen kaltaisia ihmisiä ja miten heihin suhtaudutaan?

Mitä voisit kutsua pahalaisen voimiksi tai paholaisiksi?

Voiko pahalaiseksi kutsua toista ihmistä?

Mitä voi merkitä se, että Jeesuksella on valta oman elämäsi "paholaisiin"?

VIII Olkaise vääryydet

Miika 6:1-8

Voiko tänä päivänä nousta Miikan kaltaista yhteiskunnallista profeettaa ja kuunnellaanko häntä?

Onko tällaisilla profeetoilla ratkaisu yhteisön tervehtymiseen?

Mikä Uudessa Testamentissa voisi kuvata Jumalan olemusta samoin kuin Israelin kansan vapauttaminen?

Voiko Jumalan suosiosta käydä kauppaa?

Luuk. 1:46-55

Ketkä ovat tämän päivän Marioita?

Kuinka yksilön pelastuskokemus voi muuttua vapautukseksi koko ihmiselle?

Missä olet huomannut, että Jumalan voima ei ole orjuuttavaa vaan vapauttavaa voimaa, joka voi korjata vääryydet?

IX Rohkaise toimimaan

Jes. 61:1-4

Missä tarvitaan tämän raamatunkohdan kaltaista julistusta?

Kenet on valtuutettu toimimaan?

Minkälaiseen toimintaan teksti kutsuu minua?

Luuk 13: 10-17

Miksi parantamiskertomukseen liittyy tällainen ristiriitatilanne?

Miten tällainen parantamiskertomus puhuttelee niitä, jotka tarvitsevat vapautusta?

X Täytä lupauksesi, Jumala

Jes. 65:17-25

Jesajalla oli unelma – seuratako sitä?

Miltä tällainen profeetan unelma tuntuu vuosi vuodelta luettuna?

Voiko unelmamme säilyä tässä saastuneessa maailmassa, missä ei enää ole jäljellä luomisen tuntua?

Onko meillä unelmaa maailman tervehtymisestä?

Voitko tuntea, että elävä Jumala on läsnä meidän elämässämme ja täyttää meidät ilolla?

Ilm. 21:1-6

Kuinka Ilmestyskirjan kuva uudesta Jerusaleminasta kuvaa sinun tämänhetkistä kaip

austasi?

Miltä oma sielunmaisemasi, oma kaupunkisi näyttäisi Jumalan lupauksen valossa?

Missä on Jumalan asumus meidän lähiössämme?

Mitä Jumala mahdollisesti itkee lähiympäristössämme?

Raamattutyöskentelyistä saa hyvän pohjamateriaalin kokonaisuudelle, joka voisi olla jonkin pienryhmän

aiheena kymmenen tai kahdenkymmenen kokoumiskerran ajan. Yhden teeman voi hyvin jakaa käsiteltäväksi kahdella kerralla.

Teksteistä muodostuu uusi asiakokonaisuus. Lisäksi joukossa on myös joitakin harvemmin esilläolevia raamatunkohtia. Teemat synnyttävät keskustelua ja sitä voi rikastuttaa etsimällä uusia näkökul-

mia. Mitä nämä tekstit antaisivat sinulle jos olisit esimerkiksi rikas, köyhä, nälkäinen, nuori tai vanha? Kenelle teksti on alunperin kirjoitettu? Kunkin teeman / tekstin voisi miettiä henkilökohtaisesta perspektiivistä, meidän yhteiskuntamme näkökulmasta tai koko maailman kannalta. Monet sopivat hyvin myös bibliodraamatyöskentelyyn.

Karismaattisuuden haaste lääkärin näkökulmasta

Liisa-Maria Voipio-Pulkki

Healing?

Terveystieteiden ammattilaiselle *healing* tarkoittaa ensisijaisesti yksilön häiriintyneen hyvinvoinnin ja terveyden palautumista ruumiin, mielen ja sosiaalisten yhteyksien näkökulmista. Yksi Winnipegin yleiskokouksen yllätyksistä olikin näiden näkökulmien niukka osuus valmisteluaineistossa, kokouksen ohjelmassa ja siksi myös oman ryhmämme valmistelutyössä. Terveystieteiden HIV/AIDS nousi esille, vaikka monet muut epidemiat – esimerkiksi tupakointiin liittyvät – olisivat ansainneet osansa huomiosta.

Tiedossa oli, että yleiskokouksen teemaa oli kritisoitu etukäteen liian laaja-alaiseksi ja vaikeaselkoiseksi. Teeman hallitsematon laajuus altisti yksipuolisille tulkinnoille, esimerkiksi loputtomalle homoseksuaalisuuskeskustelulle. Jälkikäteen tuntuu siltä, että terveydenhuolosta nousevien esimerkkien syvämmämpi valmistelu olisi osaltaan voinut rajata ja konkretisoida kokouksen teemaa.

Käytäväkeskusteluissa, kirjakaupan tuotevalikoimassa ja joissakin pienryhmätyöskentelyissä ne kuitenkin nousivat vahvasti esille, samoin kuin poliittis-nationalistiset ja avoimiin aseellisiin konflikteihin liittyneet aiheet. Ehkäpä LML:n seuraavan yleiskokouksen teeman tulisi vielä enemmän ankkuroitua jäsenkirkkojen arkipäivään. Samalla sen pitäisi olla merkityksellinen myös yksittäisille kokousedustajille, joilta vaaditaan melkoista ajallista satsausta. *Healing* -teeman kyseessä ollen voi ihmetellä, miksi kokousedustajissa ei juurikaan näkynyt vammaisia eikä näyttelyssä esimerkiksi paikallisten potilasjärjestöjen esittelyjä. Useimmille kokousedustajille *healing* tarkoitti todennäköisesti jotain muuta kuin konkreettista henkilökohtaista terveyttä.

Terveystieteiden ja sairauden teemat olivat silti vahvasti esillä iltaisen pidetyissä sanan ja rukouksen illoissa (*healing services*). *Healing* on tietysti myös syvästi hengellinen käsite, niin yksilöllisesti kuin yhteisöllisessä mielessä. Yleiskokouksen ja

jäsenkirkkojen spiritualiteetin vahvistamisen näkökulmasta *healing* -teemaa voikin pitää erinomaisena. Kokouksen kukoistava jumalanpalveluselämä ilmensi hienolla tavalla *healing* -teeman hengellistä rikkautta ja antoi osallistujille monia elämyksellisiä ja käytännöllisiä ideoita kotiin vietäviksi. Tästä suuri kiitos Päivi Jussilalle, Winnipegin jumalanpalveluselämän keskeiselle suunnittelijalle.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksessa *The Church & Ministry of Healing*, johon itse osallistuin. Ryhmän tärkeimmäksi keskustelunaiheeksi nousi karismaattisten liikkeiden merkitys luterilaisten kirkkojen menestystekijöinä etenkin Afrikassa, Etelä-Amerikassa ja Tyynen meren alueella. Valmisteluaineistostakin kävi ilmi, että karismaattinen parantamistoiminta kuuluu olennaisena osana kehitysmaissa nopeasti kasvavien luterilaisten kirkkojen elämään. Varsin vähän kuitenkaan tiedetään siitä, mistä oikeastaan on kysymys ja mitä noissa parantamistilaisuuksissa tapahtuu. Kärjistien: korostimme *healing* -teeman lukuisia kulttuurisia ja teologisia merkityksiä, jotta karismaattisen parannus- ja herätysliikkeen jymymenestys ei olisi noussut liian keskeiseksi puheenaiheeksi? Se olisi nostattanut hyvin ristiriitaisia tunteita, sillä suurelle osalle kokousedustajista karismaattisuus oli henkilökohtaisesti vierasta ja osa kyseisten kirkkojen edustajista ei olisi sietänyt minkäänlaista toimintansa kyseenalaistamista, ei ainakaan kynnisten länsimaalaisten toimesta.

Usko ja sairaudesta parantuminen – pienryhmyöskentelyn antia

Monissa nuorissa kirkkoissa karismaattiset kokemukset näyttävät toimivan todisteina kristittyjen Jumalan olemassa-

olosta ja mahdista. Kehitysmaiden edustajien henkilökohtaiset kannanotot havainnollistivat monipuolisesti karismaattisen parannustoiminnan merkitystä näiden maiden luterilaisten kirkkojen arkisen elämän kannalta.

Etiopialainen kirkon korkea virkanainen korosti kirkkonsa nopeaa kasvua ja torjui harkituin sanakääntein kyselyt karismaattisen toiminnan sisällöstä ja konkreettisista paranemisista. Ne ilmaisivat hänen mielestään Jumalan auktoriteetin kyseenalaistamista ja Pyhän Hengen työn aliarviointia. Tästä päästiin eteenpäin, kun lopulta ymmärsimme, että kyselyni nousivat omasta kulttuuritaustastani aivan samoin kuin hänen omat tulkinsakin.

Lääketieteellisen toiminnan ja rukouksella parantamisen näennäiseen ristiriitaan antoi tuoreen vastauksen nicaragualainen pastori. Hän totesi, että turvautuisi mielellään länsimaisen lääketieteen keinoihin, jos niitä olisi tarjolla, mutta kun heillä päin ei ole, olisi epäoikeutettua olla tarjoamatta sitä apua jota hän pystyy pappina antamaan.

Sierra Leonessa on sisällissota päättynyt, mutta miinavammat ja amputaatioiden jälkitilat hyvin yleisiä. Raajan menettäminen koetaan suurena häpeänä. Vammautuneet ihmiset asuvat omissa kylissään yhteiskunnan ulkopuolella, lopettavat työssä käynnin ja opiskelun eivätkä käytä proteesejaan. Sikäläinen piispa totesi rauhallisesti, että he ovat lopettaneet kaiken karismaattisen parannustoiminnan ja keskittävät voimansa amputoitujen ihmisten saamiseen takaisin omiin kyliinsä, kouluihinsa ja työpaikoilleen. Proteesien käyttöä pyritään kaikin keinoin kannustamaan. Edistys näissä asioissa olisi todellinen Jumalan ihme heidän olosuhteissaan.

Tansanialainen piispa kertoi viimeisessä pienryhmyöskentelyssä oman tytärensä tarinan. Tämä nuori nainen oli muutama vuosi sitten kuollut AIDS:iin. Rukous ei häntä parantunut, mutta silti tapahtui ihme. Isän todistuksen mukaan Jumalan tekemä ihme oli se, että hänen tyttärensä kuoli tuntemiatta syyllisyyttä omasta sairaudestaan.

Vaikeasti lähestyttävä ja arka kysymys on karismaattisen toiminnan ja kristillisen opetuksen välinen suhde. Vaikutti siltä, että varsinkin joissakin Tyynen meren maissa paikallinen uskonto vaihtuu varsin nopeasti ja pinnallisesti kristillisyyteen, joka tuntuu antavan parhaat takuut paremmasta tulevaisuudesta. Papualainen piispa halusi painottaa, että nopea herätys häviää olemattomiin aivan yhtä nopeasti, ellei sitä seuraa kärsivällinen seurakunnan jäsenten opetus ja teologien koulutus. Hänen mukaansa myös kristillisten kirkkojen keskinäinen kilpailu ja jopa jäsenten kalastelu toisista kirkkoista on lisääntynyt ongelmalla alueilla, joissa seurakunnat kasvavat kaikkein nopeimmin.

Yllättäen kaikkein voimakkaimmat puheenvuorot karismaattisen toiminnan puolesta kuultiin pohjoisamerikkalaisilta kokousedustajilta. Surullista oli, että näennäistieteellinen huuhaa-parannustoiminta näytti saaneen jalansijaa ainakin joidenkin seurakuntien elämässä. On olemassa jonkin verran tieteellistä tietoa sairaiden puolesta rukoilemisen parantumista lisäävästä vaikutuksesta, mutta varsinaisen karismaattisen parannustoiminta ei missään tapauksessa ole näyttöön perustuvaa. Siksi sen asemasta on puhuttava hengellisin, ei lääketieteellisin käsittein.

Miten tästä eteenpäin?

Kaiken elämään sisältyvän kärsimyksen keskellä jokainen ihminen pyrkii voimaan mahdollisimman hyvin. Mikäli henkilökohtainen uskonelämä ja käytännön seurakuntayhteys eivät meitä yksilöinä ja yhteisönä tähän auta, Jumalan perimmäinen tahto ei toteudu. Usko Jumalan parantavaan voimaan on elämän tunnetta syvästi muuttava voima varmasti kaikkialla, mutta erityisesti siellä, missä kristittyjen asema on vaikea ja yhteiskunta kokonaisuudessaan heikoissa kantimissa.

Pahojen henkien todellisuuteen ja rukouksella parantamiseen liittyvät kysymykset ovat arkipäivää etenkin Afrikan kirkkojen elämässä. Valmisteluaineistossa kysyttiinkin, olisiko nyt oikea aika pysähtyä tarkastelemaan luterilaisesta perinteestä nousevaa karismaattisuutta, joka ei ollut vierasta Lutherillekaan mutta joka vanhoissa jäsenkirkkoissa on tullut ehkä liian syrjään sysätyksi. Pienryhmyöskentelyssä oli mielenkiintoista havaita, että myös afrikkalaiset kokousedustajat toivat ilmi epävarmuutensa karismaattisen toiminnan perusteista. Yleiskokouksen loppulauseumassa korostettiin aiheeseen liittyvän teologisen tutkimuksen tarvetta, kehoitettiin kirkkoja rikastuttamaan jumalanpalveluselämäänsä ja pohtimaan, miten *healing* toteutuu diakoniassa.

Länsimaaisessa lääketieteessä parantaminen ja lievitäminen eivät sulje toisiaan pois hyvän tekemisen muotoina. Vastavasti karismaattiset parannusliikkeet voivat parhaimmillaan tukea yksilön sopeutumista sairauteen joko niin, että sairaudesta päästään eroon tai sen kanssa pystytään elämään. Luterilaisten kirkkojen perinteellisen näkemyksen mukaan karismaattisuus muuttuu ongelmalliseksi, jos objektiivisesta parantumisesta

ta tehdään uskon määrän mitta tai Jumalan olemassaolon testi. Syytä, jonka vain Hän yksin tietää, näin ei kumpakaan voida arvioida.

Sairaiden parantaminen ja hädänalaisista huolehtiminen ovat olleet osa evankeliumin julistamista kirkon alusta asti. Lääkintälähetys ja sairaalasielunhoito on nähtävänä tämän perinteen hienona ilmentymänä. Myös muistoista voi parantua. Yleiskokouksen valmisteluaineiston mukaan tervehtymisen ja cheytymisen tukeminen on keskeistä kirkon toiminnan uskottavuuden kannalta. Jeesuksen oma toiminta jo osoitti näin olevan. Kirkkoina tärkeää on elintilan antaminen toisillemme ja avoin suhtautuminen niihin vaikeisiin ja varmasti kulttuurisidonnaisiin karismaattisuutta koskeviin kysymyksiin, jotka kirkkoissa eri puolilla maailmaa heräävät. Valmisteluaineistoa siteeraten: *As Christians our call*

is to bear witness to the redeeming power of faith in Christ, not to prove or demonstrate it. The church simply cannot claim to have control over healing as a demonstrative sign of God's presence and supreme power. Healing sometimes may be part and parcel of a salvific experience, but it is newer at the will and disposal of the church. It is at God's disposal alone.

Suomen Ekumeenisen Neuvoston eettisten kysymysten jaos pyrkii kokoamaan Suomessa toimivia karismaattisia tahoja yhteiseen tapaamiseen ja tuottamaan sen perusteella aineistoa seurakuntien ja oppilaitosten käyttöön. Winnipegin yleiskokouksen valmistelukirjan teksti (ss. 181–190) on erittäin hyvä. Se tarjoaa myös tiiviin katsauksen karismaattisen toiminnan teologisiin perusteisiin ja historiaan luterilaisissa kirkkoissa.

Väkivalta, HIV/AIDS ja muuttuvat perhearvot

Kati Myllymäki

Täysistunnossa puhui Venezuelasta Ivañez de Neyeloff (kommenttipuheenvuoro pastori Kässmanin luento). Hän kuvasi koskettavalla tavalla etelä-amerikkalaista arkea; historia, köyhyys, lukutaidottomuus, machismo ja siihen liittyvä naisen alistettu asema sekä korruptio. Ja kun ihmistä/ihmisarvoa ei kunnioiteta, niin ympäristöä ja luontoa ei arvosteta eikä varjella senkään vertaa...

Luterilaisen maailmanliiton dokumentti *Churches say no to violence against women* todettiin erinomaiseksi. Kirjanen pitäisi saada mahdollisimman nopeasti käännettyksi eri kielille ja jäsenkirkkojen tulisi paneutua sen implementaatioon (suomeksi on ilmestynyt toimintaohjelma *Kirkot sanovat EI naisiin kohdistuvalle väkivallalle*, Suomen ev. lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2004:2, Helsinki).

Madagaskarin edustaja kertoi ryhmässämme, että omat papit kieltävät perheväkivallan olemassaolon. Kun naiset ovat pyytäneet kirjasen kääntämistä, on

vastaus ollut, "ettei pidä tuoda eurooppalaisia ongelmia omaan kirkkoon". Ryhmässämme todettiin, että kaiken cheytymisen ja tervehtymisen ensimmäinen ehto on häpeän ja syyllisyyden nostaminen uhrilta pois. Kieltäminen ja sielmien sulkeminen jatkuu kaikissa kulttuureissa, kun väkivallan uhri joutuu häpeämään ja syytetyksi väkivallan aiheuttamisesta. Todettiin, että perheväkivaltaa esiintyy myös seurakunnissa ja kirkon työntekijöiden perheissä. Kristittyssä perheessä – ja varsinkin papin perheessä – häpeä ja salailu saattaa olla vielä voimakkaampaa.

Omassa village groupissa nostettiin esiin myös lapsiin kohdistuva väkivalta ja toivottiin, että LML laatisi vastaavan dokumentin tästä temasta. Keskustelu laajeni myös vanhuksiin ja vammaisiin kohdistuvaan väkivaltaan.

Liberian kriisi oli ajankohtainen Winnipegin kokouksen aikaan ja kokouksessa kuultiin Liberian piispaa Sumoward E. Harrista. Lapsisotilaiden kohtalo on

surkea. He jäävät ilman koulutusta, menettävät perheensä ja särkyvät ihmisinä. Kärsimyksen eskalaatio näkyy Afrikassa juuri lapsisotilaiden kohtalossa.

HIV/AIDS

Faktat: HIV/AIDS on maailman neljänneksi merkittävin kuolinsyy. WHO:n arvion mukaan maailmassa on 40miljoonaa HIV-potilasta, joista 70% (28miljoonaa) on Afrikassa. Saharan eteläpuolisessa Afrikassa vastasyntyneen odotettavissa oleva elinikä on 47 vuotta. Ilman AIDSia sen arvioitaisiin olevan 62vuotta. Nopeimmin tauti leviää tällä hetkellä keski-Aasiassa ja itä-Euroopassa. (WHO World Health report 2002)

Eräs afrikkalainen totesi kokouksessa: maanosamme on kestänyt orjakaupan, siirtomaavallan, diktatuurit, sisällissodat ja nälänhädät. Mutta HIV-epidemiaa me emme kestä. Kun kokonaisista kyläyhteisöistä kuolevat kaikki aikuiset, niin kuka siirtää lapsille kansamme kulttuuriperinnön? Suvun ja heimon tarinat ja historia katoavat, samoin käsityötaidot, laulut ja kansan legendat samoin talous kärsii. Pahimmin kärsivissä maissa bruttokansantuote pienenee vuosi vuodelta juuri AIDSin vuoksi, kun parhaassa työssä olevat aikuiset sairastuvat ja kuolevat.

Plenarissa esitettiin myös uuden rahaston perustamista HIV/AIDS-tiedotukseen. Ei tosin saanut laajempaa kannatusta. Keskustelussa varsinkin nuorisodelegaatiot nostivat vahvasti esiin kirkon velvollisuuden puhua ennaltaehkäisystä, kondomeista ja muiden sukupuolitautien hoidosta. Ei riittä, että keräämme rahaa jo sairastuneiden hoitamiseen, velvollisuutemme on pysäyttää epidemia. Luterilaisen kirkon tehtävä on auttaa ja tukea sairastuneita ja AIDS-orpoja ja

huolehtia asiallisen tiedon levittämisestä. Kun tiedolla voidaan estää taudin leviäminen, on väärin olla hiljaa tavoista ennalta ehkäistä.

Eräs afrikkalainen totesi, että alkuperäisen kulttuuri hänen maassaan on ollut hyvin seksuaalimyrönteinen. Kristityt lähetysseuramat toivat vaatteen, ylenmääräisen häveliäisyyden ja seksuaalikielteisyyden sekä muuttivat seksuaalisuuden tabuksi. Nyt kirkko on taas aloittanut puhumaan kondomeista punastelevalle ja nolostelevalle seurakunnalle...

Keskustelua sävytti myös faktatiedon puute. Keskustelu käytiin enemmän tunteen ja mielipiteiden kuin faktojen tasolla. Selvästi oli innostusta ja toiveajattelua, että maailmalla olisi runsaita varoja tämänkin asian hoitamiseen, jos vain LML perustaisi rahaston. Samaan aikaan on kuitenkin tiedossa, että The Global Fund (to fight AIDS, Tuberculosis and Malaria) on vaikeuksissa kerätessään varoja, vaikka sillä onkin maailman rikkaiden valtioiden tuki.

Luterilaisen kirkon, kristittyjen yleensäkin tulee keskustella globaalista terveydenhuollosta, ja kestävästä kehityksestä. **Väestönkasvu ja ympäristöongelmat** on yksi keskeinen alue. Slummituminen väestönkasvun myötä synnyttää jatkuvasti uusia ongelmia. Puhdas juomavesi on terveyden perusedellytys ja se puuttuu puolelta maailman asukkailla. Samoin koulutus ja naisen aseman parantaminen kehittävät nopeimmin väestön terveydentilaa. Vasta sen jälkeen on merkityksellistä keskustella terveyspalveluista, lääketutkimuksesta ja lääkkeiden hinnoista.

HOMOSEKSUAALISUUS

Winnipeg'n kaupungin tervehdysten yleiskokoukselle esitti pormestari **Glen Murray**. Hänen puheensa oli syvästi henkilökohtainen ja hän kertoi vaikeuksistaan tunnustautua julkisesti sekä kristityksi että homoseksuaaliksi.

Perhettä käsittelevässä village groupissa homoseksuaalisuus oli vahvasti esillä. Ruotsin delegaatio huolehti siitä, että teema vei eniten aikaa, vaikka muut yrittivät nostaa naisen asemaa, perheväkivaltaa, perheiden rikkinaisuutta ja yksinäisyyttä omille kirkkoilleen tärkeimpiä aiheita.

Ruotsalaiset ajoivat ennen kaikkea homoseksuaalien parisuhteen virallistamista/siunaamista ja homoseksuaalien pappeuden hyväksymistä. Japanin, Aasian ja Afrikan edustajat eivät selvästikään voineet käsittää koko keskustelua. Keskustelu oli välillä valitettavan aggressiivista ja toisaalta tunnelmaltaan ahdistunutta. Ikävimmän tilanne kulminoitui suuressa salissa, kun Latvian kirkon edustaja uhkasi kirkkonsa eroavan Luterilaisesta maailmanliitosta, mikäli aihe nostetaan loppuasiakirjaan. Afrikkalaisten kirkkojen valmistelukokouksessa oli myös keskusteltu, että homoseksuaalisuus on teema, joka johtaa joko kirkkojen lähtemiseen LML:sta tai sitten seurakuntalaisten eroamiseen kirkosta.

Ruotsin kirkon naispuolinen pastori taas toistuvasti kertoi julkisesti asuvansa naisen kanssa rekisteröidyssä parisuhteessa.

Perheen käsitteen sisältö ja tulkinta aiheutti taas ristiriitaisen keskustelun, josta ei mitään yhteistä näkemystä löytynyt. Pohjois-eurooppalaiset ja amerikkalaiset lähtevät parisuhteesta kun taas Aasia ja Afrikka ymmärtävät perheen huomattavasti laajempaan yhteisöön, mutta taas eivät hyväksyneet homoseksuaalista parisuhdetta perheen sisään laisinkaan.

Kun delegaatiot olivat aivan päinvastaisilla kannoilla koko aiheen nostamisesta agendalle, niin rakentavaa keskustelua ei syntynyt. Kukaan eteläisten kirkkojen edustajista ei esimerkiksi halunnut tässä vaiheessa enää mennä seksuaalisuus-alaryhmään. Ruotsalaiset odottivat selvästi tukea Norjan ja Suomen kirkkoilta. Tässäkään asiassa ei kuitenkaan voi mennä "kulttuuri-imperialistina" tai enemmistön voimalla painostamaan, pakkosyöttämään pohjoismaista maailmankuvaa tai lainsäädännön mallia. Täysin eri tavalla ajattelevat luterilaiset tuskin muuttavat kantojaan millään äänestyspäätöksillä.

Keskustelun lopputuloksena ilmeisesti ruotsalaiset pettyivät siitä, että eivät saaneet muuta maailmaa hyväksymään heidän kantojaan sellaisenaan. Toisaalta Afrikan ja Aasian delegaatiot ilmoittivat, että joko ongelmaa ei heidän maassaan ole (tunnusteta?), tai kysymys on niin tabu, että kirkko sitä ei ainakaan ensimmäisenä ryhdy kaivelemaan.

Elämän puun lehdet tekevät terveeksi. Luterilaiset ja luomakunnan tila

Pauliina Kainulainen

Healing, tervehdyttäminen, Winnipegin yleiskokouksen keskeisenä teemana herätti ennako-oletuksen, että myös luomakunnan tervehdyttäminen on vahvasti esillä. Aihe ei kuitenkaan noussut keskustelun aallonharjalle eikä synnyttänyt kovin ponnekkaita julkilausumia. Sen sijaan kokouksen teologisessa valmistelumateriaalissa oli erittäin kiinnostavia teologisen painopisteen muutoksia, joilla on merkitystä ihmisen ja muun luomakunnan välisen suhteen tarkastelussa. Myös yleiskokouksen syvässä ja tyylikkäässä jumalanpalveluselämässä ensimmäinen uskonkappale sai luontevasti sijaa.

Ekoteologisesti merkittäviä korostuksia

Kolminaisuus on tällä hetkellä LML:n teologinen lähtökohta. Tämä merkitsee, että aiempien vuosikymmenten voimakkaan Kristus-keskeisyyden rinnalle tuodaan nyt entistä tietoisemmin myös luo-

misen ja pyhityksen näköaloja – kuitenkin jättämättä toista uskonkappaletta varjoon. Kolminaisuuden näkökulma nostaa esiin perinteisen käsityksen Jumalasta relationaalisena eli suhteiden keskeisyyden. Ihmisen ja maan kesken suhteisuuden korostus merkitsee syvän *yhteensauluvuuden* tajua.

Jyrkän kahtiajakautunut länsimainen maailmankuva on monessa yhteydessä joutunut kritiikin kohteeksi. Kristillinen teologiakin löytää helpommin sijansa sellaisen *kokonaisvaltaisemman* todellisuuskäsityksen puitteissa, joka arvostaa mm. ruumiillisuutta. Tämä on sopuoinnussa kristinuskolle keskeisen inkarnation ajatuksen kanssa. Myös Lutherin oma todellisuuskäsitys oli *sakramentaalinen*: Jumala on kiinteästi läsnä kaikessa luodussaan, ei pelkästään ihmisissä vaan koko luomakunnassa pienintä puun lehteä myöten. Inhimillisen ruumiillisuuden arvostus heijastuu myös myönteisempänä suhteena "luomakunnan ruumiiseen", kuten valmisteluasiakirja asi-
an ilmaisee.

Yksi yleiskokouksen temaattisista kyläyhteisöistä käsitteli luomakunnan kysymyksiä. Sen valmistelumateriaalissa arvioitiin edellä mainituista lähtökohdista käsin kriittisesti kolmea luterilaisuuteen huomattavasti vaikuttanutta ajatus-
tapaa. Nämä ovat ensinnäkin yksipuolinen "taivassuuntautuneisuus" (engl. "heavenism"), jossa maanpäällistä elämää ei pidetä arvossa. Toiseksi dominaation eli vallankäytön asenne suhteessa luomakuntaan ja kolmanneksi pelkkä keskittyminen lunastuksen eli toisen uskonkappaleen kysymyksiin ovat saaneet aikaan välinpitämättömyyttä suhteessa luomakuntaan.

Osallistuin kyseisen kyläyhteisön toimintaan ja pidin sen työskentelyä mielekkäänä. Kävimme keskustelua mm. siitä, viekö sakramentaalinen todellisuuskäsitys liian lähelle panteismia (eli Jumala samastuu luomakuntaansa). Useimpien mielestä näin ei ole, vaan olennainen ero Jumalan ja luodun välillä säilyy. Samalla nämä "uusvanhat" teologiset painotukset mahdollistavat uudet avaukset kristillisessä ekoteologiassa sekä sitä kautta ihmisten asenteissa ja toiminnassa.

Suomalaisten tervehdyttävät terveiset kokousväelle

Yleiskokoukseen oli pyydetty valmistelemaan työpajoja, joissa olisi mahdollista jakaa kunkin oman elinympäristön "tervehdyttäviä voimavaroja". Valmistelin keuhkilla ja kesällä 2003 diasarjan, jonka välityksellä kerroin suomalaisille tärkeistä voimavaroista: yhteydestä luontoon ja hiljaisuudesta. Esityksen otsikko oli *Elämän puu* ja se sisälsi 50 diaa Pohjois-Karjalasta, erityisesti kotikylästäni Värtsilästä ja sikäläisestä seurakuntaelämästä. Perusajatus oli pohdis-

kella maanläheisesti, miten tavalliset ihmiset pyrkivät elämään sopuoinnussa muun luonnon kanssa ja millaisia hengellisiä ulottuvuuksia heidän luontosuhteillaan on.

Näitä ulottuvuuksia löytyi runsaasti, lähien liikkeelle puusta kirkkojen rakennusaineena ja luonnonmaisemista alttaritauluina. Lisäksi analysoin saunakulttuuriamme ja sen suhdetta kristilliseen perinteeseen (esimerkiksi ruumiillisuuden arvostukseen). Kerroin hiljaisuuden liikkeen teologisista painotuksista ja monesta muusta arkisesta ilmiöstä, joilla on liittymäkohtia luomakunnan tervehdyttämisen kysymyksiin. Diasarjaa seurannut yleisö vaikutti pitävän siitä, mitä näki ja kuuli. Kävin kokouksen mittaan monia keskusteluita samoista asioista kiinnostuneiden ihmisten kanssa.

Alkuperäiskansat ja luomakunnan tervehdyttäminen

Alkuperäiskansojen rooli oli kohtuullisen näkyvä yleiskokouksessa, Kanadasa kun oltiin. Paikallinen intiaanipastori piti tärkeänä, että tämä kokous laajentaa käsitettä *healing* niin, että pelastus pitää sisällään koko luomakunnan. Hänen mukaansa tällaisen yleiskokouksen tehtävä on tuoda ihmiset yhteen "neljältä ilmansuunnalta, profeettalliseen koontumiseen".

Oliko kokoontuminen profeettallinen? Yleiskokouksen painotukset olivat sikäli kohdallaan, että maailman massiiviset ongelmat, kuten aids-tilanne, saivat pääosan keskusteluissa. Köyhyyden kysymysten käsittely ja ratkaisujen löytäminen ovat ratkaisevan tärkeitä myös luonnon tulevaisuuden kannalta; juuri köyhyys saa ihmiset eteläisellä pallonpuoliskolla kuluttamaan ympäristöään kes-

tämättömällä tavalla. Rikkaissa pohjoisen maissa ja kirkoissa kyse on arvojärjestyksistä, kyse on elämäntavan muutoksesta, kääntymyksestä.

Tällaiseen arvojen ja teologisten käsitysten arviointiin yleiskokous antoi aineksia. Toivottavasti uudet näkökulmat herättävät keskustelua ja yhteistä pohdintaa myös Suomessa, peruseurakuntatasoa myöten. Suomessakin voi kysyä, mitä kestävää on omimmassa perinteessämme ja sen mukaisessa luontosuhteessa. Saamelaisilla voi olla erityisen painavaa annettavaa muille tässä mielessä. Miten kirkkomme kuuntelee saamelaisien kysymyksiä ja näkemyksiä?

Koko yleiskokouksen raamattutyöskentely avasi näkemään uusia yhteyksiä Raamatun eri osien välillä. Käsite *healing*, tervehdyttäminen, on syvällisen pohtimisen ja työstämisen arvoinen myös omassa maassamme ja kirkossamme.

Lisätietoja:
pauliina.kainulainen@joensuu.fi

Vinkki seurakuntatyöhön:

Luomakunnan sunnuntai erämaakirkkona

Pauliina Kainulainen

Kirkkokäsikirja ohjaa viettämään jona-kin touko-elokuun sunnuntaina Luomakunnan sunnuntaita. Hyväksi havaittu toteutustapa on viettää sitä keväällä *erämaa-* tai *metsäkirkkona*. Seurakunnan alueelta löytyy varmaan jokin sopiva laavu tai muu luonnonkaunis paikka, jossa keväinen luonto muodostuu tärkeäksi osaksi jumalanpalvelusta.

Erämaakirkko toimii hyvin myös esimerkiksi rippikoululaisten ja heidän vanhempiensa kutsukirkkona, sillä monen harvoin kirkossa käyvän on luontevampaa tulla metsään. Rippikoululaisille löytyy monenlaista mukavaa käsillä tekemistä jumalanpalveluspaikan valmistelusta, kuten alttarin rakentamisesta. Myös jumalanpalveluksen toteuttamisessa on palvelutehtäviä monelle. Hiljaisuudelle kannattaa antaa sijaa: vastausmusiikin teksteihin voivat laulaa Luojan linnut... Jumalanpalveluksen jälkeen paistetaan vaikkapa kirkkomakkarat ja juodaan pannukahvit päälle.

Käsikirjasta löytyy hyviä tekstejä ja virsiehdotuksia – Luomakunnan sunnuntai on hyvä tilaisuus laulaa myös vähemmän tuttuja luontovirsiä. LML:n Winnipeg'n yleiskokouksen jumalanpalvelusmateriaalista tässä soveltaen käyttöönne Metsän psalmi:

E=esilukija, S=seurakunta

Metsän psalmi

- E: Niin kuin metsän puu kasvaa korkeaksi tavoitellessaan valoa
S: niin saamme mekin kasvaa synnin, pelon ja epäilysten varjojen yläpuolelle.
- E: Niin kuin puu suoja ja varjostaa nelijalkaisia ja siivekkäitä ystäviään
S: niin saamme mekin auttaa veljiämme ja sisariamme, jotka ovat meitä pienempiä ja heikompia.

- E: Puu työntää juurensa syvälle maahan, jolta se saa ravinnon.
- S: Olkaamme yhtä lujasti juurtuneita Kristuksen rakkauteen hänen armonsa varassa.
- E: Jos puu kaatuu ja maatu, se ravitsee uusia kasveja ja antaa paikansa auringossa toisille.
- S: Meidän Herramme ja Pelastajamme kuoli antaakseen meille uuden elämän ja uuden paikan.
- E: Kun metsän puu kaadetaan, se tarjoaa suojaa ja polttoainetta.
- S: Jeesus opetti meitä, että vain antaessamme elämämme ja rakkautemme eteenpäin voimme rakentaa hänen valtakuntaansa ja heijastaa hänen henkensä lämpöä.

Erämaakirkossa voisi kokeilla keskustelusaarnaa. Saarnaajalle vinkiksi: Winnipegin yleiskokouksen valmistelumateriaali sisältää korkeatasoisia Raamatun tutkisteluja ja kiinnostavaa uusinta luterilaista teologiaa ihmisen suhteesta luontoon. Valmisteluasiakirja *Study Book* löytyy englanniksi (ja muilla isoilla kielillä) internetistä osoitteesta

<http://www.lwf-assembly.org/study.html>

LML:n yleiskokous: Maallikon ajatuksia maallisista kysymyksistä

Irma Ertman

Kirkon ulkoasiain neuvoston maallikkajäsenenä oli erittäin mielenkiintoista saada osallistua LML:n yleiskokoukseen Winnipegissä. Erilaisia kansainvälisiä forumeita käyneellekin kävi ilmeiseksi, että myöskään kirkon siipien suojissa järjestetty kokous ei enää tänä päivänä voi olla erillään maailman tapahtumista, mitä ne sitten ovatkin – jakoa 'kirkolliseen' ja 'maalliseen' regimenttiin ei tässä mielessä enää ole mahdollista tehdä. Poiminkin tähän kirjoitukseen muutamia kokousta puhuttaneista aiheista, joiden perinteisesti olisi voinut ajatella kuuluvan jälkimmäiseen kategoriaan.

Heti yleiskokouksen ensimmäisessä istunnossa sainme raportin siitä, että viitisenkymmentä kokousosalistujaa, näistä n. 35 delegaattia, kaikki Aasian ja Afrikan maista, ei ollut saanut viisumia Kanadaan. Tämä herätti jopa kysymyksen siitä, halutaanko yleiskokousta lainkaan aloittaa. Kokouksen aikana muutama delegaatti saapui, muutama korvattiin aomaa muista paikalla olleista henkilöistä. Tilanne herätti kuohuvia tunteita, eikä

vähiten siinä yhteydessä, kun Kanadan siirtolaisviranomaiset totesivat viisumien tulleen evätyiksi hakijoiden rikollisen taustan vuoksi. Viisumeita koskeudessa erityisistunnossa kuultiin monenlaisia mielipiteitä alkaen kanadalaisien osanottajien pettymyksen ja häpeän tunteesta siitä, että viisumikiellot kohdistuivat juuri kaikkein vähäväkisimpiin osallistujiin. LML:n uusi presidentti kiinnitti huomiota siihen, että Kanadan ratkaisuun eivät olleet vaikuttamatta maailmanlaajuiset ja naapurimaan turvallisuusintressit ja totesi, että vaikka LML on 'a communion of the powerless, it is not powerless' – olkoon tämäkin tapaus 'public witness for the healing of the world'. Itävaltalainen piispa Sturm halusi puolestaan panna sinänsä ikävää asiaa raameihin toteamalla, että todella hädässä olevia ihmisiä, turvapaikanhakijoita, käännytetään maailmassa päivittäin – sen rinnalla vajaan kahden viikon vierailuviisumien epäminen ei tee ihmisestä marttyyria.

Viisumiasioita itsekkin käsitelleenä jään mieltämään LML:n sihteeristön ja isäntäkirkon osuutta asiaan: Olisiko kyseinen ikävä välikohtaus ollut vältettävissä, jos ennakoivat kotityöt olisi tehty huolellisesti: Toimitettu riittävän ajoissa listat osallistujista siirtolaisviranomaisille vaadittavine taloudellisine takuineen, varustettu hakijat samoin asiakirjoin ja riittävin ohjein? Tästä voinee ainakin saada oppia seuraavaa yleiskokousta silmälläpitäen. – Loppujen lopuksi yleiskokous päättyi erittäin hienoon ja huomatuksi tulleen demonstraatioon monisatapäisen kokousväen marssiessa piispojen johdolla täysin äänettömänä kulkueena kaupungin halki, siirtolaisviraston ohi, ulkoilmakokontumisaikaan, jossa pidettiin yhteinen ja muullekin yleisölle avoin hartaustilaisuus.

Maaailman kriisit olivat väkevästi esillä. Aamuistuntojen aluksi eri kirkko/kansakunnat esittivät 'cryn' kristikunnalle sitä huolestuttavasta asiasta. Mieleenpainuvimpiin kuuluu Liberian vetoomus rauhan puolesta maassa, jossa koko yleiskokouksen ajan tilanne tuntui eskaloituvan ja jonka delegaatit päivittäin kan-toivat huolta omaistensa hengissä pysymisestä. Lähi-idän tilanne oli niin ikään toistuvasti esillä. Toisaalta oli ruokapöytäkeskustelun yhteydessä rohkaisevaa kuulla Ruandan piispa G.W. Kaliisan kertovan Ruandan luterilaisesta kirkosta: Tämä kirkko katosi maasta jo I. maailmansodan jälkeen, kun saksalainen siirtomaaherruus päättyi. Piispan sanojen mukaan kirkko on kokenut todellisen ihmeen 90-luvulla, sillä naapurimaissa kaikki menneet vuosikymmenet diasporassa asuneet kirkon jäsenperheet ovat verisen sisällissodan päätyttyä alkaneet palata takaisin Ruandaan ja luterilainen kirkko on voinut aloittaa toimintansa uudelleen!

Kun kokous pidettiin Kanadassa ja alueella, joka on perinteistä 'first nations' - eli intiaanien asuinalueita, oli alkuperäiskansojen oikeuksia koskeva tematiikka kokouksessa väistämätön. Alkuperäiskansojen edustajia osoittautui kokouksessa olevan Kanadan lisäksi Bangladeshista, Boliviasta, Costa Ricasta, El Salvadorista, Hondurasista, Intiasta (dalitit) sekä meidän kannaltamme kiinnostavaa: Norjasta ja Ruotsista saamelaisia ja Tanskasta/Grönlannista inuiittidelegaatteja. Ko. ryhmä järjestäytyi kokouksen aikana ja piti omia istuntojaan. Mielestäni Suomen kirkon tulisi vakavasti harkita nimetä seuraavan yleiskokouksen delegaatioon alkuperäiskansamme saamelaisten ja mahdollisesti kansallisten vähemmistöjen edustajia.

Vähemmistökysymyksistä eniten kousaikaan sai osakseen Ruotsin valtuuskunnan voimakkaasti ajama kysymys rekisteröidyn parisuhteen hyväksymisestä kirkossa. Siitä keskusteltiin kii-väasti niin täysistunnossa kuin pohjoismaisessa aluekokouksessakin. Afrikan ja Aasian edustajien eräs argumentti oli, että tämä asia ei ole vielä kypsä keskusteltavaksi, kun heidän kirkkoissaan/kotimaissaan käydään edelleen jokapäiväistä taistelua polygamiasta vastaan.

Naisten asemasta (josta Reseptiossa on erillinen artikkeli) keskusteltiin eritoten yleiskokoustilojen yhteyteen järjestetyssä naisten tilassa, 'Miriam's Well'. Tärkein kysymys oli naisten 'empowerment', valtaistaminen - miten voimme tukea toisiamme käyttämään puhevaltuamme. Intialainen Prasanna totesikin: 'Speak up! There is a battalion of women behind you!' Toisaalta saimme kuulla, että esim. Brasilian luterilaisen seminaarin opintovaatimuksiin kuuluu feministiteologian kurssi, kaikille opiskelijoille! Koko yleiskokous saattoi yhtyä maailmanlaajuiseen, mitä erilaisim-

millä forumeilla esitettyyn vaatimukseen naiseen kohdistuvan väkivallan ehkäisemisestä. Kun kirkon oma dokumentti 'Churches Say 'No' to Violence against Women' on nyttemmin ilmestynyt myös suomeksi, olisi mielestäni syytä pohtia sitä, miten se sisällytetään yksittäisten seurakuntien toimintaan.

Yleiskokouksen loppuasiakirja sisältää yllämainittujen teemojen lisäksi lukuisan joukon tässä mainitsemattomia aiheita - kaikkein köyhimpien maiden velkojen anteeksiannosta bioetiikkaan ja maamiinon kieltovetoomukseen. Tärkeää ei ole mainita niitä kaikkia tässä, vaan todeta, että tämä asiakirja on LML:n yhteinen ohjelmajulistus seuraaviksi kuudeksi vuodeksi. Mitä tämä merkitsee oman kirkkomme ja sen yksittäisten seurakuntien toiminnan kannalta? Miten edes tehdä seurakunnat tietoisiksi näistä teemoista? Mitkä niistä ovat sellaisia, joita erityisesti haluamme toteuttaa tulevien kuuden vuoden aikana? Auttavatko ne meitä ymmärtämään ympäröivää maailmaa ja toimimaan siinä kirkkona, seurakuntana, seurakuntalaisina, kristittyinä?

Henkilökohtaisesti osallistuminen LML:n yleiskokoukseen antoi ainakin häivähdyksenomaisen käsityksen siitä, mitä eri maista ja taustoista tulevien kristittyjen kommuunio voi olla. Se ilmeni varsin selkeästi lyhyissä, mutta tehokkaissa päivittäisissä 'suomenkielisten' yhteispalaverissa, joihin säännönmukaisesti meidän Suomen kirkon edustajien lisäksi osallistuivat Viron ja Kroati-an kirkkojen edustajat. Mutta suomen kieli on mahtikieli luterilaisissa piireissä, sillä kielen taitajia oli lisäksi ainakin Inkerin, Jordanian (palestiinalaisten), Kanadan, Namibian, Norjan, Ruotsin ja Saksan kirkkojen edustajissa!

Kirkko ja seurakuntalaiset vastustamaan naisiin kohdistuvaa väkivaltaa

Kristiina Erkkilä ja Riikka Mylly

Maailman tervehtymisen nimissä Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksessa nousi naisia koskettavista ajankohtaisista teemoista keskeiseksi naisiin kohdistuvan väkivallan vastustaminen. Tätä aihetta käsiteltiin niin eri työryhmissä (mm. perhe-, väkivalta-, ja syrjäytymistyöryhmissä) kuin yleiskokouksenkin foorumilla melko ohimennen. Se ei kuitenkaan saanut kovinkaan suurta huomiota niin monien globaalien ongelmien joukossa. Toisaalta naisten asema eri yhteiskunnissa ja eri jäsenkirkkojen piirissä on hyvin eri vaiheissaan. Yleiskokouksen aikana naisilla oli mahdollisuus kokoontua "Mirjamin lähteellä", jossa heillä oli mahdollisuus tavata rennossa ilmapiirissä naisia LML:n eri jäsenkirkkoista. Vapaamuotoisen jutustelun lisäksi järjestetyissä keskustelutilaisuuksissa käytiin läpi naisen asemaa eri maissa ja eri kirkkoissa. Mirjamin lähteellä käsiteltiin myös naisten asemaan liittyviä kiipeitäkin asioita mm. väkivaltaa ja seksuaalista hyväksikäyttöä. Näin naiset pystyivät tukemaan toisiaan ja valmis-

telemaan yhdessä asioita eteenpäin viettäväksi yleiskokouksen miehisessä kokouskulttuurissa.

Naisiin kohdistuva väkivalta on yksi maailman laajimmista ihmisoikeusloukkauksista ja samalla yksi vaietuimmista. Tällä väkivallalla on myös monia eri ilmenemismuotoja. Se voi kohdata naisia missä tahansa elämän vaiheessa. Näkyvimpiä ja määrällisesti suurimmat naisiin kohdistuvan väkivallan osa-alueet ovat perheväkivalta ja naisiin kohdistuvat loukkaukset aseellisissa konflikteissa. Yhdysvalloissa perheväkivalta on suurin kaikkiin naisiin kohdistuva uhka, pahempi kuin raiskaukset, ryöstöt ja auto-onnettomuudet yhteensä. Pakistanissa kuoli vuonna 1999 yli 1000 naista kunniamurhien uhrina, jolloin naiset olivat tavalla tai toisella loukanneet perheen kunniaa ja heidät tapettiin siitä syystä perheen kunnian pelastamiseksi. Ruandan kansanmurhan aikana 1994 raiskattiin 500 000 naista. Venäjällä kuolee vuosittain 14 000 naista lähisuhteiden väkivallan seurauksena. N. 120

miljoonaa tyttöä on UNFPAn (*UN Family Planning Association*) mukaan joutunut naisten sukupuolielinten silpomisen uhriksi. Konfliktitilanteissa naiset ja tytöt joutuvat usein pakotetun prostituution tai naiskaupan uhreiksi. Suomessa 40 % aikuisista naisista on joutunut fyysisen tai seksuaalisen väkivallan tai väkivallan uhan uhriksi

Viimeisen vuosikymmenen aikana on naisiin ja tyttöihin kohdistuvaan väkivaltaan kuitenkin kiinnitetty kansainvälisesti lisääntyvää huomiota. Vuonna 1995 Pekingissä järjestetyn YK:n neljännen naisten maailmankonferenssin loppuasiakirjan veloitteena hallituksille oli estää ja eliminoida kaikkinaiset naiset ja tyttöihin kohdistuva väkivalta. Kirkkojen maailmanneuvoston vuosikymmenen 2001-2010 teemana on Väkivallan voittaminen: Kirkot etsivät sovintoa ja rauhaa (*Decade to Overcome Violence: Churches Seeking Reconciliation and Peace*). YK on julistanut saman ajanjakson Kansainväliseksi maailman lasten rauhan ja väkivallattoman kulttuurin vuosikymmeneksi (*International Decade for a Culture of Peace and Non-Violence for the Children of the World*). Myös Euroopan kirkkojen konferenssi keskusteli viime kesänä Trondheimissa naiskauppakysymyksestä.

Tämä teema on huomioitu myös Suomessa. Suomen hallitus sitoutui noudattamaan Pekingin toimenpideohjelmaa ja hyväksyi helmikuussa 1997 tasa-arvoohjelman edistääkseen sukupuolten välistä tasa-arvoa. Ohjelmaan liittyen sosiaali- ja terveysministeriö käynnisti vuoden 1998 alusta valtakunnallisen hankkeen Naisiin kohdistuvan väkivallan ja prostituution ehkäisemiseksi. Hanke käynnistettiin Stakesissa kahtena viisivuotisen projektina. Tämän projektin toimenpideohjelma on odotettavissa tämän vuoden lopussa. Asia on ajankoh-

tainen myös Suomen eduskunnassa, kun prostituution oston kriminalisointia koskeva lakiehdotus tulee käsittelyyn. Elisabet Rehn ja Ellen Johnson Sirleaf kiinnittivät maailman huomion naisiin kohdistuviin loukkauksiin aseellisissa konflikteissa Unifemille vuonna 2002 tekemässään raportissa. Suomen Unifem julkaisi raportista tänä vuonna kirjasen suomeksi. Amnesty International on valinnut naistenpäivänä vuonna 2004 alkavan kansainvälisen kampanjansa teemaksi naisiin kohdistuvan väkivallan vastustamisen. Kotimaassa järjestö on sitoutunut tekemään yhteistyötä monien naisjärjestöjen kanssa, joista useat ovat jo pitkään tehneet naisten väkivallan vastaista työtä.

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksen loppuasiakirjaan on kirjattu yhteisenä julkilausumana, että naisiin kohdistuva väkivalta on koko maailman ongelma ja että tästä asiasta ei voi enää vaieta. Luterilainen maailmanliitto on julkaissut vuonna 2002 aiheesta toimintaohjeen jäsenkirkkoilleen otsikolla **Churches say NO to violence against women**. Tämä kirjanen "Kirkot sanovat EI naisiin kohdistuvalle väkivallalle" on hiljakkoin käännetty suomeksi ja se ollaan jakamassa kaikkien seurakuntien käyttöön keskustelun avaukseksi aiheesta.

Termi naisiin kohdistuva väkivalta on kirjasessa määritelty seuraavasti: *Mikä tahansa sukupuolesta johtuva väkivallan teko, joka johtaa tai joka voi todennäköisesti johtaa fyysiseen, seksuaaliseen tai psyykkiseen haittaan tai kärsimykseen tai niitten uhkaan, kuten pakottamiseen tai mielivaltaiseen vapauden rajoittamiseen joko julkisesti tai yksityisesti.*

LML:n julkaisemassa "Kirkot sanovat Ei naisiin kohdistuvalle väkivallalle" pidetään tärkeänä, että kirkkoissa ymmärretään kaiken väkivallan olevan syntiä. Tärkeää on myös nähdä, ettei naisiin kohdistuva väkivalta ole jossain kirkkojen ulkopuolella vaan se koskettaa kirkkoa ja sen jäseniä. Se on synti, johon kirkko on osallinen sekä jäsentensä tekojen että oman tekemättömyytensä kautta. Tämän vuoksi kirkkojen tulee tarkastella omaa olemustaan ja opetustaan kriittisesti, eikä väheksyä, arkipäiväistä, ulkoistaa tai piilottaa ongelmaa.

Naisiin kohdistuva väkivalta on perinteisesti käsitetty yksityisasiaksi. Kuitenkin fyysisten ja psyykkisten jälkien lisäksi se jättää jälkiä myös väkivaltaa kohdanneiden naisten hengellisyyteen. Tämän vuoksi ongelmaa tulee kirkkoissa käsitellä kokonaisvaltaisesti. Kirjasessa nostetaan esille erilaiset väkivallan muodot, joita ovat fyysinen, seksuaalinen ja henkinen väkivalta. Tämän lisäksi kirjassa kuvataan, mitkä tekijät edesauttavat miesten vallankäyttöä ja kontrollia. Näitä ovat esimerkiksi taloudellinen uhka sekä lasten käyttö vallan välineenä. Kirja kuvaa lähisuhdeväkivallan etenemistä jännityksen kehittymisestä väkivallan tekoon ja hengähdystaukoon. Tällä väkivallan kierteellä on tapana kehittyä ja voimistua ajan kuluessa. On syytä kantaa erityistä huolta lähisuhdeväkivallan vaikutuksista lapsiin, jotka seuraavat tilannetta sivustakatsojina ja muodostavat käsityksensä ihmissuhteista näiden kokemusten perusteella.

Pyrittäessä muutokseen on ensin tiedotettava mekanismit, jotka pitävät yllä alistusta, väkivaltaa ja sukupuolten välisiä stereotyyppisiä suhteita. Näitä mekanismeja ovat erityisesti rakenteellinen ja kulttuurinen väkivalta mutta myös modernisaatiolla ja taloudellisen globalisaatiolla on suuri vaikutus naisten ase-

maan. Rakenteet kuten perhe, yhteisö tai uskonto tarjoavat identiteetin ja yhteenkuuluvuuden tunteen mutta samalla ne voivat tulla väkivallan välikappaleiksi. Tällaisessa tilanteessa väkivalta on järjestyksen ylläpidon nimissä huomaamaton ja yleisesti hyväksytty. Rakenteellinen väkivalta kietoutuu myös naisten ja miesten stereotyyppisiin roolijakoihin. Kipeintä tämän on silloin, kun myös naiset omaksuvat itseään alistavat käytännöt yleisiksi malleiksi.

Kulttuurit kantavat mukanaan arvoja, asenteita sekä uskomuksia, jotka koskevat muun muassa sukupuolten välisiä suhteita. LML:n julkaisun mukaan myös kirkko ja Raamattu pitävät omalta osaltaan yllä kulttuureista nousevia seksistisiä ja rasistisia ajatusmalleja. Kulttuurisen väkivallan piiriin kuuluvat muun muassa rituaalinen hyväksikäyttö, naisten ympärileikkaus ja kunniamurhat. Kulttuuriset käytännöt ohjaavat myös perhe- ja avioelämää, kuten naisen mahdollisuutta päättää parisuhteesta omasta ruumiistaan. Modernisaation ja taloudellisen globalisaation seurauksena puolestaan naisten elinolosuhteet saattavat muuttua epävakaisiksi. Tämä on hedelmällinen kasvualusta nais- ja lapsikaupalle, seksiturismille sekä etenkin kriisitilanteista sukupuoliselle väkivallalle ja raiskauksille.

Kirkot ja kristillinen perinne kantavat mukanaan monia patriarkaalisuuden muotoja. Taisteltaessa naisiin kohdistuvaa väkivaltaa sekä sitä ruokkivia stereotyyppisiä sukupuolisia rooleja vastaan kirkkojen tulee kiinnittää huomiota muun muassa kieleen, jolla Jumalasta puhutaan sekä johtopäätöksiin, joita tehdään Jeesuksen ja hänen opetuslastensa sukupuolesta. Kirjassa nostetaan esille myös evankeliumien ja kirjeiden asema Uudessa testamentissa sekä kirjallinen raamatuntulkinta ja funda-

mentalismi, sillä myös näiden kautta pidetään yllä vanhoja kulttuurisia sukupuolimalleja. Naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyssä ja käsittelyssä on tärkeää kiinnittää huomio myös kirkon opetukseen ja liturgiaan sekä johtajuuteen. Julkaisun mukaan on oleellista luoda teologiaa, jonka avulla voidaan kohdata väkivallan uhrin. Tällöin on tärkeää, että naiset voivat samaistua Jeesukseen kärsimyksen voittajana uhrina olemisen lisäksi. Näiden keskeisten sisältöjen lisäksi kirjasessa annetaan runsaasti käytännön toimintaohjeita, joita seurakunnissa voidaan toteuttaa.

Naiset eivät voi pitää vain miehiä syyllisinä naisiin kohdistuvaan väkivaltaan. He ovat itsekin osaltaan vaikuttaneet ilmiön hyväksymiseen tai jopa tehneet väkivaltaa toisia naisia tai miehiä kohtaan. Toisaalta tämä ei ole vaan naisten asia, vaan se vaikuttaa jokaisen elämään. Jos naisiin ja lapsiin kohdistuvan väkivallan todella halutaan loppuvan sekä naisten että miesten tulee työskennellä yhdessä rauhan yhteiskunnan rakentamiseksi. Toivomme, että Suomen evankelisluterilainen kirkko sekä seurakuntalaiset ottavat naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen työn vakavasti ja käyttävät LML:n julkaisua työkalunaan, kun asiasta lähdetään keskustelemaan kristilliseltä pohjalta.

Lisää tietoa aiheesta:

- Lutheran World Federation (2002) Churches Say No to Violence against Women – Action Plan for the Churches.
- Elisabeth Rehn and Ellen Johnson Sirleaf (2002) Women, War and Peace: The Independent Experts' Assessment on the Impact of Armed Conflict on Women and Women's Role in Peace-building, UNIFEM.
- Suomen Unifem (2003) Sota, rauha ja naiset.
- Naisiin kohdistuvan väkivallan ja prostituution ehkäisyhanke 1998-2002. Stakes.
<http://www.vakivalta.net/>

Transforming Economic Globalization

Kåre Særs

Det talas mycket om globalisering i dagens värld, så även på Lutherska Världsförbundets Generalförsamling i Winnipeg, Kanada 21.-31.07.2003. Globaliseringen har både positiva och negativa följder. Bland de positiva aspekterna är att vi får större möjlighet att resa till olika länder och att våra företag kan sälja sina produkter i andra länder. Det stora problemet med globaliseringen är att dessa förmåner inte gäller alla. Som exempel hade vi från Finland inga problem att ta oss till Winnipeg, medan andra från fattiga länder inte lyckades lika bra. Av omkring 880 deltagare i Generalförsamlingen nekades 50 visum till Kanada. Motiveringarna till att visumen inte beviljades var framför allt att deltagarna inte hade tillräckligt med pengar och att de antagligen skulle försöka stanna i Kanada. Friheten att resa är alltså inte för alla, utan endast för dem som har tillräckligt med pengar.

Eftersom jag är uppvuxen i Senegal har jag fått ett speciellt intresse för u-lands problematik och deltog därför i arbets-

gruppen under rubriken "Transforming Economic Globalization". I arbetsgruppen fick vi dela med oss av våra erfarenheter av globaliseringen och lyssna på föredrag om globaliseringen och dess följder. Här följer lite exempel på synpunkter som kom fram.

Ekonomiskt har globaliseringen hittills gynnat stora bolag (rika och mäktiga) mer än mindre lokala bolag (ibland fattiga och ofta utan makt). Framför allt har bönder och småföretag i u-länderna fått lida av den nuvarande politiken som styr globaliseringen. När det gäller u-ländernas handel med i-länderna är det ofta så att i-länderna köper råvaror från u-länderna, som inte har många möjligheter att påverka priset på råvarorna. I gengäld säljer företagen i i-länderna färdiga produkter till u-länderna till ett relativt högt pris. När det gäller jordbruksprodukter kan stora transnationella företag producera med subventioner i i-länderna och sälja till ett lägre pris än motsvarande produkter kostar att producera i u-länder. Detta fast klimatet ofta

är gynnsammare och arbetskraften billigare i u-länderna. Denna obalans i handeln gör att det är mycket svårt för fattiga länder att förbättra sin situation.

För att stabilisera världsekonomin grundades IMF (International Monetary Fund) som har som uppgift att ge lån och råd till länder i ekonomisk kris. IMF har ofta ställt krav på låntagarna att de skall privatisera och satsa på exporten. Detta har allt för ofta lett till att de svagaste har blivit svagare och rika rikare. Under påtryckningar från Världsbanken och IMF stiftade Bolivia en lag som privatiserade alla vattentillgångar i staden Cochabamba. Ett dotterbolag till ett amerikanskt bolag köpte vattentillgångarna och krävde årlig inkomst på 16 procent av investeringarna. Detta ledde till att vattenpriset för vissa steg med upp till 300 procent. Rent vatten blev då en omöjlighet för en del av de fattiga. IMF är inte en demokratisk organisation utan röstfördelningen baseras i stort sätt på hur stor andel av världshandeln ett land har.

AIDS och HIV är ett stort problem i fattiga länder, framför allt i Afrika. Det finns mediciner som kan bromsa sjukdomen och mediciner som kan minska risken för att HIV skall smitta från mor till barn vid födseln. Medicinerna utvecklas i i-länder av stora läkemedelsföretag som tar patent på sina mediciner och sålunda förhindrar att medicinerna kan produceras och säljas billigt. Patentet är till för att skydda det företag som utvecklat en produkt. Det tråkiga i situationen är att detta skydd gör att de allra fattigaste har svårt att köpa de dyra medicinerna. Världshandelsorganisationen WTO (World Trade Organization) är en internationell organisation som skall reglera den internationella handeln och också patenten och copyright. Bland annat patenterna har blivit en sak som främst

de rika länderna driver. I WTO har man dock kunnat förhandla fram undantag för vissa av världens allra fattigaste länder så att mediciner kan delas ut till medborgarna för en bråkdel av priset. Här skulle dock finnas utrymme för fler eftergifter.

WTO är i princip en demokratisk organisation på det sättet att varje land har en röst vid omröstningar, men realiteten är den att rika länder har råd att ha en stor stab som förbereder ärendena och att fattiga länder inte i samma mån har möjlighet att förbereda och påverka besluten. I praktiken fungerar det så att man antingen godkänner eller förkastar de förslag, som de rika länderna arbetat fram.

En extra kommentar om patenterna på HIV mediciner var att HIV forskningen ofta fått stora statliga bidrag. Om forskningen till stora delar är bekostad med statliga medel, varför skall då de privata företagen belönas med patenten?

I Winnipeg koncentrerade vi oss tyvärr mest på de problem som finns och mindre på orsakerna och vad vi skulle kunna göra för att påverka och hjälpa. Jag skulle kanske hellre ha diskuterat generalförsamlingens möjligheter att påverka. Jag hoppas i alla fall att diskussionen som hölls där skall kunna fortsätta och utvecklas och få medlemskyrkorna att jobba för en rättvisare världs handel och en rättvisare globalisering.

Kansainvälinen älämölö

Jaakko Kauko

Luterilaisen maailmanliiton kirjainlyhenne, LML, taipuu helposti suomalaisen suussa muodosta "äl-äm-äl", muotoon "älämölö". Liioitellun kriittinen havainnointi voisi kuvata järjestön päätöksentekoa kaoottiseksi puheenporinaksi ja sekamelskaksi – älämölöksi. Itse sain etuoikeuden ottaa asiasta selvää Luterilaisen maailmanliiton 10. yleiskokouksessa Winnipegissä sekä nuorison esikokouksessa Guelphissä. Yleiskokouksessa työskentelin kokousavustajana – LML-jargonilla stuertina – ja esikokouksessa olin täysivaltainen osallistuja.

Maailman luterilaiset nuoret

Nuorisodelegaatit ja stuertit pitivät oman esikokouksensa Winnipegin yleiskokousta edeltävällä viikolla Guelphin kampuskaupungissa noin sata kilometriä Torontosta. Kokous valmisteli yleiskokoukselle yhden viestin kirjallisessa ja toisen vapaan esityksen muodossa. Kokoukseen osallistui noin sata nuorta,

joista suuri enemmistö oli iältään kahden-kolmenkymmenen vuoden välissä.

Väite, että maailman luterilaisella nuorisolla on todella yhtenäinen yksi intressi, on yhtä väärä kuin oletus, että sanoja jää alhaiselle tasolle, koska nuoret eivät hallitse asioita. Yleiskokoukseen vietävä viesti toki valmisteltiin, mutta tämä oli monien pitkien istuntojen tulosta. Mielenkiintoiset ja korkealuokkaiset keskustelut ja väittelyt koskivat sekä maailman nuorten tilaa että teologiaa.

Yksi asia, josta vallitsi yksimielisyys oli – ei kovin yllättäen – se, että nuorten edustusta on vahvistettava jäsenkirkkoissa. Kuulluksi tuleminen ongelma muodollisesti ja käytännössä tuntui olevan monen huolenaiheena. Havainnokseni jäi, että jäsenkirkkoissa nuoria usein aliarvioidaan iän perusteella, mikä estää nuorison edustuksen kirkkojen organisaatioissa. Tai vaikka edustus olisikin, nuorten mielipiteiden painoarvo on olematon. LML:ssä edustuksellista kysymystä on ratkaistu kiintiömällä paikkoja nuorille.

Kokouksessa kehiteltiin hypoteesia, että nuorten kokouksessa ne asiat, joista oli erimielisyyttä, nousisivat yleiskokouksessa erimielisyydeksi potenssiin kaksi. Joissakin asioissa tämä toteutui. Esimerkiksi keskusteltaessa homoseksuaalisuudesta, jako konservatiivisemmän etelän ja liberaalimman pohjoisen välillä näkyi nuorten parissa, mutta ei niin selvästi kuin yleiskokouksessa.

Maailman luterilaisesta nuorisosta paikalle saapuneesta edustuksesta jäi mieleen vaikutelma elämänmyönteisistä, pontevista, yhteisöllisistä, ja toiveikkaasti tulevaisuudesta ajattelevista ihmisistä. Osallistujien yleisyys omasta taustasta paistoi läpi maanosittain järjestetyistä kulttuuri-illoista, joissa saimme tutustua eri maiden erityispiirteisiin teeseremoniasta thanksgivingiin ja masaisoturista marimekkoon.

Lehdistö ei koskaan nuku

Oli alusta asti selvää, että mahdollisuus olla Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksessa avustajana tarjoutuu korkeintaan kerran elämässä. Senpä vuoksi halusinkin antautua alle pari viikkoa kestäväälle työrupeamalle täysillä. Kansainvälisen järjestön työnteon malli aiheutti kuitenkin lievästi, tosin ennakoidun, kulttuurishokin.

Stuertteja työskenteli kolmessa paikassa: dokumentoinnissa, viestinnässä ja kokoussalissa (plenaryssa). Kaikki pestit kestivät koko kymmenpäiväisen kokouksen. Dokumentointi piti huolta kokousmateriaalin kopiointista. Kiireisimpinä päivinä kopiokoneet suolsivatkin paperia tauotta aamusta iltamyöhään. Viestinnässä työskentelevät toimivat joko lehdistöhuoneissa tai monenlaisissa pikkutehtävissä, kuten valokuva-myynnissä. Kokoussalin stuertit taas

palvelivat kokoussalia esimerkiksi välittämällä puheenvuoropyyntöjä tai laskemalla ääniä. Itse pääsin työskentelemään lehdistöhuoneeseen. Alustavasti minut oli nimetty dokumentointiin, mutta onnistuin neuvottelemaan erään kollegani kanssa osien vaihdon.

Yleiskokouksen pari ensimmäistä päivää olivat todella kiireisiä ja hivenen sekaviakin. Noin tuhannen ihmisen pelmahtaminen eri puolilta maailmaa kokouskeskukseen ja sen lähistöllä sijaitseviin hotelleihin vaati järjestäjiltä hyvää suunnittelua. Asiat toimivat alusta asti, mutta suurimmalla osalla saapuneista ihmisistä – niin sturteista, paikallisista vapaaehtoisista kuin kokouksen osallistujista – ei ollut selkeitä toimintamalleja. LML:n kokoukseen saapuneet järjestön vakituiset työntekijät olivat parhaiten selvillä asioista.

Kokouksessa kansainvälinen, tai pitäisikö sanoa kulttuurien sekamelskan, työskentelymalli oli erilainen turvallisen järjestelmälliseen suomalaisen tyyliin tottuneelle. Ensimmäiset päivät vallitsi lievä epätietoisuus omista ja toisten tarkeista työtehtävistä ja työvuoroista. Näitä ei koskaan kovin täsmällisesti määritelykään – asiat vain soljuivat eteenpäin. Ymmärtääkseni tämä ei ole mitenkään tavatonta kansainvälisissä yhteyksissä. Työvuoroja ei lehdistöstuerteille ensimmäisinä päivinä jaettu, vaan ne perustuivat täysin *laissez faire* -pohjalle.

Yrittäessäni järjestellä itselleni lyhyempiä kuin 13-tuntisia työpäiviä törmäsin kulttuurisiin eroihin. Japanilainen työtoverini ei oikeastaan sanonut kantaa suuntaan tai toiseen ja olisi mukisematta tehnyt vaikka kaksikin vuoroa yhtä kyytiä. Intialainen ystäväni puolestaan sanoi olevansa töissä "24/7", eli koko ajan. Jotkut taas ilmestyivät paikalle satunnaisiin aikoihin tai lähtivät mitään

sanomatta pois. Onneksi järjestelmä alkoi toimia suurin piirtein kahdeksantuntisilla vuoroilla kolmantena päivänä.

Lehdistöstuertin työn oppikin vain jatkuvalla kyselemisellä ja kokeilemisellä – työ opetti tekijäänsä. Kokousmateriaalin ja lehdistötiedotteiden jakaminen, haastattelupyyntöjen välittäminen, lehdistöhuoneen kulunvalvonta ja toimittajien kaikkiin kysymyksiin vastaaminen kuuluivat toimenkuvaani. Koinkin onnistuneeni tehtävässäni vakuuttavasti, kun kuulin erään lehdistöhuoneen paikallisen vapaaehtoisen kommentin toiselle vapaaehtoiselle kiiruhtaessani heidän ohitse: "This guy is kind of in charge here."

"The press never sleeps", varmisti lehdistöhuoneen särkeilyminen esimieheni minulle yleiskokouksen loppusuoralla kituutettuaan vuorokausi toisensa jälkeen muutaman tunnin yönä. Yhtään sen virkeämmiltä eivät näyttäneet yötä myöten juttuja kirjoittaneet toimittajakaan tai useat muut käytävällä vastaan kävelleet. Ainutkertaista tai harvinaista tilaisuutta ei ollut näköjään tarjoutunut pelkästään minulle. Seuraava yleiskokoukshan pidettäneen vuosikymmenen vaihteen tienoolla.

Kulttuurien mosaiikki

Hyvässä vitsissä on aina pikkuriikkinen osa totta, ja näin on LML:n kirjainlyhenteen älämölöksi vääntämisessäkin. Ison kansainvälisen järjestön yleiskokouksen toiminta saavuttaa tavoitteensa, mutta toiminta näyttää ruohonjuuritasolta ajoittain sekavalta.

Eri kulttuurit tekivät Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksesta uskomattoman mosaiikin. Uskomattoman ensinnäkin siinä mielessä, että kaikki loppujen lopuksi teknisesti toimi. Toiseksi, yleiskokous ja nuorten esikokous olivat uskomattomia tarinoiden rikkaudessaan, joita luterilaiset uskonveljet ja -sisaret toivat mukanaan. Buenos Airesin huonomaineisessa kaupunginosassa varttuneen nuoren, Botswanaassa luonto-opaaksi opiskelevan miehen, japanilaisen luokanopettajattaren, kanadalaisen Suomesta 20-luvulla muuttaneen rouvan ja monen muun kertomuksia saan kantaa mukanani lopun elämäni.

Uutisväläyksiä yleiskokouksesta

Mari Malkavaara

22.7.2003

Luterilaisen maailmanliiton 10. yleiskokous Winnipegissä alkoi näyttävästi

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokous käynnistyi maanantaina 21. heinäkuuta kasteen vahvistamisen juhlalla Winnipegissä keskustassa sijaitsevan Punaisen joen rannalla. Kulkueena siirryttiin Pyhän Bonifaciuksen roomalaiskatoliseen katedraaliin, joka palvelee Winnipegissä ranskankielisten katolilaisten tuomio-kirkkona.

Avajaisjumalanpalveluksessa eri tehtävissä toimivat useat papit ja maallikot. Liturgian toimittivat Kanadan luterilainen piispa **Raymond Schultz** ja pastori **Susan Johnson**. Jumalanpalveluksen toimittamiseen osallistuivat myös mm. kardinaali **Walter Kasper** roomalaiskatolisesta kirkosta Vatikanista, Kanadan anglikaanien johtava piispa **Michael Peers** ja Reformoitujen kirkkojen maailmanliiton pääsihteeri **Setri Nyomi** sekä Luterilaisen maailmanliiton pääsihteeri **Ishmael Noko**.

Katolisen kirkon alttarilla oli runsaasti edustajia eri maista ja maanosista. Kirkko oli avajaisjumalanpalveluksessa ääriään myöten täynnä; kirkon ulkopuolelle oli tuotu tuoleja, jotta ulkopuolelle jääneet saattoivat seurata jumalanpalvelusta televisioiden välityksellä. Ehtoollisen jakajia oli kymmeniä eri pisteissä kirkkosalissa ja kirkon ulkopuolella.

Näyttävän ja vaikuttavan avajaisjumalanpalveluksen päätteeksi Luterilaisen maailmanliiton presidentin tehtävät jättävä emerituspiispa **Christian Krause** julisti kymmenennen yleiskokouksen avatuksi. Yli 800 osanottajan varsinainen kymmenpäiväinen työrupeama alkaa tiistaina.

Kokouksen alkua varjosti se, että yli 60 yleiskokoukseen matkalla ollutta delegaattia tai kirkkonsa virallista edustajaa ei päässyt mukaan. Kanadan viranomaiset eivät myöntäneet viisumeita. Esimerkiksi intialaisista 20 ei saanut viisumia, liioin ei 5 henkilöä Madagaskarilta.

Yleiskokousta edeltänyt, sunnuntaina päätynyt Luterilaisen maailmanliiton neuvoston kokous ilmaisi syvän huolen ja tyrmistyksen siitä, että viisumiongelmat ovat koskettaneet köyhien eteläisten maiden kirkkojen edustajia. "Köyhien etelän maiden edustajat suljetaan yhteyden ulkopuolelle." Viisumiongelmat myös heijastavat inhimillisen maailman rikkinaisuutta.

Yleiskokouksen teemana on "Maailman tervehtymisen puolesta". Tällaista tervehtymistä tarvitaan. Viisumien epäminen sopii neuvoston mukaan huonosti Kanadan perinteiseen avoimuuspolitiikkaan, kansainvälisyyteen ja tukeen kehitykselle.

23.7.2003

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksen johtohahmot: Ekumenia ja uskontodialogi keskeisessä asemassa tulevaisuudessa

Luterilaisen maailmanliiton ensimmäisenä varsinaisena kokouspäivänä kuullivat yli 800 kokousedustajaa raportit kuuluneista kuudesta vuodesta sekä maailmanliiton presidentiltä, emerituspiispa Christian Krauselta että pääsihteeri Ishmael Nokolta. Molemmista puheista myös luotiin katsaus siihen, millaisissa kysymyksissä ekumeenisen järjestön olisi suunnattava katsetta tulevaisuuteen.

Merkittävänä merkkipaaluna puheissa pidettiin asiakirjan "Yhteinen julistus vanhurskauttamisesta" syntymistä ja allekirjoittamista. Kun presidentti Krause sanoi toivovansa, että yhteinen ehtoollispöytä olisi kristittyjen kesken kerran mahdollinen ja että katolinen kirkko pitäisi tämän mahdollisuuden avoimena, kokousyleisö antoi raikuvat aplodit. Ishmael Noko puolestaan ker-

toi, että aina suurten kokousten alkaessa ensimmäiseksi katsotaan, että paikalla ovat varmasti ekumeeniset vieraat.

Christian Krause painotti myös uskontojen välisen dialogin, vuoropuhelun merkitystä. Keskusteluissa on myös tiedettävä, mikä ja kuka itse on. Keskustelua ja toinen toisensa tuntemista tarvitaan myös rauhan luomisen ja pysymisen takia. Rauhan luomiseen Krause viittasi myös Palestiinan ja Israelin konfliktin kohdalla ja vakuutti luterilaisten tukevan Jordanian luterilaisen kirkon ja Lähi-idän kristittyjen ekumeenisen neuvoston työtä.

Krausen mukaan idän ja lännen ideologinen konflikti on nyt historiaa, mutta jännite etelän ja pohjoisen välillä on lisääntymässä.

Uutena haasteena tulevaisuudessa nyt tehtävänsä jättävä presidentti Krause nosti esiin erityisesti eteläisellä pallonpuoliskolla kasvavan karismaattisen liikkeen kirkkojen sisällä. Keskustelua on käytävä paikallisesti siitä, miten uskoa eletään todeksi eri tavoilla myös saman kirkkoperheen sisällä. Eri tavoin ajattelevat eivät voi mennä kukin omaan nurkaansa ja sanoa, että muut ovat väärässä. Karismaattiset painotukset ovat varmasti siirtymässä myös pohjoiseen. Silloin muuttuu myös Luterilainen maailmanliitto.

Yhdessä on puhuttava myös siitä, miten erityisesti Pohjois-Amerikassa konservatiivisilla evankelisilla kirkkoilla ja seurakunnilla on vaikutus – ei aina myönteinen – ulkopolitiikkaan. Kansainvälinen yhteisö ei voi pitää yllä rauhanomaisia oloja, jos yksi supervaltta ei kunnioita kansainvälisiä yhteisiä pelisääntöjä.

Pääsihteeri Ishmael Noko muistutti, että milloinkaan maailmassa köyhien ja rik-

kaitten välinen kuilu ei ole ollut yhtä suuri kuin nyt. 80 prosenttia maailman väestöstä ei ole koskaan kuullut puheli-

men soivan. Lähes puolet maailman ihmisistä elää vähemmällä rahalla kuin kahdella dollarilla päivässä. Kansainvälisen yhteisön on toimittava ja välineenä voi olla Yhdistyneet kansakunnat. Työssä tarvitaan myös kirkkoja. Tervehtymiseen liittyy kuilun kaventaminen.

Puhuessaan ekumeenisesta liikkeestä pääsihteeri Noko pahoitteli, että Luterilaisen maailmanliiton jäsenkirkkojen joukossa on vielä kolmannes, jotka eivät vihi naisia pappisvirkaan. Noko sanoi, että on aktiivisesti etsittävä keinoja, myös teologisen tutkimuksen avulla, voittaa perinteiset ja kulttuuriset mekani- smit, jotka estävät naisten pääsyn tiettyihin tehtäviin vain siksi, että he ovat naisia. Sali räjähti suosiosoituksiin. Myös nuorten entistä suurempi osallistuminen on taattava, päätöksenteossa- kin. Luterilainen maailmanliitto suositelee nuorten osuudeksi vähintään 20 prosenttia. Ollakseen todellinen kirkollinen yhteisö on myös sitouduttava ykseyteen, lähetykseen ja diakoniaan.

Nokon mukaan vaikeita sosiaalisia ja eettisiä kysymyksiä on myös otettava esille. Kysymykset ihmisen seksuaalisuudesta ja erityisesti suhtautuminen homoseksuaalisuuteen ovat jo tulossa pöydälle. Monimutkaiset asiat, joilla on eettisiä ulottuvuuksia liittyvät etiikkaan, antropologiaan ja hengellisyyteen, joittenkin mielestä kysymys on ihmisoikeuksista. Tämänkaltaiset kysymykset vaativat kärsivällistä keskustelua.

"Olemme koolla puhumassa siitä, miten maailma tervehtyisi. Maailman rikkinaisuus on tiedossamme. Me emme pysty koko maailmaa tervehtyttämään omin voimmimme, mutta Kristus ja Pyhä Henki voivat."

Yleiskeskustelussa piispa Eero Huovinen painotti ekumeniassa sen merkitystä, miten teologisella työskentelyllä ja oman itsen ja uskonkäsityksen ymmärtämisellä entistä syvemmin on suuri merkitys. Pääsihteeri Nokoa ja presidentti Krausea tukien Huovinen halusi antaa tutkimustyölle suuren arvon.

Winnipeg'n kaupunginjohtaja toi yleiskokoukselle terveisensä, että hän on yrittänyt tehdä kaikkensa viisumiongelmien voittamiseksi. Hän lupasi edelleen olla yhteydessä Kanadan viranomaisiin.

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokous jatkuu 31.7. saakka Kanadan Winnipegissä. Kokouksen teemana on "Maailman tervehtymisen puolesta". Kokouksen kunniaksi Kanada on julkaissut juhlapostimerkin. Suomen kirkon valtuuskuntaa kokouksessa johtaa arkkipiispa Jukka Paarma.

23.7.2003

Luterilaiset järjestävät tiistaina mielenosoituksen Winnipegissä

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksessa pohdittiin tiistaina tapoja esittää paheksunta Kanadan viranomaisille siitä, että 52 osanottajaa ei päässyt viisumien epäamisen takia maahan. Heistä 38 on kokouksessa äänioikeutettua delegaattia ja 14 muuta osanottajaa, 12 nuorelta on maahantulo estetty. Kaikki, joita ei Kanadaan päästetty, ovat eteläisistä maista, pääasiassa afrikkalaisia.

Kanadan luterilaisen kirkon piispa Raymond Schultz kertoi, miten hän itse on ensimmäisen polven kanadalainen, juuret ovat Venäjällä ja Saksassa. Suuri osa kanadalaisista on samanlaista maahanmuuttajajoukkoa. Kanadaa on pidetty ystävällisenä maana tulijoita kohtaan. Nyt saavat rahat ja pääomat liikkuu,

mutta ihmiset eivät. Kirkkojen yhteisön on sanottava "ei" tällaiselle kehitykselle.

Piispan puheen aikana kokoussaliin tuotiin niitten maitten lippuja, joitten kansalaiset eivät päässeet mukaan. Piispa Schultzin mielestä se on keino muistaa. Piispa myös ehdotti rauhanomaista mielenosoituskulkuetta. Winnipegissä kulkuetta jo suunnitellaan ja Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksen jäsenet saivat kutsun mukaan. Piispa Schultz myös muistutti, miten yleiskokouksen ja luterilaisten yhteisön on kyettävä antamaan ääni äänettömille. – Kun piispa Schultz päätti puheenvuoronsa, koko salillinen ihmisiä nousi seisomaan ja antoi suosionosoituksensa.

Amerikan luterilaisen kirkon johtava piispa **Mark Hanson** pahoitteli, että Yhdysvallat on ollut kehityksen kärjessä. Sotilaallisen ja taloudellisen vallan avulla ovet on suljettu köyhiltä. Luterilaisten yhteisö on voimattomien äänitorvi, mutta ei yhteisönä voimaton. Kristus on läsnä köyhissä ja hyvä uutinen on tarjottu köyhille. Tervehtymiseen tarvitaan äänettömien kuuleminen, kukaan ei saa jäädä yhteisön ulkopuolelle.

Jordanian luterilaisen kirkon piispa **Munib Younan** muistutti, että etelässä monet elävät sorron alla. Kirkkojen yhteyteen ei tarvita viisumeita. Kristus kokoaa kaikki omansa yhteen. Brasilialainen kirkkopresidentti **Walter Altman**, saksalainen **Brian Rude**, amerikkalainen **Gladys Moore** ja itävaltalainen piispa **Hervig Sturm** puhuivat kaikki köyhien ja ulkopuolelle jääneitten muistamisen puolesta. "Ulkopuolella" maailmassa on miljoonia pakolaisia.

Kokoussali päätti yksimielisesti lähtä mukaan hiljaiseen mielenosoitukseen, jonka Kanadan luterilainen kirkko jär-

jestää. Hiljainen kulkue on liikkeellä ensi tiistaina.

24.7.2003

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksen pääpuhija, piispa Margot Käsmann: Vaihtoehtoisessa yhteiskunnassa rakastetaan oikeudenmukaisuutta

Saksalainen Hannoverin piispa **Margot Käsmann** loi kuvauksen vaihtoehtoisesta yhteiskunnasta Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksen pääpuheessa. Maailmanliitto on koolla Kanadan Winnipegissä teeman "Maailman tervehtymisen puolesta" alla.

Vaihtoehtoisessa yhteiskunnassa kuullaan toisten ihmisten tarinoita ja otetaan ne todesta. Ihmiset muodostavat todellisen yhteisön, jossa ei välitetä kansallisuuksien, rotujen tai sukupuolten rajoista. Toisenlaisessa yhteiskunnassa ei turvata vahvimman voimaan, vaan ollaan solidaarisia, rakastetaan oikeudenmukaisuutta ja tehdään rauhan tekoja sekä eletään sovussa luomakunnan kanssa.

Piispa Käsmannin mielestä muistot, joiden kanssa ei opita elämään ja joita ei käsitellä, tuhoavat. Elämme ihmisten maailmassa, johon kuuluvat haavat ja loukkaantumiset. Epäoikeudenmukaisuuden uhreja on kuitenkin kuultava, väärintekijöitten on tunnustettava tekonsa. "Halpa" sovitus ei johda tervehtymiseen. "Uusi testamentti selvästi kieltää tulkitsemasta kärsimystä ja pahaa rangaistukseksi. Kärsimyksistä huolimatta Jumala on rakkauden Jumala."

Piispa Käsmann arvosteli sitä, että terveydestä voi tulla ideologia. Lääketieteen keinot ovat olemassa, ja ne ovat Jumalan lahja. Tervehtymiseen kuuluu, että myös sielu saa levon. Parantumat-

toman sairauden kanssa voi oppia elämään, eikä ihmisiä, joilla on HIV tai aids stigmatisoida vaihtoehtoisessa yhteiskunnassa, vaan he ovat yhteisön tasavertaisia jäseniä. Usko, rukous ja luottamus Jumalaan auttavat tervehtymisen tai sairauden kanssa elämisen tiellä.

Vaihtoehtoisessa yhteiskunnassa pakolaiset saavat kodin ja hyvän vastaanoton. Myös eri uskonnot käyvät vuoropuhelua ja ovat todellisen rauhan välilläkappaleita, eivät konfliktien synnyttäjiä. "Jos kristityt haluavat tuoda oman osansa maailman tervehtymisen prosessiin, on toimittava aktiivisesti täynnä uskoa ja luottamusta, että koko maailma, myös luomakunta voi elää yhdessä oikeudenmukaisuuden ja rauhan vallitessa."

Ekumeenisessa liikkeessä tervehtytään kun halu olla yhdessä otetaan todesta

Elämä yhteisössä on osa uskoa. Kirkon merkkejä ovat yhteys, jakaminen, toinen toisensa tukeminen ja toinen toiselta oppiminen. Erityisesti Pyhässä ehtoollisessa nämä merkit näkyvät, ehtoollista ei tulla nauttimaan ilman solidaarisuutta. Se on yhteinen ateria, johon mahtuvat ilot ja surut, juhlallisuus ja syvä hengellisyys. Ehtoolliselle tulevat kaikki, rikkaat ja köyhät, ihmiset pohjoisesta ja etelästä – ehtoollinen on parantava yhteys kaikkialla ja kaikkina aikoina. – Piispa Käsmann sanoi, että ehtoollinen on muistutus etsiä rauhaa ja oikeudenmukaisuutta.

Ehtoollinen on myös haaste ekumeeniselle liikkeelle. Joka kirkossa rukoukseen uskontunnustus, jonka mukaan kristityt uskovat yhteen kirkkoon. Jeesus rukouli, että hänen seuraajansa olisivat yhtä. "Tervehtyminen voi alkaa, kun ihmisten oikea halu olla yhdessä otetaan todesta.

Toivetta ykseyden todellisesta toteutumisesta eivät pysäytä erilaiset paimenkirjeet, ensykliikat." – Piispan mielestä erimielisyyksien kohdalla on hyvä alkaa yhdessä lukea uudelleen Raamattua.

"Altarin yhteys on tervehtyttävää ja parantavaa yhteyttä. Se on Jumalan kutsu maailman tervehtyttämiseksi."

Puheensa piispa Käsmann aloitti erilaisilla huudoilla: hän huusi sodissa loukkaantuneitten lasten puolesta, epäoikeudenmukaisuuksien synnyttämien nälkäisten ja raiskatuiksi tulleiden naisten puolesta, Hän huusi rakkautta kaipaavien puolesta, kodittomien puolesta. Hän muisti rikkinaista, kärsivää luomakuntaa. – Jopa Jumala on haavoittuva ja huutaa. "Meidän on kestävä elämän rikkonaisuus. Risti on osa elämää, mutta Jumalan rakkaus on vahvempi kuin mikään inhimillinen viha tai kuolema."

Toivon ylistys oli piispa Käsmannin viimeinen vetoomus. "Iloitse toivossa! Uskomme uuden taivaan ja maan. Toivoo on ohi ja yli tämän maailman."

24.7.2003

Luterilaisen maailmanliiton työntekijät apuna pakomatalla Kongosta Keniaan

Luterilainen maailmanliitto esitteli yleiskokouksessaan poikkeuksellisella tavalla työtään kuluneiden kuuden vuoden aikana. Musiikki ja värivaloesitys valtasi noin 1000 hengen salin. **Michael Lwamba** kertoi, miten Luterilainen maailmanliitto on auttanut häntä ja hänen veljeään ja 800 000 muuta ihmistä, jotka joutuivat pakoon kotimaastaan.

"Jouduin 12 vuotta sitten lähtemään kauista kotimaastani veljeni kanssa pakomatalle. Vanhempamme olivat kuolleet

ja olimme peloissamme. Päädyimme monien mutkien kautta pakolaisleirille Kenian pohjoisosiin. Leiri oli kuin matkailijaa, ruokaa tai juomaa ei ollut. Moni kuoli. Meitä oli leirillä 100 000.”

”Saimme apua. Pakomatkamme aikana monessa vaiheessa maailmanliiton avustajajärjestön työntekijät toimittivat meille ja muille leiriläisille tarvikkeita, ruokaa ja juomaa. – Auttajat olivat kuin Kristuksen heijastuksia. He välittivät ja halusivat auttaa. Lopulta meidät ohjattiin uuteen kotimaahan, Kanadaan. Täällä saamme tehdä sitä, mitä osaamme: laulaa ja soittaa.”

24.7.2003

Ihmisten kärsimyshuutoja ja Vatikanin tervehdys luterilaisten asialistalta

Vatikanin kristittyjen yhteyden edistämisen neuvoston presidentti kardinaali **Walter Kasperin** mielestä 1999 allekirjoitettu *Yhteinen julistus vanhurskaustammiopista* ei ole lopullinen päämäärä, mutta merkittävä edistysaskel tiellä kohti kirkkojen todellista yhteyttä. Vaikka kysymyksiä on avoinna, suhteet ovat saaneet uudenlaisen laadun ja intensiivisyyden. ”Katolilaisena vakuutan, että seisomme allekirjoitetun asiakirjan takana. Saavutimme tärkeän välietapin matkalla, jonka toivomme vievän kohti yhteistä tulevaisuutta.”

Kysellessään, mitkä ovat seuraavat askelet, kardinaali Kasper ajatteli Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksen teeman antavan suuntaa: ”Maailman tervehtymisen puolesta”. Maailma tarvitsee tervehtymistä epäoikeudenmukaisuuksista, sodasta, terrorismista, erotteista, valheista, luottamuksen ja totuuden puutteesta, yksinäisyydestä, toivot-

tomuudesta, kaiken kaikkiaan synnin ja pahuuden haavoista.

”Kuka vielä tarvitsee sanomaa vanhurskaustammiopista? On myönnettävä, että moni ei enää kysy, miten löydän armollisen Jumalan, mutta juuri siitä on tarve. Tieto vanhurskaustammiopista ei ole tarpeeton. Se on Jumalan vastaus toiveisiin ja moniin valmiiksi muotoilemattomiin kysymyksiin. Nyt vastaus on sanottava kielellä, jota ihmiset tänään ymmärtävät liittyen nykypäivän elämäntilanteisiin.”

Yhteinen julistus vanhurskaustammiopista ei saada jäädä kirjahyllyihin tai olla vain asiantuntijoiden asia, sanoi kardinaali Kasper. Hänen mukaansa vanhurskaustammiopista on tehtävä totta kaikissa yhteisöissä ja ennen kaikkea ihmisten sydämissä. Sanomaa armollisesta Jumalasta tarvitaan nyt ehkä enemmän kuin 1500-luvulla. ”Sen, mitä olemme saavuttaneet, on tuotettava hedelmää yhteistyössä. Kristityt yhdessä voivat olla tervehtyttävissä maailman haavoja. Omat eroavuutemme on selvitettävä ja voitettava, jotta paremmin voisimme olla tervehtyttävissä ihmiskunnan muita haavoja.”

Kardinaali Kasper mainitsi hengellisen ekumenian yhdeksi mahdollisuudeksi päästä tavoitteeseen. Ilman hengellisyyttä ekumenia on akateeminen kysymys, joka ei kuulu tavallisille kristityille. Ilman hengellisyyttä ekumeniasta voi tulla sielutonta aktivismia, loputon sarja konferensseja, symposiumeja ja dokumentteja, joita kukaan ei lue. ”Tarvitsemme yhteyden hengellisyyttä, joka merkitsee rukousta, anteeksiantoa, sovintoa ja toinen toisensa hyväksymistä”.

Niin kauan kuin Kristuksen kirkko vuotaa jakautumisen tuottamien haavojen takia kristittyjen palvelu maailmassa ei ole vakuuttavaa ja tehokasta. Kardinaali

muistutti Jeesuksen sanoista ”että he olisivat yhtä, jotta maailma uskoisi”.

Vuonna 2017 vietetään uskonpuhdistuksen 500-vuotisjuhlaa. Siihen on valmistauduttava. Uskonpuhdistajat eivät halunneet jakaa kirkkoa, vaan uudistaa sitä. Kirkon jakaantuminen tapahtui monista eri syistä. Nyt kardinaali Kasperin mukaan on uskottava, että Pyhä Henki johtaa kohti kirkkojen yhteyttä edessä olevista vaikeuksista huolimatta. ”Kulkekaamme eteenpäin kärsivällisesti, rohkeasti, uskoen, rakastaen ja toivoen.” – Luterilaisen maailmanliiton yleiskokous tervehti kardinaali Kasperin tervehdystä mahtavain aplodein.

Huutoja ihmisten puolesta

Kokouksen teemaan liittyen eri maitten kristityt ovat myös ajatelleet, millaisista asioista oman maan kohdalla tulisi tervehtyä. Suomalaisen puheenvuorossa – huudossa – **filtri Kristiina Erkkilä** nosti esiin muurit ja seinät, jotka erottavat ihmisiä, kulttuureja ja kansakuntia. Ne voivat olla näkyviä tai näkymättömiä. Suomalaisen ”seinä” on olla pieni maa, jolla on oma kieli ja ”pienet kasvot” verrattuna maailman miljooniin muihin. Muut eivät ymmärrä pohjoisen oloja, hiljaisuuden tarvetta tai sitä, miten talvi voi olla lyhyt, kun ei odota koko ajan jotakin tapahtuvan.

Virginia Iváñez de Neyeloff puhui Latinalaisen Amerikan kolonialismista, joka on aiheuttanut paljon kärsimystä. Nyt globalisaatio on tekemässä saman. Globalisaatio merkitsee köyhyyttä, marginalisoitumista ja ulkopuolelle sulkeutumista, jotka kaikki liittyvät sukupuoleen, kansallisuustaan ja lukutaidottomuuteen. Alkuperäiskansat ja afrikkalaistaustaiset ovat köyhimpiä ja syrjäytyneimpiä. Tämä synnyttää väkivaltaa.

Suuri ongelma koko Latinalaisessa Amerikassa on ulkomainen velka ja sen korot. Maitten oma kehitys ei ole mahdollista, kun jatkuvasti maksetaan korkoa. On sanottu, että mitä enemmän maat maksavat velkaa, sitä enemmän ne ovat velkaa ja sitä vähemmän niillä itsellään on. Yksi syy kehityksen tiellä on korruptio. ”Kirkkojen on puhuttava globalisaation tuottamista ongelmista. Kirkkojen on tuotava ihminen etusijalle ja puhuttava oikeudenmukaisuuden ja köyhien puolesta.”

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokous jatkuu Kanadan Winnipegissä 31.7. saakka.

25.7.2003

Kanada ei myönnä virhettä viisumipolitiikassaan yleiskokousdelegaattien osalta

Kanadan viranomaiset lähettivät torstaina 24.7. Luterilaisen maailmanliiton pääsihteerille, **Ishmael Nokolle** kirjeen. Siinä vakuutetaan, että viranomaiset eivät ole tehneet mitään poikkeavaa yleiskokouksen niiden delegaattien ja muiden osanottajien kohdalla, joilta on evätty viisumi Kanadaan. 50 henkilöstä 26 on Intiasta, he ovat pääasiassa daliteja. Viisumi on evätty myös senegalilaisilta, etiopialaisilta, filippiiniläisiltä ja bangladeshiläisiltä. – Viisumijupakka Luterilaisen maailmanliiton kokousedustajien osalta on jatkunut jo toukokuustalähtien.

Kirjeessään pääsihteerille Nokolle Kanadan siirtolaisministeri **Coderre** viittaa viisumisääntönsä, joiden mukaan viisumin saajan pitää olla terve, hänellä ei saa olla rikollista taustaa, hän ei saa olla uhka Kanadan turvallisuudelle, hänellä pitää olla riittävästi varoja ja hänen on lähdettävä viisumiajan päätyttyä. Win-

nipegiläinen lehti on tehnyt "paljastuksen", jonka mukaan henkilöt, joilta viisumi on evätty, ovat murhaajia, varojen kavaltaajia tai muita rikollisia. Lehdessä aiheesta on kirjoitettu jo muutamina päivinä. Lehden mukaan tiedot on saatu viranomaislähteistä.

Tänään perjantaina 25.7. pääsihteeri Ishmael Noko on puolestaan kirjoittanut uuden kirjeen siirtolaisministerille. Kirjeessä hän ihmettelee lehden lähteitä ja syytöksiä. Viisumi on evätty mm. kuudelta piispalta. Pääsihteeri Noko pyytää viranomaisahoja kertomaan, mihin syytökset perustuvat. Syytetyillä on oikeus vastata heihin kohdistuneisiin epäilyihin, sillä heidän maineensa on nyt kyseenalaistettu. – Tähän asti Luterilaisen maailmanliiton piirissä on tulkittu, että viisumit on evätty perhesyiden ja taloudellisten seikkojen takia.

Tiedotustilaisuudessa pääsihteeri Noko sanoi, että tällaiset epämieliset syytökset heijastuvat koko kirkkojen yhteisöön. Jos jollakulla todella olisi jotakin rikollista taustallaan, asia kuuluu hänen kotimaansa viranomaisten käsiteltäväksi, se ei ole Kanadan asia. 50 kirkollisen järjestön kokousedustajaa ei kuitenkaan voi kuulua murhaajien tai muiden rikollisten kategoriaan. – Kirjeensä ja siihen saatavan vastauksen avulla pääsihteeri Noko haluaa saada koko asian selväksi ja lopullisesti pois päiväjärjestyksestä. Asia on hoidettava viranomaisten kanssa, jotta monien ihmisten syytelyistä saamat haavat saadaan parantumaan.

"Jokaisella kirkolla on oikeus saada äänensä kuuluviin, kun päätetään maailmanliiton asioista. Huomenna tehtävät päätökset vaikuttavat seuraavat kuusi vuotta. Luterilainen maailmanliitto on rekisteröity Sveitsissä, päätöksenteossa

on noudatettava Sveitsin lakeja. Vaikka nyt äänioikeutettuja puuttuu, kaikki tehtävät ratkaisut ovat laillisia. – Kuitenkin niillä kirkkojensa edustajilla, jotka eivät nyt ole täällä, olisi siihen pitänyt olla oikeus", kertoi pääsihteeri Noko.

Kirkon luonne on tulla yhteen, kokoon-tua. Seuraavien kokousten osalta Luterilainen maailmanliitto aikoo vielä tarkemmin keskustella viranomaisten kanssa, että kaikkien kutsuttujen yhteen tuleminen on varmasti mahdollista. Winnipegin kokouksen osalta viranomaisille on annettu kaikki mahdolliset takuut, mutta ne eivät tyydyttäneet.

Riippumatta jäsenkirkon suuruudesta, jokaisen ääni on merkittävä. Painopiste tähän asti on ollut pohjoisessa, nyt Afrikan ja Aasian kirkot ovat mukana vaikuttamassa päätöksiin yhä voimakkaammin. Tähän liittyen pääsihteeri Noko kertoi, että 5-vuotisjuhlaa sen kunniaksi, että Yhteinen julistus vanhurskaustamisopista allekirjoitettiin, vietetään Afrikassa. Katolilaisten ja luterilaisten määrä on mantereella kasvanut. Juhlmaan lähtevät ainakin kardinaali **Walter Kasper** ja pääsihteeri Noko.

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokous tekee huomenna kaikki merkittävät henkilövalinnat. Se valitsee maailmanliiton uuden pääsihteerin sekä ylintä päätösvaltaa seuraavat kuusi vuotta käyttävän neuvoston. Suomesta neuvoston jäseniksi ovat ehdolla piispa **Eero Huovinen** ja opiskelija **Riikka Mylly**.

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokous Kanadan Winnipegissä kestää 31.7. asti.

27.7.2003

Amerikan luterilaisen kirkon johtavasta piispasta Luterilaisen maailmanliiton uusi presidentti

Amerikan luterilaisen kirkon johtava piispa **Mark S. Hanson** valittiin äänin 267–111 Luterilaisen maailmanliiton uudeksi presidentiksi. Vastaehdokkaana Hansonilla oli Kanadan luterilaisen kirkon varapresidentti, pastori **Susan Johnson**. Uusi presidentti toimii luottamustehtävässään seuraavat kuusi vuotta.

Hanson tunnetaan siitä, että hän voimakkaasti arvostellut Yhdysvaltojen sotilaallista ja taloudellista vallankäyttöä maailmassa. Hän on myös korottanut yhdessä muiden kirkkojen johtajien kanssa äänensä erityisesti sotaa Irakia vastaan. Nyt Hanson sanoo nöyrästi ottavansa uuden tehtävän vastaan ja tietää olevansa yksi maailman uskonnollisista johtajista. Hän katsoo ennen kaikkea olevansa Amerikan luterilaisen kirkon johtava piispa, mutta maailman luterilaisen yhteisön johtaja voi toimia yhteistyössä kaikkien luterilaisten kirkkojen kanssa ja arvostella, jos maailman tapahtumissa on arvosteltavaa. "Kirkot ja kristityt eri puolilla maailmaa toimivat yhteistyössä oikeudenmukaisuuden ja rauhan puolesta."

Hanson haluaa jatkaa samalla linjalla kuin Luterilainen maailmanliitto on jo toiminut. Kristittyjen on mentävä sinne, missä ihmiset kärsivät ja missä luonto voi pahoin. Solidaarisuus on keskeistä. Etelän ja pohjoisen, köyhien ja rikkaiden välistä kuilua on silloitettava. Ristin teologia, vanhurskauttaminen ja armo ovat asioita, joita maailma tarvitsee. Presidenttinä Hanson haluaa ekumeenisten neuvottelujen jatkuvan ja laajenevan. Uskontojen välisillä dialogeilla on suu-

ri merkitys – yhdessä eri uskontojen edustajat voivat toimia maailman rauhan edistämiseksi yhtä hyvin kuin maailman muiden polttavien ongelmien, kuten HIV/aidin voittamiseksi. Globalisaatiosta on tehtävä ihmisen puolella oleva voima. Ihmisoikeudet kuuluvat kaikille, köyhyys on voitettavissa yhteisin voimin.

"Haluan olla kuunteleva ja tilaa antava johtaja. En ole äänettömien ääni. Heillä on oma äänensä, jota on kuultava. Johtajan on luotava mahdollisuuksia ja toimittava niin, että kaikilla mielipiteillä on paikkansa. Köyhien ja sorrettujen on saatava puhua puolestaan. Yhdessä kirkkoina voimme toimia toinen toistamme auttaen."

Kysyttäessä naisen asemasta kirkkoissa, Hanson sanoi, että jos mies on kirkon johdossa hänen on toimittava niin, että naisilla on tasavertainen asema, mutta naisten on näytettävä suuntaa omien kysymystensä käsittelemisessä. Asioitten eteenpäin vieminen riippuu kuitenkin kunkin kirkon kulttuurista, historiasta ja kielestä. Monissa paikoissa kirkko on vielä Hansonin mukaan patriarkaalinen, eteenpäin on mentävä yhdessä ja keskinäisen kunnioituksen vallitessa: naiset, miehet ja nuoret. Tämä koskee myös valitsemista.

Mark S. Hanson on vihitty papiksi 1974. Seurakuntapappina Yhdysvalloissa hän on toiminut 26 vuotta. 1995 hänet vihittiin piispaksi. Kaksi vuotta sitten hänet valittiin kirkkonsa johtavaksi piispaksi. Hän on ollut Luterilaisen maailmanliiton neuvoston jäsen. Hanson ollut 32 vuotta naimisissa sosiaalityöntekijä **Ione Hansonin** kanssa. Heillä on kuusi lasta ja yksi lapsenlapsi.

Ennen kuin Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksessa päästiin lopulliseen

äänestykseen, kokoussalissa oli hämminkiä. Viisumitta jääneitten delegaattien tilalle päätettiin rekisteröidä henkilöitä, jotka olivat paikalla kirkkonsa edustajina, neuvonantajina tai yleiskokouksen sturteina. Uudet, kokouksessa valitut delegaattit tulevat Etiopiasta, Madagaskarilta (2), Indonesiasta (3), Nigeriasta ja Etelä-Afrikasta. Näin äänestävien delegaattien määräksi tuli 379 henkilöä.

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokousten välillä ylintä päätösvaltaa käyttävään neuvostoon valittiin yhteensä 48 jäsentä. Suomen edustajiksi neuvostoon valittiin Helsingin hiippakunnan piispa **Eero Huovinen** ja teol.yo **Riikka Myllys**. Neuvoston jäsenet valittiin yleiskokouksen nimityskomitean ehdotuksen mukaan.

Perjantai-iltana yleiskokouksen edustajat pääsivät tutustumaan suomalaiseen luontoon. Pastori **Pauliina Kainulainen** oli valmistanut meditoivan diaesityksen luonnosta tervehtymisen ja eheytyksen lähteenä. Diojen avulla **Pauliina Kainulainen** kertoi kotiseutunsa Värtsilän tarinaa.

27.7.2003

Luterilaiset ottivat voimakkaasti kantaa Liberian sotaan

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksessa on läsnä koko maailma, samoin maailman polttavat ongelmat. Perjantaina Liberiassa taisteltiin taas. Yli tuhat ihmistä kuoli, hyökkäyksessä Helluntaikirkkoon sai surmansa 15 ihmistä.

Liberian luterilaisen kirkon piispa **Sumoward Harris** sanoi, että kansainvälistä apua on pyydetty konfliktin ratkaisemiseksi jo kauan. Vuonna 1990 kristityt ja muslimit yhdessä ryhtyivät

luomaan rauhanprosessia. He vetosivat hallitukseen ja kapinallisiin, jotta sota ja yhteenotot loppuisivat. Tilanne oli alkanut kehittyä sodaksi jo 1989. "Molemmat osapuolet työntävät toinen toistaan milloin eteenpäin, milloin taaksepäin. Aina ihmiset kärsivät, ihmisiä kuolee. Moni on joutunut pakolaisuuteen sekä kotimaassa että naapurimaihin."

Tällä hetkellä piispa **Harris** murehtii, että Luterilaisen maailmanliiton avustustyöntekijät eivät voi todella tehdä voitaansa kärsivien ihmisten hyväksi. Sotatoimet haittaavat myös avustustoimintaa. Tarvitaan ruokaa, juomaa, huopia, suoja. Pääkaupungin lisäksi tilanne on paha erityisesti kahdella muulla alueella.

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokous teki lauantaina yksimielisesti päätöslauselman, jossa annetaan kaikki tuki liberaalisille viattomille ja erityisesti maan kristityille keskellä vaikeaa tilannetta. Yleiskokous kiittää sitä, miten liberaaliset naiset ovat tehneet väkivallatonta vastarintaa sotaa vastaan ja yrittäneet saada äänensä näin hallituksen ja kapinallisten kuuluihin. Naiset ja lapset kärsivät pahoin saodan jaloissa.

Yleiskokous vetoaa Liberian taistelujen kaikkiin osapuoliin, että aseellinen väkivalta lopettaisiin, siviilejä suojeltaisiin eikä lapsisotilaita värvättäisi. Rauhanneuvottelut pitäisi aloittaa välittömästi.

Yhdistyneitten kansakuntien turvallisuusneuvoston toivotaan puuttuvan tilanteeseen ja lähettävän alueelle puolueettomia kansainvälisiä rauhanturvaajia erottamaan sotivat osapuolet. Aseittenriisunta pitäisi saada heti käyntiin. Erityisesti siviilejä olisi suojeltava.

Pääsihteeri **Ishmael Noko** on kirjoittanut yleiskokouksen puolesta Yhdisty-

neitten kansakuntien turvallisuusneuvostolle kirjeen. Siinä toivotaan, että turvallisuusneuvosto toimisi välittömän aselevon ja rauhanneuvottelujen aikaan saamiseksi. Kuten kaikissa konflikteissa, viattomat kärsivät eniten. Tarvitaan kansainvälistä puuttumista tilanteeseen, kirjoitti Luterilaisen maailmanliiton pääsihteeri **Ishmael Noko** koko yleiskokouksen puolesta.

29.7.2003

Nuoret haluavat puhua avoimesti seksuaalisuudesta

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksessa oli maanantaina nuorten vuoro kertoa heille keskeisistä kysymyksistä. Maailmanliitto suosittelee kaikille jäsenkirkkoille, että edustajina olisi vähintään 40 prosenttia molempaa sukupuolta ja vähintään 20 prosenttia mukana olevista olisi alle 30-vuotiaita. Suositus uudistettiin Winnipegissä maanantaina. Nuorten mukaan tulot päätöksenteon kaikilla tasoilla suositeltiin jäsenkirkkoille.

Winnipegissä on yhteensä 68 nuorisodelegaattia ja 30 nuorta sturttia. Heistä 52 on naisia eli prosenttiosuudet nuorten osalta ovat 76-24. Suomesta nuorina delegaatteina ovat mukana teol.yo **Riikka Myllys**, pastori **Mika Pajunen** ja fil.maist. **Käre Särs** sekä sturttina fil.yo **Jaakko Kauko**.

Yleiskokouksen istunnossa nuoret aloittivat puheenvuoronsa keskustelemalla siitä, onko seksi ennen avioliittoa suositeltavaa. Nuoret puhuivat myös homoseksuaalisuudesta ja väkivallasta. Esiintymislavalla olleitten eri maista tulleitten nuorten mielestä seksi on mielellään syytä jättää avioliittoon. Myös homoseksuaalisuudesta nuoret päättivät puhua. **Riikka Myllys** halusi puhua samaa sukupuolta olevien henkilöitten välisistä

suhteista. Seksi on vain yksi osa rakkauteen perustuvaa suhdetta, ja rakkaus on Jumalan lahja. "Kaikkia ihmisiä heidän ominaisuuksistaan tai suuntautumisistaan huolimatta on kunnioitettava."

Nuoret myös muurasivat suunsa umpeen teipillä: HIV/aids-ongelma hiljentää. 350 ihmistä kuolee sairauteen joka tunti. 570 ihmistä saa joka tunti tartunnan. 70 prosenttia afrikkalaisista joutuu kohtaamaan ongelman tavalla tai toisella. Nuorten esittämien lukujen mukaan 30 prosenttia etelä-afrikkalaisista on kuollut seuraavaan yleiskokoukseen mennessä. 60 miljoonaa afrikkalaista on jo saanut tartunnan. Ongelma on kasvamassa Venäjällä ja Kiinassa. 100 000 ihmistä saa tartunnan eri puolilla maailmaa viikon aikana.

"Tartunnan saaneista on huolehdittava, heitä ei saa jättää yksin. Eri toimia tartuntojen pysäyttämiseksi on käytettävä pikaisesti. Taudin ehkäisemisestä ei kuitenkaan saa tehdä väittelyä ihmisten moraalista. Kirkkojen on yhdessä toimittava. Vahingollisiin kulttuurisidonnaisiin tapoihin on puututtava. Naisilla pitäisi olla valta sanoa omasta seksuaalisuudestaan. On sitouduttava ennalta ehkäiseviin ohjelmiin. On myös hoidettava huolella muut sukupuolitaudit."

Nuorten seksuaalieettisten lausumien lisäksi he nostivat esille väkivallan. Nuorten on puhuttava ja toimittava elämän tyhjyyden tunteen voittamiseksi. Väkivalta koskee nuoriakin. Lapsityövoimakin on väkivaltaa lapsia kohtaan. Kuultiin kertomus, kuinka valkoinen poliisi oli hakannut mustaa nuorta syytä ilmoittamatta. Nuoret Palestiinassa kohtaavat väkivallan päivittäin. Nuoret kaikkialla joutuvat näkemään ja kuulemaan väkivaltaisista tapahtumista.

Nuorten tärkeitten asioitten listalla ovat myös globalisaatio, ympäristökysymykset, kasvihuoneilmiö. Erityisesti hallitusten olisi oltava mukana Kioton ilmastohjelmassa, erityisesti Yhdysvaltojen allekirjoitusta kaivataan. Keskeisten kysymysten käsittelemiseksi paras aika aloittaa on nuorten mukaan "nyt".

Naispuoliset johtajat esittäytyvät

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksessa Kanadan Winnipegissä on kirkkojensa lähettämänä 12 naispuolista piispaa tai kirkkopresidenttiä. Yhteisessä tiedotustilaisuudessa naispuoliset kirkonjohtajat alleviivasivat, miten tärkeää on, että molemmat sukupuolet ovat edustettuina kirkkoissa kaikilla tasoilla. Toivomme, että yhteisöimme toimii niiden kirkkojen kanssa, jotka eivät vielä vihi naisia papeiksi, sanoi Pohjois-Elbian luterilaisen maakirkon piispa **Bärbel Wartenberg-Potter**.

Piispojen mukaan he ovat näkyvä merkki, naiset ja miehet yhdessä muodostavat kirkon. Vielä tarvitaan suosituksia, että kirkot lähettävät kokouksiin vähintään 40 prosenttia toisen sukupuolen edustajia. Pian on tulossa aika, jolloin naisilla on kaikkialla oma itsestään selvä paikkansa. Vielä kyse on myös valasta monin paikoin. Naispuoliset johtajat osaavat hoitaa asiansa ja voivat saada kirkot kaikkialla vakuuttuneiksi, että kirkkoissa tarvitaan yhtä hyvin naisia kuin miehiä.

Saksalainen piispa **Maria Jepsen** vihittiin tehtäväänsä 1992. Hänen mukaansa alkuun kirkon ekumeeniset yhteistyökumppanit hämmästelivät. Nyt yhteistyö eri kirkkojen kesken sujuu ongelmitta.

29.7.2003

Hiljainen kirkollinen kulkue havahdutti winnipegiläisiä

Tiistai-iltana Winnipegin konferenssi-keskuksesta lähti hiljainen kulkue kohti suosittua Forks-nimistä puistoa. Kulkueen johdossa olivat risti ja kynttilät, sitten Kanadan luterilaisen kirkon piispa **Raymond Schulz**, Luterilaisen maailmanliiton vanha ja uusi presidentti, **Christian Krause** ja **Mark Hanson**, maailmanliiton varapresidentit sekä pääsihteeri **Ishmael Noko**. Kulkueessa olivat mukana lähes kaikki Luterilaisen maailmanliiton yleiskokoukseen tavalta tai toisella osallistuvat. Monella kokousedustajalla oli yllään oma kansallispukunsa. – Moni winnipegiläinen kyseli, miksi ollaan liikkeellä, moni jo tiesi ja tuli varta vasten kadun varteen.

Kirkkojen edustajat päätyivät puistoon pitämään iltahartautta, jonka aikana muistettiin kaikkia niitä, jotka ovat ulkopuolella ihmisiä toisistaan erottavien aitojen ja rajojen takana. Rajoiksi nähtiin sukupuoli, ikä, rotu, luokka, kansallisuus, kasti, seksuaalinen orientaatio, terveys, varallisuus... Pienten puheitten välissä koko koolla ollut väki lauloi "Shalom – rauha". Rukoustuokioissa pyydettiin oikeudenmukaisuuden ja sovinnon toteutuvan. Mukana iltahetkessä oli myös Kanadan luterilaisen kirkon ja muiden kanadalaisien kirkkojen jäseniä.

Hartauden kuluessa kuultiin myös nuoren tansanialaisen naisen kertomus, kuinka hän joutui matkaamaan päiväkausia linja-autossa lähteäkseen kohti ulkomaita, mutta saadakseen tietää, että viisumi on evätty. Alkoi matka takaisin kotiin; sitten tuli tieto, että pääkaupungissa ehkä viisumi odottaa. Nuori matkasi takaisin pääkaupunkiin kuullakseen

jälleen, että viisumia ei ole myönnetty. Hän haki lisää papereita ja vihdoinkin pääsi viranomaisten kuultavaksi. Päiväkausien odottamisen jälkeen viisumi myönnettiin ja nuori pääsi osallistumaan ensimmäiseen kansainväliseen kokoukseensa. "On vaikeata olla nuori köyhästä kehitysmaasta. Meitä ei kuulla eikä oteta todesta. Olen kuitenkin iloinen, että saan olla mukana tässä joukossa."

Kanadan viranomaisten puuttuminen Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksen kulkuun kieltämällä monen kehitykseen ihmisen viisumit on sävyttänyt keskusteluja Winnipegissä. Ensimmäisen kerran maailmanliiton kymmenvuotisten yleiskokousten historiassa viisumeja on evätty kokousedustajilta, jotka kirkot ovat valinneet edustajikseen ja maailmanliitto antanut takuut, että vierailijoista ei koidu taloudellisia tai muita vaikeuksia.

Iltilaisuus ulkoilmassa Winnipegissä päättyi vakuuttavaan yhteiseen lauluun: We shall overcome.

Yleiskokouksen teemana ovat sanat "Maailman tervehtymisen puolesta". Yleiskokous päättyy 31.7., sen jälkeen vasta valittu Luterilaisen maailmanliiton neuvosto pitää vielä ensimmäisen kokouksensa. Suomesta neuvostoon valittiin piispa **Eero Huovinen** ja teol.yo **Riikka Myllys**.

30.7.2003

Palestiinalaispiispa Munib Younan: "Koko maailma on nyt rauhanomaisen ratkaisun takana"

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksen yhteydessä pidettiin tiistaina tiedotustilaisuus, jossa Jordanian luterilaisen kirkon piispa **Munib Younan** kertoi olevansa luottavainen rauhanproses-

sin suhteen. Tiekartta -sopimus näyttää todelliselta vaihtoehdolta saada aikaan rauha ja oikeudenmukaisuuden toteuttaminen Palestiinassa ja Israelissa. "Koska tiekarttaa tukevat Yhdysvallat, Euroopan Unioni, Yhdistyneet kansakunnat ja Venäjä, sen onnistumisesta on toivoa. Voi sanoa, että koko maailma on nyt ensimmäisessä rauhanomaista ratkaisua."

Piispa Younan pitää ilahduttavana, että Yhdysvallat on nyt sitoutunut ratkaisuun. Laittoman miehityksen päättymisen on näköpiirissä. On annettu selviä lupauksia siitä, että palestiinalaisvaltio elää rinta rinnan israelilaisvaltion kanssa vuonna 2005. Piispan mielestä Lähi-idässä ollaan nyt ehkä hiukan epäileviä, mutta hyvin toiveikkaita.

Keskeisenä piispa Younan pitää hyvin arkisten asioiden toteutumista. Esimerkiksi vesi kuuluu kaikille, samoin koulutus, maa, matkustusoikeus. Vielä on tarkastuspisteitä, suojamuuria rakennetaan, 55 prosenttia palestiinalaisista joutuu elämään alle kahdella dollarilla päivässä. "Taloudellisen kasvun mahdollisuus takaisi rauhaa."

Piispa Munib Younan kysyi, miksi kirkot puhuvat poliittisista kysymyksistä. Kirkon on Younanin mukaan pakko puhua sorrettujen ihmisten puolesta epäoikeudenmukaisuuksia vastaan. Kirkot toimivat ihmisten puolesta yhdessä. Kaikkea väkivaltaa on vastustettava, keskustelujen kautta päästään eteenpäin. Lähi-Idän kirkkojen neuvosto tekee myös läheistä yhteistyötä muiden uskontojen edustajien kanssa. "Vihan muuri voidaan ylittää vain keskustelujen ja yhteisymmärryksen kautta."

Suuri huoli on, että palestiinalaiset jättävät maansa. Yksin Betlehemistä on muuttanut siirtolaisuuteen 1600 kristittyä viimeisen vuoden aikana. Mitä on

Pyhä maa, jos siellä ei asu kristittyjä, juutalaisia ja muslimeja, kysyi piispa Younan. Myös siirtolaisuuteen ja pakolaisuuteen lähteneille tulisi taata oikeus palata kotimaahansa. Keskeisenä kirkonsa toimintamuotona piispa Younan näkee asutusohjelman sekä koulutuksen tarjoamisen.

"Kun kirkot puhuvat rauhanomaisesta rinnakkainolosta ja -elosta, ne tarkoittavat totta. Kaikkien uskontojen ja rotujen edustajat voivat asua ja elää keskenään rauhassa Pyhässä maassa." Piispa Munib Younan sanoi, että jokainen voi "puuttua" palestiinalaiskysymykseen: rukouksen voima on valtava. On myös tuotava epäoikeudenmukaisuudet yleiseen tietoon ja toimittava niitä vastaan. On toiminnan aika, jotta Lähi-Idän ongelmat saadaan puretuiksi.

Alkuperäisasukkaat esittäytyivät

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksessa pidettiin ensimmäisen kerran kokouksen historiassa eri maiden alkuperäiskansojen edustajien oma tapaaminen. Kokoukselle toivat viestinsä myös Kanadan alkuperäisasukkaat, intiaanit. Monet Kanadan intiaaneista ovat kristittyjä, mutta heille on tyypillistä esi-isänsä luontoa kunnioittava asenne. Intiaanit ovat aina sanoneet, että luonnosta saa hankkia hyödykkeitä, mutta vain siinä määrin kuin välittömästi tarvitaan. Edelleen metsästäys ja kalastus ovat keskeiset elinkeinot intiaanien parissa.

"Meille on tärkeää tietää, keitä olemme, mistä tulemme ja mihin olemme menossa. Kaikki haluavat säilyttää oman heimon kielen, sillä se on osa identiteettiä. Itsemääräämisoikeus on meille ehdoton asia. Haluamme säilyttää alkuperäisen yhteyden toisiin ihmisiin ja luontoon."

Intiaaneja on historian kuluessa kohdeltu hyvin kaltoin. Esimerkiksi edellisen sukupolven edustajat eivät saaneet lähteä reservaateista ilman hallituksen lupaa. Heillä ei ollut kokoontumisvapautta, vaikka yhteen tuleminen olisi merkinnyt yhteisen kulttuuriperinnön opiskelua.

Tällä hetkellä Kanadassa on 50 eri alkuperäiskansaa, joilla on oma lainsäädäntönsä ja oma kielensä. Alkuperäiskansojen edustajat elävät 633 reservaatissa, mutta heitä asuu myös paljon eri kaupungeissa. Polttavia kysymyksiä ovat asuntopolitiikka terveydenhuolto, verotuskysymykset ja oikeus maahan. Intiaanit haluavat ajatella, että kaikki vanhatkin sopimukset pitävät tänäänkin. Maan hallituksen tasolla alkuperäiskansoilla ei ole edustajaa, alueellisesti he kykenevät vaikuttamaan omien kysymystensä käsittelyyn.

31.7.2003

Arkkipiispa Jukka Paarma: Luterilaisten joukko on avoin yhteisö

Suomalaista valtuuskuntaa Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksessa johtanut arkkipiispa Jukka Paarma on hyvin tyytyväinen suomalaisten työskentelyyn. Kokouksen "kyläyhteisöissä" työskentelyyn panostettiin, erityisesti asialistalla olivat lähetystyö ja diakonia. Myös suomalaisten panos teologisessa työskentelyssä ja asiakirjan "Yhteinen julistus vanhurskauttamisopista" jatkotyöstämisessä on merkittävä.

"Kokous syleili koko maailmaa ja sen polttavia sosiaalisia ongelmia. Viisumijupakka teki kaikille selväksi, miten maailma on muuttunut. Ihmisoikeudet ovat uhattuina monin paikoin, usea elää terrorismin pelossa. Kaikkien sortettujen puolesta on korotettava ääni."

"On hyvä, että kokous laajensi ja syvensi käsitettä kommuunio, yhteisö. Luterilainen maailmanliitto on avoin yhteisö, joka kutsuu yhteyteensä myös niitä saman tunnustuksen omaavia, jotka eivät vielä ole jäseniä. Luterilaisuuden sisällä olevaa vammaa pyritään hoitamaan."

Arkkipiispa Paarma painottaa, että vaikka Luterilaisen maailmanliiton yleiskokous käsitteli monia sosiaalisia kysymyksiä, se oli ennen kaikkea hengellinen kohtaaminen. Evankeliumin jakaminen ja kertominen eteenpäin on luterilaisen kommuunion päätehtävä. Tästä kasvaa myös käytännön toimia. Tervehtymisen teema vei monta asiaa eteenpäin jäsenkirkkoille.

"Kyläyhteisöissä" tuotiin esille monia hienoja ajatuksia, mutta vielä täytyy miettiä, mitkä kaikki ajatukset ja toiveet ovat toteuttamiskelpoisia. Ennen kaikkea kokous teki ne päätökset, joita siltä odotettiin. Presidentti saatiin valituksi, samoin uusi neuvosto. Arkkipiispa Paarma mielestä on merkittävää, että Suomi sai neuvostoon kaksi edustajaa. Tulevaisuudessa on pääsihteerin, presidentin ja neuvoston asia, mitkä ovat todella keskeiset painopisteet. Sanoman ja suositusten muodossa yleiskokous evästi Luterilaisen maailmanliiton alkavalle kuusivuotiskaudelle.

Kysymys ihmisten seksuaalisesta suuntautumisesta sai arkkipiispan mielestä ehkä liian suuren huomion. Toisaalta on hyvä, että asiasta puhutaan.

31.7.2003

LML:n yleiskokous haastoi kirkot edistämään oikeudenmukaisuutta

Luterilaisen maailmanliiton Kanadassa koolla oleva yleiskokous hyväksyi jäsenkirkkoilleen ja ekumeenisille yhteis-

työkumppaneilleen tarkoitetun päätöslauselman. Kirkkoja kehoitetaan edistämään ihmisoikeuksia, taloudellista oikeudenmukaisuutta, rauhaa ja luomakunnan eheyttä. Niiden tulee myös ottaa huomioon moniuskontoisuus omilla toiminta-alueillaan.

Loppuraportissa esillä ovat globalisaatio, taloudelliset vääristymät, HIV/aids, naisten kysymykset, seksuaalinen suuntautuminen, perheiden ongelmat, väkivalta, voimapolitiikka, nuorten kysymykset, maailman epäoikeudenmukaisuudet, sodat, alkuperäiskansojen vaikeudet, vammaisten asiat ja luomakunnan eheyttämiseen liittyvät toimet.

Vuonna 1947 perustettuun Luterilaiseen maailmanliittoon kuuluu 136 kirkkoa, joissa on yhteensä 61,7 miljoonaa jäsentä. Suomen kirkon valtuuskuntaa kokouksessa on johtanut arkkipiispa Jukka Paarma.

Seksuaalinen suuntautuminen herätti keskustelua

Winnipeg'n yleiskokouksen sanoman hyväksymisen yhteydessä käytiin keskustelua siitä, miten painokkaasti Luterilainen maailmanliitto voi puhua ihmisten seksuaalisesta suuntautumisesta, erilaisista perhemalleista ja homoseksuaalien ihmisoikeuksista. Jotkut etelän kirkkojen edustajat eivät halunneet, että homoseksuaalisuudesta puhutaan, sillä seksuaalisuus kaikkiaan on yksityisasia eikä kuulu minkään yleiskokouksen asialistalle. Samaa mieltä olivat muutamit itäisen Euroopan kirkkojen edustajat. Toisten mielestä kirkkojen on tuotava yhteiseen tietoon kaikki ne kysymykset, jotka ovat akuutteja, polttavia kirkkoissa ja yhteiskunnissa. Pitkällisten keskustelujen jälkeen sanoma kuitenkin hyväksyttiin lähes yksimielisesti.

Viestissä kirkkoille kehoitetaan kaikkia toimimaan ihmisoikeuksien toteutumisen puolesta, oli kyseessä hetero- tai homoseksuaalisesti suuntautunut ihminen. Keskustelua ja tutkimusta seksuaalisesta suuntautumisesta päätettiin jatkaa kunkin kirkon ehdoilla. Perheyhteisissä tapahtuvaa väkivaltaa vastaan on löydettävä kaikki mahdolliset keinot ja esimerkiksi naisten ympärileikkauksesta ja ennalta, jo lapsena, sovitusta avioliitosta on ihmisen elämää haittaavana kulttuuriin sidottuna tapana päästävä eroon.

Naisiin kohdistuva väkivalta ei ollut ai- noa väkivallan muoto, joka puhutti yleiskokousta. Kirkkoja haastetaan toimimaan kaikkialla sovinnon ja rauhan tekijöiksi. Sorto ja syrjintä ovat väkivallan muotoja. Yhteistyötä tarvitaan, jotta ennakkoluuloista ja viholliskuvista päästään eroon. Jäsenkirkkoja haastetaan toimimaan yhä kasvavaa maailman militarisoitumista vastaan, asetuotantoa ei saisi suosia missään inhimillisten tarpeitten tyydyttämisen kustannuksella. Tiedonvälityksen pitäisi toimia objektiivisesti maailman tapahtumista, konflikteista ja inhimillisestä kärsimyksestä raportoita- essa.

Uskontojen välinen yhteistyö tarpeen

Luterilaiset kirkot toimivat kaikkialla moniuskontoisessa yhteisössä. Diakoniatyö, julistus ja keskinäinen kanssakäyminen ovat kaikkialla läbetyksen tarpeellisia välineitä. Oikeudenmukaisuuden, sovituksen ja rauhan toteutuminen sekä kaikille tasavertaisten elinolosuhteitten takaaminen eri yhteisöissä vaativat eri uskontojen välistä yhteistyötä.

Globalisaatio nähtiin sekä haitallisena että myönteisenä, jos voidaan vaikuttaa oikeudenmukaisten rakenteitten luomiseen. Taloudellinen globalisaatio joka tapauksessa on muuttamassa maailmaa, ja se on aiheuttanut toivottomuutta monilla alueilla. Joillekin maille kansainvälinen velka yhä kasvavine korkoineen on tehnyt kehityksen mahdottomaksi: vahva syrjäyttää heikon. Kirkkoja pyydetään olemaan aktiivisia keskusteluissa, jotka koskevat taloutta, jopa pörssikurssien hoitajia. Kirkkojen on toimitava myös taloudellisen oikeudenmukaisuuden alalla.

Luomakunnan eheyden vaaliminen vaatii, että maanviljelyksestä kaikkialla maailmassa saadaan luonnon talouden omia lakeja noudattavaa, kestävä kehitystä. Maaseudun ehdoilla elävien ihmisen ääni – tuli se mistä tahansa maailman kolkalta – on kuultava. Tavoitteena on elää luonnon kanssa tasapainossa. Kehittyneitten maitten ihmisten toivotaan ajattelevan maailman muita ihmisiä. Pitäisi esimerkiksi käyttää vähemmän fossiilisia polttoaineita ja suosia uusiutuvia energialähteitä, yksinkertaistaa elämää ja kulutusta.

Naispappeuden toivotaan toteutuvan kaikissa jäsenkirkkoissa

Yhteen koolle tulleet luterilaisen maailman edustajat puhuvat "sovitetusta erilaisuudesta". Kirkkoilla on eri kulttuuri- taustat elää elämänsä luterilaisina kristittyinä. Kun eri kirkot ovat yhdessä, kuullaan monia tulkintoja ja monista tavoista elää kristityn elämää todeksi jokapäiväisessä arjessa. Sanomassaan kaikille jäsenkirkkoille luterilaiset korostavat ekumeenisten yhteyksien tärkeyttä ja eri kulttuuri- taustojen huomioon ottamista.

Vielä jotkut kirkkoperheen jäsenet eivät vihi naisia papeiksi. Tämän toivotaan yhteisössä aikaa myöten muuttuvan. Naisten ja nuorten osallistuminen päätöksentekoon olisi suotavaa kaikissa jäsenkirkkoissa. Viestinnällä eri kirkkojen ja kulttuurien välillä on keskeinen merkitys, oli kyseessä kansallinen tai kansainvälinen tilanne. Niiden luterilaisten kanssa, jotka eivät vielä ole osa yhteisöä, kanssa toimitaan aktiivisesti yhteyden syntymiseksi. Päätöslauselman mukaan myös sukupuolten välisten kuilujen tulisi voida silloittautua kirkkojen yhteisten ponnistusten avulla.

Vanhurskauttamisoppi kirkon perusta

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksen teemasta "Maailman tervehtymisen puolesta" alleviivattiin Martti Lutherin ajatusta vanhurskauttamisesta yksin uskosta. Parantuminen on lahja Jumalalta, mutta sen todeksi tekemiseen ja tuntemiseen voivat inhimilliset voimat osallistua. Armo on seuraus yksin uskosta, se saadaan kasteen kautta ja vakuuttuu ehtoollisessa.

Kokouksessa viitattiin monesti luterilaisen yhteisön ja roomalais-katolisen kirkon yhdessä allekirjoittamaan asiakirjaan "Yhteinen julistus vanhurskauttamisesta". Vanhurskauttaminen, tieto armollisen Jumalan toimista yksin armon kautta syntistä kohtaan kuuluu luterilaisen uskonkäsityksen mukaan kaikille. Se merkitsee toivoa, kertoo Jumalan rakkaudesta ja hyväksynnästä.

Päätöslauselman mukaan oppi vanhurskauttamisesta joko kaataa kirkon tai pitää sen pystyssä.

Sakramentit ovat oikeudenmukaisuuden alkukohta. Oikeudenmukaisuuden toteutuminen, syrjinnän eri muotojen häviäminen ja heikoimmassa asemassa olevien puolesta toimiminen kuuluvat yhteen.

Kirkkoja kehoitetaan jatkamaan ekumeenisia keskusteluita. Paikalliset sovelutukset tulkita oppia armosta sekä kirkkojen käytännöistä on löydettävä Neuvottelut eri kulttuurien, uskontojen ja maiden kesken ovat suositeltavia.

Yleiskokous totesi, että valtaa käytetään väärin kaikkialla, yhtä hyvin kirkkoissa kuin yhteiskunnissa eri puolilla maailmaa. Luterilaisen maailmanliiton päätöslauselmassa ja viestissä jäsenkirkkoille painotetaan, että armo, sovitus ja sovinto koskevat kaikkia. Ihmiset on kutsuttu mukaan Jumalan parantavaan, uudele- leen luovaan luomistyöhön.

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokous toimi monta päivää jakaantuneena "kyläyhteisöihin", joissa käytiin avointa keskustelua. Kylät tuottivat keskusteluistaan kussakin kylässä yhteisesti hyväksytyn tekstin, jota puolestaan muokattiin koko luterilaisen yhteisön sanomaksi jäsenkirkkoille.

Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksessa on eletty intensiivistä rukous- ja jumalanpalveluselämää. Maailman eri alueitten edustajat ovat tuoneet omia hartaus- ja jumalanpalveluselämän perinteitään ja käytäntöjään tutuiksi muille. Päivävuota jumalanpalveluselämästä on kanta- nut Luterilaisen maailmanliiton palveluksessa oleva Päivi Jussila. Kokous päättyy torstaina jumalanpalvelukseen ja yhteisen ehtoollisen viettoon.

Helsinki – Gettysburg mahdollisuuksia ja uusia näköaloja

Suomen ev. lut. kirkon vaihtosopimus Amerikan vanhimman luterilaisen seminaarin kanssa mahdollistaa sen, että joka vuosi yksi perustutkinto-opiskelija voi täydentää teologian opintojaan Gettysburgissa, Pennsylvaniassa. Opiskeltua tänä lukuvuonna kirkon stipendiaattina Amerikassa, olen voinut todeta ne mahdollisuudet, joita tähän vaihtoon sisältyy.

Lähdin vaihtoon Gettysburgiin lähinnä siksi, että katsoin sen tukevan opintojani. Olen systemaattisen teologian ja ekumeniikan pääaineopiskelija ja kirjoitan graduani Amerikan luterilaisen kirkon ja episkopaalien välillä solmitusta *Called to Common Mission*-sopimuksesta. Selvitin siis mahdollisuuksia tehdä tutkimusta tukevia opintoja, perehtyä mahdollisuuksien mukaan ekumeenisiin kysymyksiin sekä syventää systemaattisen teologian ymmärtämistä.

Syyslukukaudella opiskelin Gettysburgissa luterilaisia Tunnustuskirjoja, luterilaisuuden klassisia spiritualiteetin

alaan kuuluvia kirjoituksia sekä perheidyin uskontojen historiaan Amerikassa. Katolisessa yliopistossa osallistuin luennoille, jotka käsitelivät moraaliteologiaa sekä ehtoollis- ja virkaoppia.

Gettysburgin seminaari on osa Washington D.C:n teologista consortiumia, joka tarkoittaa sitä, että opiskelijalla on mahdollisuus ottaa kursseja usean eri kirkkokunnan yliopistoista. Tämä ekumeniikasta kiinnostuneelle erinomainen mahdollisuus täytyy kuitenkin selvittää etukäteen: uuden säännösten mukaan nimittäin vaihto-opiskelija ei tätä mahdollisuutta voisi hyödyntää. Kun itse pyysin opiskeluoikeuksia mm. Amerikan katolisesta yliopistosta, ei mitään ongelmia kuitenkaan ollut.

Kevätlukukaudella olen pyrkinyt perehtymään länsimaisen teologian historiaan ja reformaation teologian taustoihin opiskelemalla Petrus Lombarduksen *Sententia* sekä Bonaventuran ja Thomas Akvinalaisen teologiaa. Erityisen antoisa on ollut myös Trenton kirkollis-

kokoukseen keskittyvä kurssi. Systemaattisen teologian opiskelijana olen kokenut nämä mahdollisuudet erittäin antoisiksi.

Ekumeniikan opiskelijana mahdollisuus opiskella katolisessa oppilaitoksessa on varmasti paras tapa oppia tuntemaan ekumeenisen dialogin keskustelukumpuni. Moderniin katoliseen teologiaan olen perehtynyt keskeisiä ekumeenisiä aiheita, kuten ehtoollis-, virka- ja kirkko-oppia käsittelevillä luentosarjoilla. Myös moraaliteologia on ollut erittäin kiinnostavaa. Vatikaanin toisen kirkolliskokouksen jälkeinen katolinen teologia näyttää omaksuneen lähes kaikki luterilaisesta reformaatiosta tutut rakentavat pääperiaatteet. Se, että nämä periaatteet on nyt sovellettu nykyaikaan, tekee asiasta vieläkin kiinnostavamman. Ekumeenisessa mielessä tällä on tietysti suuri merkitys.

Gettysburg on hyvä paikka

Tulevia stipendiaatteja ajatellen voi todeta, että Gettysburgissa vaikuttaa mm. tunnettu teologi Günther Gassmann, joka syyslukukaudella 2004 pitää kaksi luentosarjaa. Seminaarissa on myös vahva suomalainen edustus, sillä kirkkohistorian professorina on Kirs Stjerna, prof. Tuomo Mannermaan oppilas. Muutenkin opetus on korkeatasoista.

Amerikkalaisessa teologikoulutuksessa monet kurssit keskittyvät tarkasti rajattuun alueeseen. Tällä tarkoitan sitä, että koko syksy saatetaan esimerkiksi käydä läpi Tunnustuskirjoja, ehtoollisoppia tai vaikkapa Johanneksen evankeliumia. Jos on kiinnostunut käytännön teologiasta, tarjoaa Gettysburg hyviä mahdollisuuksia. Tämä on keskeinen alue koulutusta. Opiskelu niveltyy myös luontevasti kirkon jumalanpalveluselämään.

Seminaarilla on oma kappeli, jossa on palveluksia päivittäin.

Gettysburg on pieni kaupunki, joka on tunnettu Amerikan sotahistoriasta. Seminaarilla on pitkät perinteet. Opiskelijat ovat iältään 22–60 vuoden haarukassa. Ilmapiiri on kannustava ja positiivinen.

Gettysburgissa vietetty jakso on antanut valmiuksia nähdä asioita laajemmilla suhteilla. Opiskeluun seminaarissa sisältyy myös paljon keskustelua, joka antaa tilaisuuden tuoda esiin omia ajatuksia, hioa niitä ja selkeyttää suhteissa muiden ajatuksiin. Toisaalta oppii kunnioittamaan erilaisuutta, mutta myös perustelemaan itse tärkeinä pitämiään asioita.

Käytännönläheisyys ja tunnustuksellisuus ovat amerikkalaisessa luterilaisessa teologikoulutuksessa tuntuneet pääosin myönteisiltä. Vahvaan akateemiseen otteeseen tottuneelle opiskelijalle ja sitä perinnettä arvostavalle on ollut hyvä kokemus tutustua perinteeseen, jossa jo opiskeluvaiheessa pyritään opittu nivomaan käytännön elämään ja työhön kirkossa. Toisaalta taas katolisessa yliopistossa yhdistyy samalla sekä Suomesta tuttu akateemisuus, että käytännönläheisyys. Esimerkiksi moraaliteologia on oppiaine, joka pohtii sitä, miten kristillisen uskon tulisi muovata kristityn elämää.

Voin hyvällä syyllä suositella opintoja Amerikassa. Ainakin itselleni ne ovat avanneet monia uusia näkymiä ja täydentäneet hyvällä tavalla Suomessa saatua koulutusta. Kun tutustuu uuteen ja erilaiseen, osaa myös entistä paremmin arvostaa omaa perinnettä.

Gettysburgissa 21.2. 2004

Tapani Saarinen

KUO:n jatko-opiskelija-stipendiaattina Chicagossa

Katja Himanen

Tein KUO:n jatko-opiskelijavaihdon puitteissa väitöskirjatutkimustani Chicagon luterilaisessa seminaarissa (LSTC) 1.9.2003–31.1.2004. Sain LSTC:lta 1000 USD suuruisen stipendin kolmen kuukauden asumiskustannuksiin, KUO:n matka-avustus kattoi neljännen kuukauden asuinkustannukset ja lentoliput. Jäin Chicagoon vielä yhdeksi ylimääräiseksi kuukaudeksi (1.–31.1.2004).

Lutheran School of Theology at Chicago on pieni seminaari, jossa on hyvin kansainvälinen ilmapiiri. Koulun rikkaus on juuri sen kansainvälisyys, ja ulkomaisia opiskelijoita lienee tällä hetkellä 60–70. (Haittapuolena näen paikallisten ja ulkomaisten opiskelijoiden eriytymisen omiin ryhmiinsä.) Kirjastoresurssien puolesta LSTC tarjoaa erinomaiset puitteet tutkimustyölle. Seminaarin kirjasto on iso ja hyvä, jonka lisäksi sain käyttöoikeiden Chicagon yliopiston Regenstein-kirjastoon. Tein itsenäistä tutkimustyötä kirjastossa ja kotona. Osallistuin yhdelle luennolle (opetus pääosin

perustutkinto-opetusta), ja kävin muutamana kerran keskusteluja paikallisen Uuden Testamentin professorin, David Rhoadsin kanssa. Osallistuin Chicagosta käsin SBL:n vuosikokoukseen Atlantassa (GA) 21.–25.11.2003, jossa esitin posterin työstäni.

Asuminen oli järjestetty kampusalueella koulun omistamissa vuokrahuoneistoissa. Asuin yksin noin 70m²:n (2 h + k) asunnossa, jonka hintalaatusuhde oli hyvä: askeettista, mutta viihtyisää asumista. LSTC on pieni, tiivis yhteisö Hyde Parkin kaupunginosassa (turvallisen tuntuinen alue, mutta varovainen saa olla), sopivan kävelymatkan päässä kauppa- ja pankki/postipalveluista – sekä Michigan-järven rannasta.

Viettämäni viisi kuukautta oli erinomainen kokemus, antoisa työni ja avartava itselleni. Amerikkalainen yhteiskunta ja elämäntyyli on monessa suhteessa hyvinkin erilainen kuin suomalainen. Sopeuduin hyvin ja löysin nopeasti ystäviä. Suosittelen LSTC:a (juuri kirjastoresurssien puolesta) ja Chicagoa lämpimästi itsenäiseen työskentelyyn tottuneelle jatko-opiskelijalle!

Haettavana olevat stipendit

Ulkoasiain osaston välittämät stipendit

Luterilaisen maailmanliiton stipendit

LML:n stipendiohjelman painopiste on ”kolmannen maailman” sekä entisen Itä-Euroopan kirkkojen tai niihin kohdistuvan tutkimuksen tukemisessa.

Teollistuneen maailman (Eurooppa, Pohjois-Amerikka) kirkkojen jäsenille stipendejä myönnetään vain erityisistä, tarkoin perustelluista syistä.

Stipendijakso voi vaihdella 3–12 kuukauteen.

Akateemisten, esim. teologisten, opiskelijien lisäksi ohjelman puitteissa tuetaan myös käytännöllisempää, ei-akateemista opiskelua.

Stipendit ovat haettavissa vuoden 2004 syyskuun 15. päivään mennessä.

Eurooppaan

Unkarin luterilaisen kirkon teologiseen akatemiaan

Venäjän ortodoksisen kirkon Pietarin hengelliseen akatemiaan

Edellytyksenä näiden stipendien saamiselle on opiskelumaan kielen alkeiden hallinta ja loppuvaiheessa olevat teologian opinnot. Stipendit sopivat myös vastavalmistuneille. Stipendiaattijakso joko koko lukuvuosi tai 3–4 kk. Hakuaikaa puoli vuotta ennen aiottua opintojen alkamista (= lukukauden alkua).

Baijerin maakirkko Saksassa myöntää kirkollemme vuosittain 8–10 stipendia **Erlangeniin**. Stipendi käsittää 1–5 kk opinnot tai kuukauden kielikurssin Erlangenissa. Stipendi kattaa asumisen ja opinnot, mutta ei matkoja. Stipendi on tarkoitettu jatko-opintojen harjoittajille.

Lähempiä tietoja kaikista näistä stipendeistä ja hakuprosessista on saatavissa Kirkon ulkoasiain osastosta/Teologiset asiat, vs. työalasihteeri Kaisamari Hintikka, Satamakatu 11, PL 185, 00161 Helsinki, puh. 09-1802353, s-posti: kaisamari.hintikka@evl.fi

Ulkoasiain osaston kotisivu

KUO:n kotisivun osoite on <http://www.evl.fi/kkh/kuo/>. Sivulta löytyy tiedot mm. avoinna olevista työpaikoista ja haettavana olevista stipendeistä. Reitti kirkon kotisivun (www.evl.fi) kautta on palveluja → kirkon ulkomaansuhteet ja ekumeeniset yhteydet.

Sisältö

- *Matti Repo*: "Maailman tervehtymisen puolesta" • Yleiskatsaus yleiskokoukseen
- *Christian Krause ja Ishmael Noko*: Kirje jäsenkirkkoille • *Jukka Paarma ja Risto Cantell*: Mihin Winnipegin sanoma haastaa meitä? • *Eero Huovinen*: Keskustelu vanhurskauttamisopista Winnipegissä • *Risto Saarinen*: Luterilaisen maailmanliiton teologiset oppikeskustelut • *Risto Abonen*: Missio ja uskontodialogi Winnipegin suositusten valossa • *Mika Pajunen*: Jumalanpalveluselämä Winnipegissä
- *Kaisa Rauma*: Raamattutyöskentely • *Liisa-Maria Voipio-Pulkki*: Karismaattisuuden haaste lääkärin näkökulmasta • *Kati Myllymäki*: Väkivalta • *Pauliina Kainulainen*: Luomakunnan sunnuntai erämaakirkkona • Elämän puun lehdet tekevät terveeksi • *Irma Ertman*: Maallikon ajatuksia maallisista kysymyksistä • *Kristiina Erkkilä ja Riikka Myllys*: Naisiin kohdistuva väkivalta • *Kåre Særs*: Globalisation • *Jaakko Kauko*: Kansainvälinen älämölö • *Mari Malkavaara*: Uutisvälähdyksiä yleiskokouksesta

Suomen ja Viron kirkkojen edustajat tekivät sujuvaa yhteistyötä Winnipegissä. Kuva Mari Teinilä.